

Da et maleri utløste en ideologisk ordkrig

En retorisk case-studie av rasismedebatten rundt KhiO høsten 2020 i norske avismedier

ISAK VETLE ISAKSEN

VEILEDER

Verónica Adriana Pájaro

Universitetet i Agder, 2024

Fakultet for humaniora og pedagogikk

Institutt for nordisk og mediefag

KOM501-1

Forord

Tematikken i denne oppgaven er noe som har opptatt meg i lang tid. Jeg er utrolig glad for å kunne ha brukt så mye tid og krefter på noe jeg bryr meg iherdig om. Jeg håper at denne oppgaven er noe som gjør andre bevisst på den økende polariseringen som foregår i samfunnet.

Jeg ønsker å takke min veileder, Verónica Adriana Pájaro, for gode råd og tilbakemeldinger under masteroppgaven, spesielt for å ha latt meg arbeide på min egen måte.

Jeg vil rette en ekstra stor takk til Sofie for å ha støttet meg, diskutert fag og masteroppgave med meg, og for å ha gitt meg avbrekk fra studiene når det har vært nødvendig. Du er min klippe.

Å skrive en masteroppgave er hardt arbeid, og da jeg bega meg ut på å skrive denne oppgaven ante jeg ikke hva jeg hadde i vente. Det eneste man kan håpe på når det er vanskelig er godt selskap. Jeg vil takke Lars, Live, Marcus, Vetle, Jonas, Lyse, Mørke og Mari for utallige timer sammen på lesesal og grupperom under hele masterløpet. Vil også takke dere for godt vennskap utenfor skolen.

To write this master thesis I needed structure and discipline. I therefore want to thank Coach Kleidon, Coach Boer, Coach Moses, Coach Falch Knutsen and Coach Levy for teaching me these values, both on and off the field.

Jeg ønsker også å rette en stor takk til Kristiansand Gladiators, og spesielt Gjørán Thomassen, for å ha tatt meg godt imot de siste to årene og gitt meg et sted å høre til under studietiden min her. Jeg kunne ikke bedt om et bedre sted å ha pause fra studiene.

Jeg vil til slutt takke styret i Rhetorica 23/24. Dere gjorde studietiden min innholdsrik og spennende, og jeg er veldig glad for de erfaringene jeg fikk med meg derfra. Spesielt takk til Senerja. Du gjorde at tiden min i styret, og på masteren, ble veldig mye gøyere.

Sammendrag

Denne masteroppgaven handler om hvordan de norske avismediene fremstiller og argumenterer for woke og anti-woke ideologi gjennom meningsinnlegg. Den er et case-studie som ser spesifikt på rasismedebatten som foregikk rundt Kunsthøyskolen i Oslo på sommeren og høsten i 2020. Som følge av den massive, anti-rasistiske bevegelsen Black Lives Matter i løpet av våren og sommeren i 2020 ble det sendt et brev fra en rekke stipendiater ved KhiO som krevde en diskusjon om rasisme, og da spesielt ett kunstverk, ved skolen.

I kjølvannet av dette brevet utviklet det seg en stor debatt rundt ytringsfrihet, identitetspolitikk og akademisk frihet. Denne debatten utspilte seg i stor grad i mediene. Oppgaven er en retorisk analyse, og benytter seg av klassiske retoriske teorier sammen med mer moderne. I fokus i oppgaven står Christian Kock sin teori om deliberativ argumentasjon innenfor politisk argumentasjon. Utover dette inkluderer oppgaven en teoretisk gjennomgang av debattklima og ytringsfrihet i Norge og academia, samt begreper som «woke», «anti-woke» og «kulturkrig» som står sentralt i forhold til oppgavens problemstilling.

Oppgavens metodiske tilnærming er en kvalitativ retorisk tekstanalyse av et utvalg meningsinnlegg som ble skrevet som omhandlet rasismedebatten ved KhiO. I analysekapittelet er det gjennomført en analyse av den retoriske situasjonen som debatten befant seg i, samt en retorisk analyse av seks meningsinnlegg hvor retoriske virkemidler, og den politiske argumentasjonen som er i meningsinnleggene, er analysert.

Ut fra analysen er det gjort en del funn. Det viser seg at i denne debatten er det et preg av saklighet og klar argumentasjon som blir gjort fra begge sider i debatten. Det er også funnet gjennom analyse og drøfting at det er klare forskjeller på måten «woke-siden» og «anti-woke-siden» argumenterer for sine synspunkter i debatten, hvor «woke-siden» holder seg mer saklig og til fakta, og ønsker å treffe flere mennesker, mens «anti-woke-siden» bærer preg av å være mer emosjonelt ladet og appellerer mer til de som allerede er enige i sin side av saken.

Abstract

This master's thesis is about how the norwegian newspaper-media portrays and argues for woke and anti-woke ideologi through opinion pieces. It is a case study that looks at the debate of racism at Kunsthøyskolen i Oslo (Oslo National Academy of the Arts) during the summer and fall of 2020. Following the massive anti-racism movement, Black Lives Matter, during the spring and summer of 2020, a letter was sent from a group of research fellows at KhiO that demanded a discussion about racism, and in particular a certain art piece, at the school.

In the wake of this letter, a large debate regarding freedom of speech, identity politics and academic freedom in Norway. This debate largely took place in the media. This thesis is a rhetorical analysis, and utilizes classical rhetorical theory along with more modern theories. Central in the thesis is Christian Kock's theory about deliberative argumentation within political argumentation. Outside of this, the thesis includes a theoretical review of the debate climate and freedom of speech in Norway and norwegian academia, as well as a review of terms like «woke», «anti-woke» and «culture wars» which are central to the thesis statement.

The thesis' methological approach is a qualitative rhetorical text analysis of a selection of opinion pieces that were written about the racism debate at KhiO. In the analysis chapter, there has been an analysis of the rhetorical situation and a rhetorical analysis where the rhetorical tools, and the political argumentation in the opinion pieces, has been analyzed.

From the analysis there has been made a number of discoveries. It turns out that the debate mostly has been factual and proper, and that there is clear and proper argumentation on both sides of the debate. Through analysis I have also found that there are clear differences between the two sides of the debate, where the woke side is more focused on the facts and appealing to a bigger audience, while the anti-woke side's argumentation is more emotional and appear to appeal to the part of the audience that allready have similar values.

«Dersom vi er uinnskrenket tolerante, selv mot dem som er intolerante, dersom vi ikke er beredt til å forsvare et tolerant samfunn mot de intolerantes angrep, så vil de tolerante bli tilintetgjort, og toleransen med dem.»

-Karl Popper, 1945

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
1.1 Bakgrunn og kontekst.....	5
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	8
1.3 Tidligere forskning.....	10
1.4 Oppgavens struktur.....	11
2 Teori	13
2.1 Retorikk.....	13
2.1.1 Deliberative argumenter.....	15
2.1.2 Den retoriske situasjonen.....	17
2.1.3 Monologisk, dialogisk og dialogisk deliberasjon.....	20
2.1.4 De klassiske retoriske appellformene.....	20
2.2 Norsk debatt og ytringsfrihet i Norge.....	23
2.2.1 Åpenhet og ytringsfrihet i norsk academia.....	24
2.3 Teoretiske perspektiver på woke og anti-woke.....	25
2.3.1 Woke og Anti-Woke.....	27
2.3.2 Kanselleringskultur.....	27
2.3.3 Kulturkrig.....	28
2.3.4 Woke og anti-woke i pressen.....	29
3 Metode	30
3.1 Valg av metode.....	31
3.1.1 Kvalitative studier.....	31
3.1.2 Case-studie.....	31
3.1.3 Induktiv forskning.....	33
3.1.4 Metodens forhold til tematikk og interesse.....	33
3.2 Metodens svar på problemstilling.....	34
3.3 Empirisk utvalg.....	35
3.4 Analysemodell og fremgangsmåte for prosjektet.....	38
3.5 Metodens validitet og reliabilitet.....	38
3.6 Etske hensyn.....	39
4 Analyse	41
4.1 Introduksjon.....	41
4.2 Den retoriske situasjonen.....	41
4.2.1 Det påtrengende problemet.....	42

4.2.2 Retorisk publikum.....	44
4.2.3 De retoriske vilkårene.....	46
4.3 Retorisk analyse.....	46
4.3.1 Innledning.....	46
4.3.2 Brevet fra stipendiatene 25.06.20.....	47
4.3.3 Kunstnere i norsk akademia uttaler seg i Morgenbladet 11.08.20.....	52
4.3.4 Historisk blikk på diskusjonen i Klassekampen 01.09.20.....	57
4.3.5 Medstudentenes motsvar i Morgenbladet 02.08.20.....	62
4.3.6 Støtte til de fem studentene fra Rossavik i Aftenposten 03.08.20.....	66
4.3.7 Dagbladets ledelse sin appell til rektor Wrangé 07.08.20.....	71
4.4 Oppsummering.....	75
5 Diskusjon og konklusjon.....	76
5.1 Introduksjon til diskusjonen.....	76
5.2 Diskusjon av forskningsspørsmål 1 “Hvordan ble retoriske appellformer brukt i de to sidene av saken rundt rasismedebatten på KhiO?”.....	76
5.3 Diskusjon av forskningsspørsmål 2 “Finnes det, eksplisitt eller implisitt, dialogisk argumentasjon for woke og/eller anti-woke i norske avismedier i rasismedebatten rundt KhiO?”.....	78
5.4 Diskusjon av forskningsspørsmål 3 “Er det ulik fremstilling av woke/anti-woke saken i forskjellige avismedier og samsvarer dette med avismedienes ideologiske tilknytning?”.....	79
5.5 Diskusjon av problemstillingen “Hvordan blir woke og anti-woke retorisk argumentert for i meningsinnlegg i norske avismedier?”.....	80
5.6 Oppgavens forhold til tidligere forskning.....	83
5.7 Oppgavens funn, generaliserbarhet og videre forskning.....	84
Litteraturliste.....	87
Vedlegg.....	97
Vedlegg 1.....	98
Vedlegg 2.....	101
Vedlegg 3.....	107
Vedlegg 4.....	112
Vedlegg 5.....	117
Vedlegg 6.....	122
Tabell 1.....	129
Tabell 2.....	130
Figur 1.....	131

1 Innledning

Sommeren 2020 blir det publisert et åpent brev til ledelsen ved Kunsthøgskolen i Oslo. Brevet er underskrevet en rekke phd-stipendiater. I brevet krever stipendiatene at KhiO bidrar til de endringene i samfunnet som foregikk denne sommeren, hovedsakelig Black Lives Matter-bevegelsen (Norderval et al., 2020). Som følge av brevet kom det i løpet av de neste månedene en lang debatt som utspilte seg i media angående brevet og de større verdiene som var bakgrunnen for debatten.

Denne debatten er en fortsettelse av et større internasjonalt fenomen som har foregått i den vestlige verden, hvor det har vært verdensomspennende saker som Black Lives Matter, #Metoo og andre protester som har blitt verdensomspennende. Samtidig som disse protestene har kommet har det vært kritikk av protestene som har resultert i stadig hardere fronter.

Debatten som utspilte seg i mediene i etterkant av brevet fra studentene handlet om innholdet i brevet. Flere samfunnsdebattanter og andre kom med sitt syn på saken og hevdet at brevet var et tegn på politisering av akademien, samt viste til en økende kontroll over hva studenter skal lære. I figur 1 nedenfor har jeg forsøkt å lage en tidslinje for å vise gangen i saken i forhold til det empiriske utvalget i oppgaven.

TIDSLINJE

Figur 1

Saken pågikk, som man ser i tidslinjen, mellom juni og oktober i 2020. Det er ingen klar ende på saken, men der hvor rektoren ved skolen går av er et naturlig sted å si at akkurat denne debatten var ferdig. Som han uttalte til Aftenposten den 27. oktober 2020 etter avgangen sin så var debatten rundt rasisme og ytringsfrihet en viktig grunn til at han sa opp jobben (Kallelid, 2020). Wrangle sa at han ikke nødvendigvis var best egnet til å fortsette arbeidet ettersom han hadde blitt oppfattet som for politisk og for lydhør til den ene gruppen studenter.

Mellom brevet som ble sendt til ledelsen ved skolen i juni og rektorens avgang i oktober er det mye som skjer i saken. Det skrives en rekke artikler i avismedier som har forskjellige syn på saken. Utover det som er det empiriske utvalget i oppgaven så ble det skrevet en rekke andre tekster i norske avismedier. I en artikkel skrevet 4. november i Klassekampen blir det sagt at saken skled vekk fra å være en debatt om strukturell rasisme og over i en debatt om ytringsfrihet og akademisk frihet (Vollan et al., 2020). Fokuset på den akademiske friheten og ytringsfriheten kan man finne i flere kronikker og saker skrevet om saken (Brekke & Heldal, 2020; Kallelid, 2020; Kallelid, 2020). Diskusjonen som foregikk i mediene gikk mer og mer over i en ideologisk diskusjon av ytringsfrihet og akademisk frihet fremfor å handle om det det opprinnelige brevet handlet om.

1.1 Bakgrunn og kontekst

Debatten rundt KhiO inngår i et verdensomspennende fenomen. Noen kaller det kulturkrig, noen kaller det politisk korrekthet eller polarisering eller identitetspolitikk. Uten tvil oppfattes det i hvert fall problematisk av de som står inne i diskusjonen. Fløyene grupperes gjerne inn i det som kalles “woke” og “anti-woke”. Begrepene og debatten er lånt fra USA og gjorde sitt inntog i den amerikanske bevisstheten sammen med Donald Trump (Tromp, 2023).

Valget av Trump som president var et vendepunkt for retorikken i amerikansk politikk. Trump sin bevisste retorikk hvor han skapte to grupper, oss og ikke oss, hvor han skyldte på antifa, hengte ut demokrater og vekslet på å skape frykt og sinne mot

den andre siden, endret politikken (Rowland, 2019). Denne retorikken sitt mål var å skape polarisering, en “oss mot resten” versjon av verden.

Trump sin tid som president endret også motparten. Venstresiden i den amerikanske politikken endret seg i løpet av perioden, spesielt synet på raseproblemer og kjønnsidentitet. Dette ble viktigere temaer for venstresiden (Dimock & Gramlich, 2021). Fra 2016 begynte for alvor “kulturkrigen”. Kampen om ytringsfrihet, rasisme, politisk korrekthet, identitetspolitikk og verdensvirkeligheten ble diskusjonsmomenter i debatten mellom de to sidene av saken.

Det er denne debatten som i løpet sommeren 2020 utbredte seg til å inkludere et enkelt maleri som hang på KhiO. En tid etter det første brevet fra stipendiatene kommer det enda et nytt brev som går lenger i å kreve tiltak for inkludering i pensum og blant personalet ved høgskolen (Pedersen et al., 2020). Dette sammen med svaret fra ledelsen skaper motreaksjoner blant studenter og kulturkommentatorer i Norge og skaper en debatt rundt akademisk frihet, politisk korrekthet og identitetspolitikk i academia.

Det er tankene om en kulturkrig som etterhvert har kommet til Norge og som er tematikken i denne oppgaven. Ønsket er å se på hvordan disse politiske sidene presenteres og argumenteres for i norske medier. Jeg ønsker å se på temaer som ytringsfrihet i mediene, og mediernes rolle i skapelsen av narrativet om en kulturkrig i Norge. Jeg ønsker også å se på hvordan det argumenteres for wokeness og anti-wokeness i de norske mediene.

Min interesse i denne oppgaven kommer fra egen politisk interesse og min opplevelse av fremveksten av alternative høyre-teorier i samfunnet og spesielt blant ungdommen. Med fremveksten av anti-woke, anti-feministiske og kontroversielle figurer på den ytre/alternative høyresiden som Jordan Peterson og Andrew Tate så har unge mennesker, spesielt menn, flokket til den ekstreme og konservative tankegangen (Haslop et al., 2024). Personlig har jeg fått opp utallige videoer av disse influencerne. Jeg ønsket å bruke masteroppgaven min til å se på hvorfor noen blir overbevist av disse tankene og samtidig se på de som står på den andre, woke, siden.

Tematikken er særdeles relevant. Debatter rundt de som er anti-woke og deres rolle i samfunnet har oppstått gjentatte ganger i det norske mediebildet, ikke minst så nylig som diskusjonen rundt Danby Choi sin 17. mai-tale (Myklebost et al., 2024). Utover det så er woke og anti-woke begrepet relativt hyppig brukt og diskutert i avismedier i nyere tid (Bondevik, 2023; Flåtten, 2021; Grinde, 2023; Stephansen, 2023; Grønbech & Platou, 2023; Isaksen, 2023; Jakobsen, 2022; Omdal, 2023; Pang, 2023). Alle sakene som er referert slenger rundt seg med begreper som woke, anti-woke, identitetspolitikk og kulturkrig som om det er den største selvfølge at dette er en del av det norske vokabular.

Woke som et akademisk begrep diskuteres i kapittel 2.3. Likevel er det interessant å se på hvordan woke og anti-woke har blitt portrettert i media og av kommentatorer i meningsinnlegg tidligere og ved andre saker.

En del av portrettingen i media har vært fremstilling av woke som noe teit eller overdrevet. I en artikkel fra Jakobsen i 2022 blir måten woke "passer på rasisme der det kanskje ikke er det", latterliggjort og problematisert (Jakobsen, 2022). Jakobsen går i sin kronikk hardt ut mot woke og kaller det historieløst og farlig, mens tilhengere mener at det er nødvendig og fremtidsrettet. Torbjørn Røe Isaksen gir et mer nyansert, men kritisk, blikk på woke (2023). Han mener at selve debatten som tas opp rundt rasisme og andre marginaliserte grupper er viktig og samfunnsnyttig, men at det er sklidd over i ren identitetspolitikk, og for woke-siden er det blitt viktigere hva slags bakgrunn du har til å si noe enn hva du sier.

Danby Choi definerer woke som en aktiv utøvelse av politisk korrekthet, kjempet av sosial rettferdighetskrigere, som går utover det som tradisjonelt var ansett som politisk korrekthet, med en egosentrisk tilnærming av følsomhet overfor andre og et ønske om ikke å krenke, og tar politisk korrekthet til en kampsak hvor det blir pekt ut syndebukker og krevet drastiske endringer. (Choi, 2023, s. 38-39) Choi, som det må påpekes selv kaller seg anti-woke, mener det er noe radikalt som tar mer plass enn det de har rett til. Det skremmende som kan komme ut av dette er kansellering, ifølge Choi.

I den motsatte enden av woke har man anti-woke, en gruppe som av ulike grunner stiller seg kritisk til politisk korrekthet. I internasjonalt perspektiv er det forbilder og forkjempere for dette, som Jordan Peterson, Andrew Tate og Donald Trump. I Norge er Danby Choi kanskje den mest anerkjente og fremste i denne debatten. I sin nyeste bok byr Choi på en definisjon som er ganske passende for anti-woke. Choi sier i introduksjonen i sin nyeste bok at drømmen er et samfunn hvor *“ytringer møtes med motytringer, ikke moralisme, forbud og kanselleringskultur”* (Choi, 2023, s. 10). For de som støtter anti-woke handler det om å stå opp for ytringsfrihet og at ytringer ikke skal dømmes eller kanselleres, men heller debatteres. Choi selv hevder dette er en del av sitt liberale synspunkt, mens flere av de andre store internasjonale navnene i denne sfæren holder til høyre-siden. Uavhengig av hvilken politisk tilknytning man har, så er det venstre-siden som det debatteres mot, mot en altfor liberal og dramatisk vending fra den verden som er og har vært.

En viktig del av anti-woke fremstilling i mediene er frykten for å bli kansellert. Frykten er at små feilskjær, uheldige ting fra ungdommen eller bare at man havner på feil side av noen kan gjøre deg kansellert. At det er et lite knippe mennesker med makten til å kansellere gjennom oppfordringer i sosiale medier. Spesielt forsøk på kansellering av historiske skikkelser som Churchill og Christopher Columbus har gjort at det virker usaklig og vanskelig å vite hvor det skal ende (Flåtten, 2021). Som det blir lagt frem i en kronikk i Aftenposten så er man *“kun en uttalelse unna å bli totalt utstøtt fra offentligheten”* (Ramse, 2022)

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

I denne oppgaven ønsker jeg å finne ut hvordan saker som omhandler tematikken som inngår i woke og anti-woke diskusjonen blir representert og argumentert for i norske avismedier. Problemstillingen som stilles i denne oppgaven er da:

Hvordan blir woke og anti-woke retorisk argumentert for i meningsinnlegg i norske avismedier?

For å forsøke å svare på dette så skal jeg i denne oppgaven se spesielt på en case. Debatten om rasisme ved KhiO og det påfølgende mediestyret rundt dette er en klart begrenset sak hvor man kan se på flere forskjellige meningsinnlegg som alle omhandler samme sak. For å støtte opp under problemstillingen stiller jeg følgende forskningsspørsmål:

Forskningsspørsmål 1:

“Er det ulik fremstilling av woke/anti-woke saken i forskjellige avismedier og samsvarer dette med avismedienes ideologiske tilknytning?”

Forskningsspørsmål 2:

Hvordan ble retoriske appellformer brukt i de to sidene av saken rundt rasismedebatten på KhiO?

Forskningsspørsmål 3:

“Finnes det, eksplisitt eller implisitt, dialogisk argumentasjon for woke og/eller anti-woke i norske avismedier i rasismedebatten rundt KhiO?”

For å besvare forskningsspørsmålene så vil jeg foreta en retorisk analyse av denne casen ved å se på et utvalg av meningsinnlegg og kronikker skrevet på sommeren og høsten 2020 som omhandler saken. Valget av casen er gjort fordi den oppfattes som en relevant case til problemstilling ettersom det er verdier som står i debatten mellom woke og anti-woke som debatteres. Forskingen og metoden er induktiv, som vil si at jeg ønsker å se på denne enkelte casen og ut fra funnene så skal jeg forsøke å dra slutninger som kan si noe om hvordan det blir argumentert for woke og anti-woke i norske avismedier. Ettersom jeg spesielt skal se på argumentasjon som har en politisk dimensjon så vil jeg i den retoriske analysen av innholdet i utvalget bruke et teoretisk rammeverk utviklet av Christian Kock for å analysere styrker og svakheter ved politisk argumentasjon. Kock sin teori sammen med analyse av de klassiske retoriske appellformene mener jeg vil gi gode funn som kan benyttes i å kunne komme fram til svar på problemstillingen.

1.3 Tidligere forskning

Tidligere er det forsket mye på fremstilling av woke og anti-woke i sosiale medier, politiske sammenhenger og media generelt, og da for det meste i utlandet. Clark (2024) har sett på hvordan anti-woke retorikk er utformet. Ifølge Clark er det et klart kjennetegn ved anti-woke retorikk å lage en kategori hvor det er snakk om de “andre” og “oss”. Det er også ifølge Clark vanlig å lage et narrativ som støtter egne standpunkt som vrir på historien for å skape lovgivning som er anti-svart og anti-LHBT. Det er aktiv de-kontekstualisering som gjøres for å undergrave argumentasjonen til de som ønsker endringer som integrering, antirasisme, inkludering og sensitivitet i samfunnet.

Smith (et al., 2023) har forsket på selve begrepet “woke” og hvordan det benyttes i britiske medier. I artikkelen deres finner de at begrepet woke brukes nesten eksklusivt av motstandere av tankegangen, og at det er lite enighet om hva begrepet egentlig betyr. I sakene som beskrives som “woke” så finner Smith ut at det heller benyttes begreper som “*racism, sexism and anti-LGBT attitudes/legislation*” (Smith et al., 2023) og at bevegelsen i samfunnet som ønsker mer fokus på slike ting blir av motstandere klassifisert som “woke”.

Det er tidligere også forsket på norske mediers tilknytning til politikken. I 2013 ble det skrevet en masteravhandling om de politiske tilknytningene til avisene og om det er en sammenheng mellom den politiske tilknytningen og saker som ble skrevet om de forskjellige partiene i diverse norske aviser under valgkampen i 2011 (Storås, 2013). I Storås sin oppgave har hun funnet at det er varierende grader av hvor ensidig politikken representeres i de forskjellige avisene, men det interessante for denne oppgaven er funnene hvor hun trekker frem at Klassekampen og Dagsavisen har et større fokus på SV og venstresiden enn det mange av de andre avisene har.

Denne oppgavens metodiske tilnærming og bruk av Christian Kock sin teori er inspirert av Andersen (2021) og hennes artikkel som ser på argumentasjon som meningsfremvisning, hvor målet med kommunikasjonen er å vise frem egne tanker og meninger for et publikum istedenfor å utveksle sine meninger med de andre debattantene.

1.4 Oppgavens struktur

Denne oppgaven er strukturert etter den standarden som er brukt i tidligere masteroppgaver innenfor samfunnskommunikasjon ved Universitetet i Agder. Oppgaven er delt opp i fire deler etter innledningskapittelet.

I kapittel 2 i oppgaven vil det legges frem teori som skal benyttes i analysen og drøftingen senere. Det presenteres de retoriske aspektene som benyttes i analysen, som inkluderer Kock sine teorier om deliberative argumenter i politikken og hans teori om dialogisk argumentasjon. I tillegg til Kock sin teori er det også en gjennomgang av Bitzer sin teori om den retoriske situasjonen og en presentasjon av de klassiske retoriske appellformene som brukes i analysen. Videre i teorikapittelet er det en gjennomgang av hvordan standardene i debatt i Norge er og teorier om ytringsfrihet i Norge, spesielt innenfor academia. Den siste delen av teorien er en teoretisk gjennomgang av de begrepene som benyttes i diskusjonen som omhandler woke og anti-woke.

I kapittel 3 presenteres den vitenskapelige metoden som benyttes i oppgaven, utvalg av empirisk materiale som skal benyttes i analysen, samt en vurdering av oppgavens validitet og reliabilitet, og de etiske vurderinger som er gjort i forhold til forskningen i oppgaven.

Kapittel 4 inneholder analysen hvor jeg analyserer den retoriske situasjonen som kronikkene er satt i, samt måten kronikken uttrykker seg retorisk og hvordan det argumenteres for synspunktene til forfatterne av kronikkene.

I kapittel 5 er det en diskusjon av funnene som er gjort i forhold til forskningsspørsmålene og deretter en diskusjon av funnene i forhold til problemstillingen. Det blir også diskutert de funnene som er gjort i forhold til tidligere forskning og de begrensningene av oppgaven som er kommet frem etter analysen. Til slutt vil det være en oppsummering av oppgavens funn, hva som kan generaliseres og forslag til videre forskning.

2 Teori

Dette teorikapittelet skal gi et rammeverk og et bakteppe til resten av oppgaven. Teoridelen er delt i tre. I den første delen går jeg inn på retorikk som skal brukes for analysen av denne oppgaven. Retorikken er et vidt fagfelt, men for denne oppgaven så er det argumentasjon i offentlig debatt som er i fokus. Det vil bli lagt fokus på Kock (2018) sin teori om deliberative argumenter og Bitzers (1968) teori om den retoriske situasjonen. Videre ser jeg på hvordan offentlig debatt er i Norge og spesielt innenfor akademien, hvor endringer i det offentlige debattklima i nyere år blir forklart. Til slutt vil jeg gå gjennom en del diskusjon og definisjon av sentrale aspekter i oppgaven som *woke*, *anti-woke*, *politisk korrekthet* og *polarisering* og se på fremveksten av disse ideologiske frontene.

2.1 Retorikk

I denne oppgaven skal det benyttes en retorisk analyse av et utvalg avisartikler. Derfor er det viktig med en grunnleggende forståelse av retorikk og hva retorikk kan brukes til å oppnå. I antikken var retorikk et fagfelt, det var kunsten å overbevise eller "overtalelsens verktøy" (Kjeldsen, 2015, s. 28). Retorikk som fagfelt har blitt sett ned på, gjerne på grunn av tanken om at retorikkens hensikt er å fremme propaganda og har kun ensidig argumentasjon (Booth, 1965, s. 8). Allerede de gamle grekerne mente at retorikk var frihetsberøvende og populistisk, mens filosofien og kunsten var sannhetssøkende og vakker. Filosofiens forkastelse av retorikk fortsatte videre frem til opplysningstidens store tenkere som Kant og John Locke (Hariman, 1986). Booth hevdet dette på 60-tallet, og Kjeldsen skriver at etter renessansens gjenoppdagelse av den klassiske retorikken så forfalt retorisk teori ettersom den heller ble sett på sammen med poesien og kunsten, og ikke som et akademisk felt (2015, s. 49-50). I nyere tid har retorikken fått en fornyelse som akademisk fagfelt.

Retorikk er et vidt fagfelt som strekker seg fra antikkens klassiske begreper som *ethos*, *pathos* og *logos* og en artistisk tilnærming til faget, frem til moderne retorisk teori hvor målet heller er kritisk analyse enn poetisk utfoldelse (Perelman & Sloane, 2023). Det betyr ikke at de klassiske begrepene er utdaterte i moderne retorikk, men

heller at de må benyttes i samsvar med mer moderne retoriske teorier (Halloran, 1975).

I den klassiske retorikken deles det opp i de tre klassiske apellformene, ethos, pathos og logos. All videre retorisk teori kan ansees som utledninger, fordypninger eller kritikk av disse. Disse tre fagtekniske retoriske formene brukes for å fremme mer enn det som kommer frem av ikke-fagtekniske bevisformene. Ikke-fagtekniske bevisformer er ting som statistikk og intervjuer som bevis, hvor talerens evne ikke påvirker bevisførselen. Ethos, pathos og logos, de fagtekniske, er derimot avhengig av en talers evne til å anvende retorikk.

Ethos er begrepet på apellformen som bygger på taleren selv. Argumenter som faller innenfor dette kan være der man argumenter som ekspert på et felt. Eksempelvis kan en fysiker uttale seg om kvantefysikk. Han vil ha en mye bedre ethos enn det en skomaker ville hatt, ettersom han er utdannet fysiker. Ethos er altså argumenter som bygger på en talers troverdighet. pathos er argumenter som appellerer til publikums følelser (Kjeldsen, 2015, s. 31-33).

Pathos argumenter går ut på å fortelle noe som er ment å vekke en emosjonell reaksjon for så å bruke følelsene involvert i argumentet til å overbevise publikum. Logos argumenter er argumenter som bygger på logiske slutninger. Da bruker man gjerne fakta fra ikke-fagtekniske bevis, og formulerer logiske argumenter med basis i disse fakta. Logos overbeviser kun gjennom styrken i det logiske argumentet som legges frem og skal være uavhengig av publikum i sin overbevisningskraft (Kjeldsen, 2015, s. 31-33).

Retorikk kan deles opp i flere fagdisipliner og for denne oppgaven så er det anvendt retorikk, rhetorica utens, som fagområde som er relevant (Kjeldsen, 2015, s. 15). Innenfor anvendt retorikk igjen så vil det være retorisk argumentasjon som skal analyseres. I denne oppgaven vil definisjonen til Kock (2018) av retoriske argumenter benyttes: *Retoriske argumenter er offentlige støtteerklæringer eller motsigelser, som omhandler praktiske utfordringer* (s. 491). I tillegg til Kock er også Bitzers analysemodell av den retoriske situasjonen sentralt for denne oppgaven.

2.1.1 Deliberative argumenter

Kock sin retoriske teori omhandler retoriske argumenter i sammenhenger utenfor de tradisjonelle akademiske diskusjonene, men fokuserer mer på politiske diskusjoner. Ifølge Kock er ikke slike diskusjoner sannhetssøkende, men heller agenda-fremmende (2018). I sin teori legger Kock frem tre kriterier for at et argument skal være deliberativt. Argumentene skal være riktige, relevante og vektige. Denne teorien til Kock bygger på moderne argumentasjonsteori, ARS, som står for akseptabilitet, relevans og tilstrekkelighet (sufficiency) (Johnson & Blair, 2006). Kock bygger videre på denne teorien for å lage en teori for deliberative uenigheter, ettersom han mente ARS-modellen ikke er nøyaktig nok for å analysere en praktisk debatt fremfor en teoretisk debatt, ettersom den er tiltenkt å se på argumenter for seg selv istedenfor å analysere helheten av argumentasjonen (Andersen, 2021; Kock, 2018).

Kock analyserer det som i den klassiske retorikken kunne vært ansett som logos-argumentasjon, men ser på noe annet enn den klassiske forståelsen av logos. Nøkkelforskjellen mellom Kock sin teori og den klassiske retoriske skole sin forståelse av logos er at Kock sin modell er laget for å se på fremstilling av meninger som er agenda-fremmende. Argumentasjonen blir åpen for fortolkning, men den har disse tre kategoriene man kan vurdere argumentasjonen i som gjør at man kan vurdere styrker og svakheter i argumentasjonen. Kock sitt begrep om vektighet gjør at man ikke bare må se på styrken til et argument, men heller se på hvor godt det argumentet underbygger det som diskuteres.

Riktighet går ut på at argumentasjonen skal være sann og rettferdig. Som Kock (2018) forklarer så er det ikke nok at det bare er sant, det må også legges frem et helhetlig bilde. Det kan godt hende at et argument er sant, man kan jo for eksempel si at det kun var 54 som omkom i en flyulykke. Hvis du da utelater informasjon om at det kun var 54 personer på flyet, er ikke påstanden noe mindre sann, men den er ikke rettferdig. Riktighet-prinsippet til Kock blir bare mer og mer viktig med tiden. Selv sier han at det er et økende problem med ekko-kammer og fabrikkert fakta som gjør at dette prinsippet blir viktigere.

Relevans i Kock sin modell henger sammen med Toulmin sin argumentasjonsmodell og det Toulmin kaller hjemmel. (jf. Kock, 2018; Toulmin, 2003) I Toulmin sin teori er hjemmelen de antagelser som ligger til grunne for argumentet. I sitt eksempel på hjemmel så er hjemmelen i en sak der en person har kjørt for fort at det ikke er lov å kjøre over 50 i tettbygde strøk (Toulmin, 2003, s. 91). Hjemmelen henger sammen med relevans-begrepet til Kock fordi for at et argument skal ha relevans så må det komme fra og stemme overens med den hjemmelen som er for argumentasjonen, enten den er implisitt eller eksplisitt (Kock, 2018). Det som kan være et problem for dette kriteriet er at det blir subjektivt og kan være åpent for diskusjon om et argument samsvarer med hjemmelen eller ikke.

Vektighet er det som skiller Kock sin modell mest fra fra ARS-modellen. Vekt kommer fra det multidimensjonelle aspektet ved politisk argumentasjon, hvor det ofte er flere konkurrerende faktorer som veier for eller imot og det er hjemler for begge sidene ved saken. Derfor må man vekte hjemler for å finne det argumentet som er for det felles beste, fra ens eget synspunkt. Man skal ikke legge bort sitt eget engasjement eller investering i saken som argumenteres for, men det skal vektes til fellesskapets beste (Andersen, 2021). Vektighet er et mer passende uttrykk enn det som i ARS-modellen er tilstrekkelighet, ettersom det er et ja-nei spørsmål om noe er tilstrekkelig eller ikke, mens når man skal snakke om et arguments tyngde så kan det veies opp mot alternativene på en annen måte. Vekt benyttes i praktisk, politisk argumentasjon ettersom det ikke finnes noen logisk deduktiv beviselig måte å diskutere korrekte tiltak i en sak. Det er nettopp mangelen på fakta som definerer argumentasjon i Kock sin teori. Det man derimot gjør er å fortsette å legge vekt på sitt argument gjennom å diskutere sitt synspunkt (Kock, 2018).

Det som er viktig når man skal se på vekten til argumentasjonen er at det fyller de to tidligere kriteriene, ettersom et argument som er faktisk feil eller ikke har hjemmel ikke holder noe vekt. Videre så er det viktig å analysere vekten argumentet har, om det berører sakens kjerne, om argumenteringen kan tolkes på forskjellige måter og hvordan det argumenteres for vekten av argumentet. Det må være en del av argumentet som enten implisitt eller eksplisitt vurderer hvor godt argumentet er og hvorfor det trumfer andre argumenter (Kock, 2018). Dersom man for eksempel skal diskutere om å forby biler innenfor Ring 1 i Oslo så vil det da være nødvendig å

vekte argumentet mot de ulempene et forbud mot biler vil gi, som kan være vanskeligheter å få levert varer eller komme seg på jobb. Slik vektes argumenter ifølge Kock. Poenget med å se på vektighet i forhold til argumentasjonen er å kunne gjøre vurderinger av det som er god argumentasjon og i samme modell kunne sammenligne og sette opp mot hverandre motstridende argumentasjon fra flere sider i en sak.

Videre må også de argumentene som argumenteres for være begrunnet i grunner, ikke meninger. Dersom man i debatten om bilfritt Oslo argumenterer for at bilfritt Oslo vil gjøre det vanskelig for folk å komme seg på jobb så må det samtidig vises til hvorfor, man kan ikke bare si at det er sånn det er. Det er ikke nødvendigvis nødvendig å da vise til statistikk og data, men det må følge en viss logikk (Kock, 2018).

2.1.2 Den retoriske situasjonen

Lloyd F. Bitzer var den første retorikeren som satte søkelyset mot selve den retoriske situasjonen. Hans artikkel om den retoriske situasjonen hevder at denne delen av retorikken har på mange måter blitt tatt for gitt og ikke blitt studert som et eget tema (Bitzer, 1968, s. 2-3). Bitzers teori gir mulighet for en systematisk analyse av situasjonen der retorikken blir fremført, og er derfor en viktig del av denne oppgaven. Ifølge Kjeldsen (2015) handler Bitzers teori mye om det samme som antikkens retorikere kalte kairos, men der hvor man i antikken så på kairos som mulighetene i en retorisk ytring, så mener Bitzer det er situasjonen som pålegger taleren visse retoriske grep. (s. 80) Målet for Bitzer er å se på konteksten til den retoriske ytringen, ettersom det er konteksten som gir mening i det som ytres (Bitzer, 1968, s. 3).

Bitzer hevder at all retoriske ytringer er situasjonsbetinget og lister opp syv hjemler for at det er slik. Oppsummert så mener Bitzer at retoriske ytringer kommer som et svar på det spørsmålet den retoriske situasjonen stiller, at situasjonen gir en retoriske tyngde på det som blir ytret, at det oppstår mange retoriske situasjoner hvor det *ikke* kommer retoriske ytringer, som vil bety at det er den retoriske situasjonen som oppstår først, at retoriske ytringer er svar på retoriske situasjoner

hvor det behøves endringer, og at det er situasjonen som bestemmer hva som er en riktig retorisk ytring (Bitzer, 1968, s. 5-6).

Bitzer mener det er tre forskjellige faktorer som sammen utgjør den retoriske situasjonen. Den første er *exigence*, som av Kjeldsen er oversatt til “det påtrengende problemet”. Den andre faktoren er *audience*, eller publikum, og det tredje er *constraints*, som igjen er oversatt av Kjeldsen til “de retoriske vilkår” (Bitzer, 1968, s. 6; Kjeldsen, 2015, s. 80).

Det påtrengende problemet er det mangelfulle, det som behøves å svares på i en retorisk situasjon. Problemet er ikke nødvendigvis negativt, det kan også omhandle noe som du forventes å svare på, som for eksempel ved en prisutdeling (Kjeldsen, 2015, s. 81-82). I tillegg behøver man at det påtrengende problemet kan løses, i en hypotetisk verden, altså at det kan tenkes at det kan løses. Problemet må bestå av faktiske forhold og en interesse. Med interesse mener Bitzer at det må være en bevegende faktor, noe som ønskes å oppnås. Dersom man skal holde en minnetale må det være et faktisk forhold, et dødsfall, og en interesse, som kan være et ønske om å hedre eller minnes den avdøde. Kun når disse to omstendighetene finnes, er det et påtrengende problem (Kjeldsen, 2015, s. 82-83).

Det retoriske publikummet er nødvendig for at det skal være en retorisk situasjon, og inkluderer alle som kan påvirkes av retorikken og publikummet kan gjøre noe med det påtrengende problemet. Det retoriske publikummet må velges av taleren for å få mest mulig gjennomslag med sin tale. Det betyr at retorikken blir skreddersydd mot det publikummet som taleren ønsker skal gjøre noe med problemet som tas opp (Kjeldsen, 2015, s. 83-84). Publikum kan være til stede, en du diskuterer med eller de som får gjenfortalt det som ble talt om (Se 2.1.3). Det viktige er å gjenkjenne hvor publikummet står i forhold til taleren gjennom å se på enigheten mellom publikum og taleren på de faktiske forholdene og interessen.

Den første typen publikum er dersom det holdes en minnetale vil publikummet være enig om at det har vært et dødsfall og i de fleste tilfeller er publikummet enig i at personen skal hedres og minnes.

Det er en felles enighet på begge punkter. Den andre typen publikum hos Bitzer er hvis det er en kontroversiell person som er død, en diktator eller en morder for eksempel, er det fortsatt enighet rundt de faktiske forholdene, men det kan være forskjellige interesser rundt om personen skal hedres. Kanskje de fleste til stede er der for å håne avdøde eller feire personens bortgang. Den tredje typen publikum er der hvor det er uenighet rundt de faktiske forholdene, men interessen er den samme. Det kan være enighet om at det må gjøres mer for å unngå skoleskytinger i USA. Begge sider av politikken er enige, men den ene siden mener det kommer av for løsslupne regler på våpen, mens den andre siden mener at det er andre faktorer enn tilgangen på våpen som er det som forårsaker det. Den fjerde typen publikum er der det er uenighet rundt både de faktiske forholdene og interessen. I Israel-Palestina konflikten er det uenighet om de faktiske forholdene hvor Israel hevder de holder på med forsvar av sitt eget land, mens palestinsk side hevder det foregår folkemord og en hevnaksjon. Interessen fra Israel sin side er et behov for å ikke la Israel bli angrepet på denne måten igjen, mens det fra Hamas sin side var interesse for frihet fra Israels undertrykkelse (Kjeldsen, 2015, s. 83-85).

I tillegg til å ha en forståelse av det retoriske publikummets posisjon i forhold til publikum trenger man i tillegg å være bevisst på hvordan det påtrengende problemet oppfattes av publikum. En er nødt til å forstå hvor stor interessen er for det påtrengende problemet hos publikum. Man er også nødt til å vurdere egen innstilling til løsningen av det retoriske problemet og hvor god din løsning er. Jo bedre din løsning er som taler, desto mer har man forstått det påtrengende problemet. Taleren må også vurdere risikoen man tar ovenfor publikummet, hvor forpliktet en er til å tale, hvor kunnskapsrik en er innenfor det som det tales om og hvor tidssensitivt det påtrengende problemet er (Kjeldsen, 2015, s. 85-86).

De retoriske vilkårene er de faktiske omstendighetene rundt talen. Rommet personen er i, størrelsen på publikummet, plassering i forhold til publikum, om talen spilles inn eller er direkte. Slike ting påvirker taleren, og det opp til taleren å få mest ut av de vilkårene som er tilstede. Noen vilkår er uunngåelige for taleren. Temaet for talen er satt av situasjonen og de fakta som er allment godkjent som fakta om situasjonen er vilkår som må taleren må tilpasse seg til og ikke som taleren kan tilpasse til sin fordel. Fagtekniske retoriske vilkår, hvor godt taleren bruker retoriske

virkemidler, er derimot vilkår som taleren kan kontrollere. I tillegg til de fysiske og retoriske vilkårene er det også andre vilkår som spiller inn. Kulturelle forventninger og psykiske vilkår hos publikum og taleren gjør at taleren må tilpasse seg disse vilkårene for å oppnå en løsning av det påtrengende problemet (Kjeldsen, 2015, s. 86-87).

2.1.3 Monologisk, dialogisk og trialogisk deliberasjon

I den type debatt og argumentasjon som analyseres i denne oppgaven er formen for argumentasjon interessant. Altså er det interessante med formen at den foregår i meningsinnlegg og at den har en struktur som ligner litt på samtaler, hvor den ene teksten svarer på det en annen tekst har skrevet, og så blir det svart på igjen. Dette er gjennomgått i den retoriske analysen i kapittel 4.3. I retorisk tradisjon er det den monologiske argumentasjonen som tradisjonelt har stått sterkt. En enkelt taler, eller retor, som taler og overbeviser i en solo-fremføring. Som Kock skriver var dette slik retorikk ble brukt og forstått i antikken (2018). Videre har man en dialogisk argumentasjon hvor to eller flere personer diskuterer og hvor en felles enighet er målet, enten ved overtalelse eller kompromiss. Men en moderne politisk debatt handler ikke om å overbevise samtalepartneren.

I tv-debatter skjer det ikke at politiske motstandere går med på det hverandre sier og det skjer ikke kompromisser eller enigheter. Der er det heller en debatt hvor den som skal forklares til eller overbevises sitter foran en skjerm eller en avis for å få informasjon. Denne typen debatt kalles trialogisk, opprinnelig fra den tyske retorikeren Klein (1991; gjengitt i Jørgensen, 1998; Kock, 2018). Poenget med argumentasjonen er å overbevise tilskueren. Uavhengig om det er tre eller flere som argumenterer så er den tredje den som ser på og skal appelleres til. Argumentasjonen blir i en trialogisk debatt en konkurranse om å overbevise flest mulig tilskuere.

2.1.4 De klassiske retoriske appellformene

I retorikken kan man ikke unngå de klassiske appellformene, ethos, pathos og logos. Disse begrepene har holdt seg siden antikken, samtidig som de har utviklet seg over

tid. Hver av disse appellformene har distinkte egenskaper og i den retoriske analysen i denne oppgaven så må man se på alle appellformene for å få besvare problemstillingen og forskningsspørsmålene, ettersom de klassiske retoriske appellformene fremdeles er en svært viktig i retorikken og det er hovedverktøyet for å forstå overbevisning i et retorisk perspektiv (Wrobel, 2015). Sammen med Kock sin teori og Bitzers retoriske situasjon så er det en analyse av de retoriske appellformene.

Ethos som appellform bygger på taleren selv. Kjeldsen viser til en ofte brukt definisjon av *ethos*-begrepet: “den oppfatningen en mottager har av en avsender på et bestemt tidspunkt.” (Kjeldsen, 2015, s. 119). *Ethos* er dynamisk og endrer seg i løpet av en retorisk ytring. Før talen har man en *ethos*, *den innledende ethos*, som er den oppfatningen publikummet har av taleren fra før av. Dersom publikum vet at taleren har en utdanning innenfor det som er temaet i talen, er direkte berørt av problemet, innehar en stilling som står høyt i samfunnet eller har annen bakgrunn som viser en viss ekspertise på temaet som det tales om. I tillegg til ekspertise så blir innledende *ethos* påvirket av karakteren til taleren. Dersom personen er kjent for å være en løgner eller en som roper ulv, så vil det påvirke negativt (Kjeldsen, 2015, s. 125-126).

Ethos sees ofte på som tredelt og under talen har man den andre delen av *ethos*, *den avledede ethos*. Dette er den troverdigheten som bygges under talen. En kan øke sin avledede *ethos* gjennom måten talen legges frem på og innholdet i den, samt at intensjonene til taleren oppfattes oppriktig. *Ethos* bygges under talen ved måten man posisjonerer seg i forhold til synspunktet til publikum. Troverdighet er noe som oppfattes individuelt hos publikummet. Kjeldsen trekker frem et fenomen med avledet *ethos* hvor argumentasjonen avviker fra det som er forventet, for eksempel dersom en klimaaktivist argumenterer mot økte avgifter på bensin, faktisk gjør taleren mer troverdig. Antageligvis så kommer dette fra at vi oppfatter personen som ærlig og ikke ute etter egen vinning. Annet enn oppriktighet så er hvordan talen forholder seg til problemet i forhold til publikummet avgjørende for hvordan avledet *ethos* taleren oppfattes å ha. I tillegg så er hvordan personen ordlegger seg, at det er passende til saken og situasjonen, viktig for bygging av avledet *ethos* (Kjeldsen, 2015, s. 127-133).

Til slutt blir man sittende igjen med *den endelige ethos* som er svaret på regnestykket når man legger sammen den innledende og avledede ethos. Dette bidrar inn i den innledende ethos som taleren har neste gang personen taler. Ethos er både dynamisk og syklisk, og bygger seg videre fra tale til tale, både i positiv og negativ forstand (Kjeldsen, 2015, 134-135). Fra denne oppgavens perspektiv vil den innledende ethos i all hovedsak komme fra det mediet som distribuerer den retoriske ytringen som vil være gjenstand for retorisk analyse. Den avledede ethos som bygges i selve den retoriske ytringen er også av interesse for analysen.

Pathos er uttalelser som overtaler gjennom sin emosjonelle overbevisning, målet er å sette publikummet i et visst sinnelag (Kjeldsen, 2015, s. 33). Pathos appeller viser gjerne til et eksempel som har et visst emosjonelt ladet argument og deretter applikere dette eksempelet til et argument om hvorfor noe burde endres eller gjøres. Pathos er publikumsavhengig, som gjør at det er et behov for taleren å kjenne sitt publikum godt. For at pathos-argumentet skal være effektivt er det et behov for taleren å vite hva som gjør at publikum får emosjonelle reaksjoner, hvilke temaer som er følsomme for publikum og hva publikums interesse i saken er (Mshvenieradze, 2013). Dersom man treffer på pathos-argumenter så vil man kunne overtale uten å nødvendigvis vise til en logisk argumentasjon. I valgkampen i USA i 2016 brukte tidligere president Donald Trump nesten utelukkende pathos for å overbevise sine velgere. Han var strategisk i formuleringen av talene og talte utelukkende til publikum som var meningsfeller. På denne måten visste han hva som skulle til for å få frem emosjonelle reaksjoner, hva som skulle unngås og hvor investert publikum var i temaet. At han brukte sterke begreper som var innvandringsfiendtlige og rasistiske var en del av pathos-argumentet (Williams & Stroud, 2020).

Logos er retoriske argumenter som bygger på logiske slutninger. Styrken ligger i argumentet i seg selv og overbevisningen skjer gjennom bruk av logiske slutninger som er riktige og forholder seg til saken. (Mshvenieradze, 2013) Logiske slutninger kan være deduktive eller induktive. En deduktiv logisk slutning følger en oppskrift hvor noen fremmer en påstand. Deretter gir man påstanden tyngde gjennom

informasjon som støtter påstanden. Den enkleste formen for et logisk argument følger formen:

Alle A er B

Alle B er C

Derfor

Alle A er C

(Kjeldsen, 2015, s. 171)

For å vise et eksempel så kan man si at alle BMW-er er biler, alle biler er et fremkomstmiddel, derfor er alle BMW-er et fremkomstmiddel. Problematikken med et deduktivt argument er at det ikke gir ny kunnskap. Ved deduktiv metode er det fare for å kun finne ut av det som premissene tilsier. Vi vet at BMW er biler og vi vet at biler er fremkomstmiddel, så utledningen blir bare en formalitet uten ny kunnskap (Kjeldsen, 2015, s. 111).

Logos-argumenter kan være induktive, hvor man har en viss gruppe eksempler som man generaliserer. Slik som det kommer frem i artikkelen til Williams og Stroud så bruker Trump argumenter mot enkelte grupper innvandrere, gjerne som bygger på stereotyper, som han da igjen generaliserer til negativitet mot innvandrere generelt (Williams & Stroud, 2020). Dette blir et induktivt argument. Men poenget med et induktivt argument er at du sannsynliggjør generaliseringen som gjøres gjennom en rekke eksempler som blir belegget til påstanden (Kjeldsen, 2015, s. 177; Hawthorne, 2018). Ifølge Kock så må begrepet forstås annerledes i praktisk, politisk argumentasjon. Du bruker ikke logisk argumentasjon for å vise til hva som er den riktige konklusjonen, men heller for å vise hva som er den korrekte handlingsplanen for å løse problemet. (Kock, 2018)

2.2 Norsk debatt og ytringsfrihet i Norge.

Som påpekt i introduksjonen til denne oppgaven så ble debatten som casen i denne oppgaven ser på utviklet seg til en debatt om ytringsfrihet og akademisk frihet i

Norge mener jeg det er viktig å ha med litt teori om dette i oppgaven. I Norge har det tradisjonelt vært stor åpenhet og god kultur rundt offentlig debatt. I Grunnlovens ytringsfrihetsparagraf står det eksplisitt at ytringsfrihet skal finne sted og at forholdene skal legges til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale (Grunnloven, 1814, §100). I samme lov står det eksplisitt at ytringsfriheten gir mulighet til demokrati og egen meningsdannelse, og må derfor forstås som det essensielle som legger til rette for argumentasjon og diskusjoner som skal analyseres i denne oppgaven. Debatt i offentligheten er en viktig del av demokratiet, men det er nettopp her det er blitt debatt over hvor grensene for den offentlige debatten har gått. Noen mener at ytringsfrihet må begrenses av hensyn ovenfor andre, mens andre igjen mener at det er galt å begrense ytringsfriheten for å ta hensyn (Mangset m. fler., 2022, s.11). Dette gjenspeiler de meningene som er objekt for analyse i denne oppgaven.

Flere kronikker og kommentarer er skrevet i nyere tid angående det norske debattklimaet, og det er spesielt høyre-siden som reagerer på hvordan det skapes polarisering fra venstre-siden (Omdal, 2023). Rasisme og anti-LHBT stempler blir angivelig satt på høyresiden og skaper en usakelig debatt. I tillegg så gjør nye måter å tilegne seg nyheter på at polariseringen øker i debattklimaet. Man blir matet med meninger fra likesinnede som ikke har det samme mandatet som tradisjonelle medier til å vise frem saker fra flere sider. Den økte polariseringen bidrar til å undergrave mediene og med det demokratiet (Skage, 2022).

2.2.1 Åpenhet og ytringsfrihet i norsk akademia

I akademia generelt og spesielt i Norge er frihet et grunnlag for god forskning. Likevel har det blitt slik at politiske strømninger påvirker hva som blir lært bort og forsket på, og hva som blir lagt bort. Det er en oppfatning i akademia at det er generelt venstrevridde tenkere og forskere, spesielt innenfor samfunnsfag og humaniora (Enstad & Thorbjørnsrud, 2022, s. 155). Det er opp til diskusjon hvilke kår den akademiske friheten har. I en kronikk hevder Kyrre Lekve at den akademiske friheten i Norge ikke er truet og står sterkt, men at det i et internasjonalt perspektiv er

grunn til å bekymre seg. Det som har truet den akademiske friheten er kampsaker fra venstresiden og tilsvar fra høyre-siden. Ønsker om mer mangfoldig pensum og fokus har utfordret forelesernes egne valg av pensum (Lekve, 2022). I tillegg til dette har det vært flere saker hvor det har vært opprop fra studenter som krever endring fra universitets ansatte utenfor det som foreleses.

KhiO-saken som er kjernen i denne oppgaven er bare en av flere slike saker som kommer fra studentopprop. Både Eikrem-saken og “Tysker vits”-saken er nylige eksempler på hvor meninger satt frem utenfor rammene til academia og skolen har gjort at det har blitt forsøkt å få akademisk ansatte sparket (Tønnessen m. fler, 2022; Lie, 2022). Det som har kommet ut av disse sakene er ifølge Lekve at det som ville vært følgen for disse i det vanlige arbeidslivet ikke kan gjelde innenfor academia, at de er beskyttet av sin akademiske frihet. Det er også viktig å se at Eikrem-saken handler om en akademiker som ikke står på venstresiden og må ut i en lang sak for å få beholde jobben etter å ha ytret seg på en måte som står mot venstreside-ideologi. Dette understreker poenget til Enstad og Thorbjørnsrud hvor det viser seg at den akademiske friheten oppleves begrenset hos universitetsansatte med politisk ståsted på høyresiden. Det er åpenbart fra undersøkelser gjort ved norske universiteter at de som faller utenfor venstresiden innenfor academia ser større problemer med akademisk frihet og mulighet for å ytre sine meninger (Enstad & Thorbjørnsrud, 2022, s. 162-165).

2.3 Teoretiske perspektiver på woke og anti-woke

I denne delen av teorikapittelet skal jeg legge frem noen sentrale begreper som brukes om woke og anti-woke debatten. Dette er relevant for oppgaven, spesielt med tanke på problemstillingen. Målet med denne teoridelen er å identifisere noen merkelapper som kan benyttes når man senere i analysen og drøftingen skal vurdere argumenter som kan kategoriseres innenfor woke og anti-woke. Samtidig så benyttes denne delen til å vitenskapelig forankre de vurderingene av woke og anti-woke som gjøres i drøftingen av oppgaven.

Politisk korrekthet er et uttrykk som kan tolkes på flere måter, men helt grunnleggende betyr det å unngå eller endre ytringer eller handlinger som kan oppfattes støtende. Begrepet i seg selv har fått en negativ betydning. (Thorsen, 2021) Sammen med politisk korrekthet henger begrepene woke og anti-woke. Denne oppgaven skal se nærmere på hvordan disse tankegangene representeres i norske medier, og derfor er det viktig med en grundig forståelse av begrepene. Når noen sier at det er “PK-kultur”, altså politisk korrekthet-kultur, så er det da snakk om at det er en kultur hvor det er tilnærmet påkrevd å være politisk korrekt.

Ifølge Gressgård (2019) så blir politisk korrekthet satt opp mot ytringsfrihet, at den ene forhindrer den andre. Det er akkurat dette som er sentralt for woke-diskusjonen, hvor den siden som er for woke mener at det ikke er ytringsfrihet-hemmende og anti-woke siden mener det motsatte. I artikkelen sin sier Gressgård at fenomenet politisk korrekthet oppsto i hvert fall så tidlig som i 1991, hvor det i en artikkel i New York Times blir sendt ut beskyldninger mot kultureliten om en autoritativ og førende linje lagt av de selv, hvor målet er å undertrykke meningsmotstandere. Det som er interessant i artikkelen er hvordan det kommer frem at til å begynne så fremsto motstanden mot politisk korrekthet som apolitisk. Det var mer enn grasrot mot elitisme, og at det er i senere tid at motstanden utviklet seg til å handle om innvandrerskepsis, samt skepsisen mot det som ble definert som kultureliten den gang. I denne artikkelen i 1991 så er multikulturalister, feminister, radikale homofile og kulturmarxister dratt frem som “eliten”. I nyere tid er også begrepet identitetspolitikk blitt hyppig tatt opp i debatt rundt politisk korrekthet, som omfavner både den nevnte multikulturalismen, men også nyere begrep og diskusjoner rundt rase, kjønnsidentitet og legning (Gressgård, 2019).

Begrepet polarisering er også hyppig brukt i diskusjonen rundt politisk korrekthet, woke og anti-woke. Begrepet er opprinnelig amerikansk, og viser til økende avstand mellom meninger, gjerne i en politisk kontekst. (Gripsrud, 2023) Polarisering er det som foregår mellom det som nå betegnes som woke og anti-woke.

2.3.1 Woke og Anti-Woke

Woke kommer fra engelsk, og kan oversettes med årvåkenhet. Det har gjerne negative konnotasjoner, og brukes til å betegne de som passer på andre og deres politiske korrekthet. Det er ofte brukt som et negativt stempel som for å poengtere at de som er woke passer på alle og går ut mot alt som er usensitivt overfor marginaliserte grupper (Cammaerts, 2022).

Ordet woke startet i en afro-amerikansk sub-kultur og har hatt samme betydning siden 40-tallet. Begrepet ble først brukt om de afro-amerikanere som var klar over og kjempet mot systemet som undergravde deres rettigheter (Ng, 2021). Woke blir brukt en fellesbetegnelse på liberal venstreside-politikk og refererer ikke til et spesifikt politisk parti eller gruppe. Progressive tanker og ideer som kampen for homofiles rettigheter, antirasisme, anti-kolonialisme, diskriminering av handikappede og andre lignende kampsaker er det som gjerne gis merkelappen "woke" (Smith et al., 2023).

Anti-woke kan forstås som motsatsen til woke. Likt som woke så er det ikke en organisert bevegelse, men heller en fellesbetegnelse på de som stiller seg kritiske til de progressive tankene og ideene som tas opp av woke-siden (Cammaerts, 2022). Cammaerts mener at anti-woke kjennetegnes ved en aktiv retorikk for å abnormalisere progressive tanker og betegne "woke" som en ekstrem ytterliggående politisk bevegelse. Den alternative høyresiden, som har vokst seg stor i flere europeiske land samt i USA, bruker aktivt den type retorikk som Cammaerts peker på som anti-woke i et strategisk forsøk på å skape tilhørighet hos sine egne velgere (Cammaerts, 2022; Krzyżanowski, 2020).

2.3.2 Kanselleringskultur

Kanselleringskultur oppsto opprinnelig som et meme på afro-amerikanske samfunn på plattformen twitter (Clark, 2020). Den ble fort snappet opp av mer tradisjonelle deler av plattformen. Kansellering, slik Clark forklarer det, handler om å vise en total desinteresse i noe eller noen på grunnlag av at det er blitt gjort eller sagt handlinger som er klart grenseoverskridende. Clark forklarer at kansellering først fremsto som en grasrotbevegelse, men siden kan virke som har sklidd over i en bevegelse som ønsker en ideologisk ensformighet. Kanselleringskultur som begrep brukes gjerne av de som er motstandere av aksjonsformen.

Kansellering oppstår gjerne som svar på enten kriminelle handlinger eller kontroversielle uttalelser, handlinger eller holdninger som holdes hos mennesker som er i mediernes søkelys allerede. Det er gjerne gjennom sosiale medier at det forekommer reaksjoner på handlinger som er gjort som spres sammen med et ønske om å boikotte personen det omhandler (Hobbs & O'Keefe, 2024).

2.3.3 Kulturkrig

Kulturkrigen er opprinnelig amerikansk og har blitt brukt i hovedsakelig amerikansk debatt. "Krigen" står i USA mellom den tradisjonelle kulturen og fremveksten av mer liberale og nytenkende kultur (Thomson, 2010, s. 2-3). Noen mener at dagens kulturkrigen kommer fra anti-segregering og folkebevegelsene i USA på 60-tallet, mens andre hevder at dagens kulturkrig har kommet i senere tid og henger sammen med den voksende polariseringen i amerikansk media og politikk. I Thomson sin bok blir krigen beskrevet som kampen som står mellom liberale og konservative som omhandler temaer som abort, homofiles rettigheter og kjønn. Thomson hevder at dette skillet er mer medieskapt og polarisert enn det faktisk er i virkeligheten, men at de to sidene av kulturkrigen er ekstreme ytterpunkter som veldig få tilhører og en stor andel av amerikanere har syn som ligger på begge sider av kulturkrigen. Kulturkrigen blir ofte tatt opp og diskutert, men den finner plass og får fokus i topp-politikken fremfor i folkesjelen i USA. (Thomson, 2010, s. 217 - 219)

I et større perspektiv er kulturkrigen det som kom av kommunismens fall på 90-tallet og det raskende voksende internettet, hvor tankesmier og alternative stemmer fremmet en annerledes verdensforestilling enn den som var i mediene. Et narrativ hvor venstresiden kuppet den vestlige verden, hvor vanlige folk, som ifølge disse teoriene er naturlig konservative, ikke fikk spillerom og hvor det ble manet til krig mot venstre-eliten (Tromp, 2022, s. 112-113). Viktig for kulturkrigen var arbeidet med metapolitikken. Metapolitikken gikk ut på å omdefinere politiske begreper som var stemplet som rasistiske og moralsk gale til noe positivt. For den fremvoksende alternative høyre siden så ble omdefinering av rasisme og rasepolitikk en del av deres politiske arbeid, samt en form for renavasking av fascismens teori og

rammeverk hvor utførelsen av ideologien til Hitler og Mussolini ble forkastet men tankegangen var ble fremstilt som et interessepunkt (Tromp, 2022, s. 115-116). Kulturkrigen blir da uttrykket for denne alternative historiefortellingen.

2.3.4 Woke og anti-woke i pressen

I denne oppgaven skal vi gjøre en case-studie av fremstillingen av anti-woke og woke innenfor en spesifikk sak i pressen. Det er likevel flere fremstillinger i pressen i nyere tid av disse sidene av politikken som er relevante for oppgaven. For det første er en forståelse av pressen fornuftig å ha. Den norske pressen er underlagt Vær Varsom-plakaten (VVP) som dens etiske retningslinjer. Innenfor VVP er det spesielt paragraf 2.1 som blant annet sier at redaktøren er ansvarlig for å verne om kravet til fri og uavhengig journalistikk fra grupper som ønsker å ideologisk, økonomisk eller av annen grunn påvirke arbeidet (PFU, 2024).

Likevel er det slik at enkelte aviser har et ideologisk perspektiv. Klassekampen oppfattes som en avis på venstresiden, mens aviser som Dagens Næringsliv og Subjekt er på høyresiden. Samtidig er det ikke slik at alle aviser har et tydelig preg av politisk tilknytning. Statens eget nyhetsorgan, NRK, samt andre store medier som TV2 har ikke noen ideologiske verdier som er med og bestemmer utvalget av saker. I sin artikkel om selektiv eksponering hos Klassekampen og Dagens Næringsliv forklarer Knudsen (2018) om begrepet selektiv eksponering. Dette begrepet betyr at disse avisene er selektive i sakene som eksponeres og skrives om som passer inn med verdensbildet til leserne. Selv om dette er påvirkning av ideologiske grupper så er det samtidig tydelig i disse avisenes profil at det er ideologisk påvirket. Pressen har videre et ansvar å lage saker som ikke er stigmatiserende eller forhåndsdommende.

Pressen har også et ansvar for å fremme flere synspunkter (PFU, 2014). VG hadde i 2023 en serie artikler som viste frem flere sider av woke. På denne måten legges det frem flere synspunkter på saken, samtidig som sakene er ensidige for seg selv (Pang, 2023; Pang, 2023; Bondevik, 2023). Denne serien med artikler er et eksempel på fremvisning av woke og anti-woke i norske medier. Avisartikler om temaet i Norge har også blitt skrevet i andre aviser som NRK, TV2, Nettavisen og

Dagens Næringsliv. (Grønbech & Platou, 2023; Solheim m. fler, 2023; Stephansen, 2023; Grinde, 2023)

Det er også et viktig punkt å merke seg at uavhengig av intensjonene i nyhetssaken så vil bare det faktum at det er skrevet nyhetssak om noe, som woke og anti-woke, føre til større bevissthet og meningsdannelse. Fredsforskeren Johan Galtung uttalte:

“jo mer pressen skriver om vold, jo mer belønner den vold.[...] Jeg traff en drapsmann som hadde fått 14 års fengsel. Stolt fisket han et lite utklipp opp fra lommen i skjorten. Det var fra Aftenposten. ‘Jeg var på forsiden’, sa han. Han var svært stolt” (Galtung, sitert av Holth, 2016).

På samme måte er det viktig for pressen å være bevisst på at ren omtale kan overbevise. I følge Holth er det også i pressens natur å fremstille og videreformidle tanker og innstillinger hos de som blir intervjuet, og tar ikke det ansvaret som han mener ligger på journalistene, nemlig det kritiske blikket (2016).

Skandalejournalistikk er blant grunnene som trekkes frem for at journalistikken kan være skadelig for samfunnet. Hvis man trekker eksempelet om vold fra Holth over på anti-woke og woke er det hvertfall mulig å si at ren omtale om sakene kan være nok til å gi effekt på meningsdannelsene til lesere.

3 Metode

Metodekapittelet i denne masteroppgaven skal gi en oversikt over den metodiske gjennomgangen i analysen og gi analysen en fagligforankring som er viktig for at resultatene av forskningen er gyldig og korrekt. I metodekapittelet vil det derfor være en presentasjon av valget av metoden, den vitenskapelige begrunnelsen for metoden, hvordan metoden svarer på problemstillingen, utvalget av datamaterialet som skal analyseres, fremgangsmåten i analysen, validiteten og reliabiliteten, og etiske vurderinger rundt forskningen. Metoden sin rolle i denne oppgaven er å gi vitenskapelig hjemmel for å finne ut av problemstillingen (Ekström & Johansson, 2019, s. 11).

3.1 Valg av metode

I denne avhandlingen er det retorisk tekstanalyse som skal benyttes. Analysen skal bestå av seks avisartikler. Begrunnelsen for dette utvalget og utvalgte tekster finnes i 3.4. Artikkene består av avisartikler fra diverse norske nettaviser som alle omhandler saken som foregikk ved KhiO hvor artikkene viser frem begge sider av saken. Denne metoden er en kvalitativ metode, som vil si at det er et lite og nøye utvalgt datasett som det skal gjøres en dyp analyse av. (Ekström & Johansson, 2019, s. 17)

3.1.1 Kvalitative studier

Det falt naturlig å velge en kvalitativ studie i denne typen studie. Kvalitative studier har ingen fasit på hvordan det skal gjennomføres og annet enn de brede begrepene som for eksempel et case-studie har ikke kvalitative studier noen klare rammer (Maxwell, 2009, s. 215). Kvalitative studier er gjerne en pågående prosess hvor restrukturering og endringer av metodologien som er brukt, datainnsamlingen, analysen og andre deler av oppgaven foregår om hverandre (Hammersley & Atkinson, 1995, sitert i Maxwell, 2009, s. 215). Kvalitative studier sitt formål er forståelse, vi ønsker å finne ut av om det vi forsker på stemmer og gjerne hvorfor, det er et forsøk på å finne mening i det man forsker på (Silverman, 2019, s. 134). Når man, som i denne oppgaven, forsker utforskende og uten en klar hypotese, så passer kvalitative studier og deres mangel på en klar og gyldig struktur godt.

3.1.2 Case-studie

Et case-studie er en forskningsmetode hvor man ser på en spesifikk sak, eller case, for å få dypere innsikt inn i denne saken. Tanken bak valget av en case-studie var for å kunne dypdykke inn i fenomenet som forskes på i en naturlig begrenset sak. Tidligere har akademikere sett ned på case-studiet som forskningsmetode. I sin artikkel i 2006 tok Bent Flyvbjerg systematisk for seg innvendingene mot case-studiet som forskningsmetode. Flyvbjerg identifiserte fem misforståelser i akademia ved case-studiet. Flyvbjerg trekker frem at det er en forståelse for at case-studier gir dårligere og mer usikker forskning enn kvantitative, deduktive forskningsmetoder, at funnene som gjøres i en case-studie ikke kan generaliseres, at case-studiet kun er nyttig til å lage en problemstilling, at det naturlig kommer et

verifiserings-bias hos forskeren og at metoden egner seg dårlig til å lage teorier og modeller utover det spesifikke som forskes på (s. 221).

Case-studier gir ikke dårligere og mer usikker forskning enn kvantitative. De er derimot en nødvendighet for å øke kunnskaps-kvaliteten. Gjennom teori og teoretiske rammeverk kommer man ikke lenger i sin ekspertise på et område enn det teori allerede vet. Gjennom kontekstavhengig forskning, som case-studie, finner man dypere kunnskap og gjennom kjennskap til et bredt utvalg kontekstavhengig kunnskap kan man utvide, endre og forstå den kontekst-uavhengige kunnskapen (Flyvbjerg, 2006, s. 222-223). Case-studier kan også generaliseres. Dette gjelder ikke all case-studie forskning, og størrelsen og forskningsdesignet må være riktig, mener Flyvbjerg. Det var et enkelt case-studie som førte til oppdagelsen av tyngdekraften som ble utledet av Galilei i sin tid. Selvfølgelig er det nødvendig å etterprøve, og generaliseringen er kun holdbar frem til du kan vise til et eksempel hvor den ikke er gyldig, men det er likevel nok til å generalisere. Flyvbjerg trekker også frem at store, allmenngyldige generaliseringer ikke er en så stor nødvendighet i vitenskapen som enkelte forskere hevder, og at i praksis så dras det mye mer frem likheter til tidligere forskning og bruk av kontekstavhengig kunnskap (2006, s. 225-226).

Case-studiet er nyttig utover utforming av hypoteser eller problemstillinger. Ifølge Eckstein (1975, sitert i Flyvbjerg, 2006, s. 229) er case-studiet mest nyttig i testingen av hypoteser eller problemstillinger. I motsetning fra store datamaterialer og kvalitative forskningsmetoder så kan man være strategisk ved utvalget man ser på i en case-studie ved å gjøre et informasjonsorientert utvalg hvor man ser på hva slags informasjon man kan få ut av det. Man kan fokusere på ekstreme eller atypiske saker hvor man kan hente ut mye mer informasjon enn ved et tilfeldig utvalg eller ha et utvalg som viser mest mulig spenn i det som forskes på. (Flyvbjerg, 2006, s. 230) Den menneskelige faktoren som Flyvbjerg nevner er en naturlig del av kvalitativ forskning og vil for denne oppgaven oppsummeres gjennom den sosialkonstruksjonistiske tilnærmingen i denne oppgaven (se 3.1.4). At et case-studie er spesifikt kommer man ikke unna, og man kommer heller ikke unna det faktum at det er vanskelig å pakke sammen hele studiet i en lett forståelig oppsummering, men dette er også en styrke. Nøyaktigheten og detaljnivået i en

case-studie gjør at man kan forstå mer av det som i den som leser enn det forfatteren av studiet har forstått. Ved å oppsummere et case-studie lukker man heller døren for flere perspektiver og tolkninger (Flyvbjerg, 2006, s. 238)

3.1.3 Induktiv forskning

Kvalitative metoder forsøker gjerne å finne svar induktivt. Det inkluderer denne avhandlingen. Når man forsker induktivt så vil man se på enkelte data, se etter sammenhenger i dataene man ser på og deretter prøve å generalisere funnene. Det ligger et ansvar på kvalitativ forskning hvor man må sannsynliggjøre sammenhenger og ta forbehold om alternative tolkninger før man kan utlede noe fra forskningen. (Silverman, 2019, s. 4) Induktiv metode har en rekke fordeler når man forsker, og kanskje spesielt når man skal analysere retorikk. Retorisk analyse er alltid i en viss grad subjektivt påvirket av den som analyserer. Man kan følge en metode for analyse, men til syvende og sist er det den som tolker som bestemmer seg for hvordan det skal tolkes. I følge Thomas (2006) gir induktiv metode en bredere mulighet for tolkning, det er ikke like bundet av de fastsatte modellene som finnes i deduktiv forskning (s. 238). Induktiv forskning har tre egenskaper som gjør den særlig nyttig. I kvalitative studier muliggjør induktiv metode forskjellige tolkninger av samme datamateriale, hvor man kan se på betydningen av en tekst i flere perspektiver og sette lys på tvetydighet. Videre gjør også induktiv forskning det lettere å synliggjøre sammenhenger og likheter i dataen på en måte som er lett å forklare og mulig å forsvare. Den tredje fordel Thomas drar frem er at det gjennom induktiv forskning er lett å summere sammen funn og lage modeller ut fra funn, hvor underliggende strukturer, tankesett, prosesser o.l. kan tydeliggjøres (2006, s. 237-240)

3.1.4 Metodens forhold til tematikk og interesse

Valget av metode falt på retorisk analyse. I problemstillingen i oppgaven spør jeg:

Hvordan blir woke og anti-woke retorisk argumentert for i meningsinnlegg i norske avismedier?

Interessen som styrte valget av tema i denne oppgaven var å se på wokeness og anti-wokeness i tradisjonelle norske medier. En rekke saker som bar preg av ensidig fremstilling av disse politiske retningene i Norge kom ut i norske medier i løpet av 2022 og 2023. Disse sakene åpnet øynene mine for problematikken med at slike tankesett og innstillinger så lett kom inn i den norske mediedagsordenen. Med oppgaven ønsker jeg å se på denne måten debatten mellom disse sidene blir fremstilt.

Å se på det retoriske ved fremstillingen i norske medier falt naturlig ettersom retorikk handler om overbevisning. Det er et ønske å se om disse sakene som analyseres bidrar til å skape et mer polarisert og todelt samfunn med tanke på politisk korrekthet, kanselleringskultur og identitetspolitikk. Derfor så er å se på hvordan retorikken ble brukt for å overbevise for sin side av saken en naturlig analyse å velge.

Det falt også naturlig å se på meningsinnlegg. Meningsinnlegg fremstilles i nettaviser og står sammen med vanlig journalistikk i avisene. Samtidig så gir de uttrykk for en enkeltperson eller gruppe sine meninger. I forhold til analysemodellen så er meninger og egen fremstilling av saken kjennetegn for politisk argumentasjon. Meningsinnleggene er derfor lettere å tolke som politisk argumentasjon i henhold til Kock sin modell.

3.2 Metodens svar på problemstilling

Analysematerialet i denne oppgaven er tekst. Derfor vil en tekstanalyse være en naturlig metode for analyse. Innenfor tekstanalyse er det mange disipliner, hvor en av disse er retorisk analyse.

Litt dypere forklart ønsker jeg med denne avhandlingen å se på om nettavisers omtale om saker der det er ideologiske argumenter rundt woke og anti-woke fremstiller disse ideologiske perspektivene på overtalende eller undergravende måter. Gjennom mediene får vi nesten alt av nyhetsinformasjon vi har, og dermed er

det både interessant å se på og viktig å forstå hvordan fremstillingen av disse tankesettene gjøres i norske nettaviser. I problemstillingen er spørsmålet om mediene bidrar til overbevisning gjennom sine artikler. Retorikk handler i stor grad om overbevisning og retorisk analyse vil da naturlig være en analyse av overbevisningsmulighet. Gjennom både en forståelse av situasjonen der retorikken har utspilt seg og hvordan den har blitt benyttet, vil det være mulig å få svar på det problemstillingen spør om.

3.3 Empirisk utvalg

Utvalget er begrenset til saker som omhandler det som i denne avhandlingen er kalt for rasismedebatten ved KhiO. Ved å bruke databasen Retriever som inneholder det meste av avisartikler skrevet i norske nettaviser kan jeg gjøre følgende søk:

KhiO AND (Rasisme OR Woke OR kansellering OR anti-woke OR kanselleringskultur)

I A-tekst får jeg da opp 284 artikler som er skrevet i tidsrommet mellom 1. juni 2020 og 1. juni 2022, hvor den første er skrevet 25. juni 2020 og den nyligste var fra 24. mai 2022. Søket strekker seg langt ut i tid. Et stort flertall av sakene var skrevet fra juli til desember 2020. Ut fra dette skal jeg velge ut seks artikler. Målet er å finne artikler som i stor grad omtaler saken. Artikkene skal være fra forskjellige nettaviser hvor det er variasjon i avisen sitt oppfattede ideologiske perspektiv. Denne saken pågikk over lengre tid, så det vil være viktig å ta med artikler som strekker seg litt ut over tidslinjen til denne saken.

I tillegg til begrensningene i søket mitt i Retriever setter jeg et par andre krav til data-utvalget. Avisartiklene skal som sagt være hentet fra et utvalg av aviser, for å vise spennet i journalistikken. Tekstene skal være kronikker eller debattinnlegg. Til syvende og sist er det en redaktør som godkjenner det som trykkes i avisen. Det betyr at avisen står inne for at det som deles kan stå på trykk (PFU, 2024).

Meningsinnlegg, kronikker og debattinnlegg er en arena hvor denne saken spilte seg ut. Innlegg i aviser skrevet av noen med en interesse åpner for en mye mer retorisk argumenterende tekst enn det som ville vært tilfelle dersom journalister skrev

tekstene. Utvalget ekskluderer også tekster fra tankesmier og blogger, som man kan argumentere for at fungerer som en nettavis. Kilden må kalle seg selv en avis for å være inkludert for å snevre inn utvalget ytterligere.

Basert på disse kriteriene er det følgende seks (6) tekster som er med i utvalget mitt. Det var flere andre tekster som kunne passet inn i utvalget, men ettersom omfanget av denne oppgaven er begrenset av tiden og størrelsen på oppgaven ble det valgt ut 6 tekster. Disse seks er valgt fordi mesteparten er veldig nærme hverandre i tid, er skrevet i forskjellige aviser og gir forskjellige perspektiver på saken :

Tabell 1

Tittel	Dato	Avis	Forfatter	Vedlegg
<i>KhiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab</i>	11.08.20	Morgenbladet	Ablett, A. Baltzersen, I. Benammar, H. Korjenic-Hansen, L. Ihle, A. Nicolaisen, C. R. Rönnbäck, S.	1
<i>Kun akademier selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademier</i>	03.08.20	Aftenposten	Rossavik, F.	2
<i>Ikke gi etter for studentene</i>	07.08.20	Dagbladet	Lederavdelingen	3
<i>Hva er problemet?</i>	01.09.20	Klassekampen	Grønstad, A	4
<i>Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø</i>	02.08.20	Morgenbladet	Pedersen, V. Vanebo, M.	5

<i>på Kunsthøgskolen i Oslo</i>			Veiden, A. Andresen, I. A. Kallestein, E.	
<i>Her er brevet stipendiatene sendte til KhiO-ledelsen om «rasistisk» kunstverk</i>	25.06.20	Subjekt	Norderval et al.	6

I tabell 1 er det en oversikt over analyse materialet i denne oppgaven. Inkludert i tabellen er overskriften på artiklene, datoene de er gitt ut, avisen den er gitt ut i, forfatter av artikkelen og antall ord i artikkelen. Artiklene som er med i saken er tatt med for å ha en bred representasjon av forskjellige avismedier i Norge. Det er to artikler fra Morgenbladet. Den ene artikkelen er et direkte motsvar mot den andre, som jeg mener gir innsikt i hvordan debatter i nettaviser pågår. Oversikt over avisene er i tabell 2.

Tabell 2

Avis	Fokusområder	Ideologisk tilhørighet	Størrelse (Opplag)
Morgenbladet	Kultur - og kommentar ¹	Uavhengig (tidligere liberal) ¹	28000 (2015) ¹
Subjekt	Kultur ²	Liberal/høyreorientert ³	4200 (digitalt) (2024) ²
Klassekampen	Kultur, religion og forsvar ⁴	Radikal/venstreorientert ⁴	21020 (2015) ⁴
Aftenposten	Dagsavis Allmenninteresse ⁵	Uavhengig konservativ ⁵	374140 (2015) ⁵
Dagbladet	Kultur & dagsavis Tabloid ⁶	Liberal/Radikal ⁶	56932 (2015) ⁶

1: Norland, A. & Hetland, T., 2024

2: Subjekt, u. å.

3: Rossavik, F., 2022

- 4: Brandal, N. & Hetland, T., 2024
5: Smith-Meyer et. al., 2024
6: Eide, M., 2024

Ut fra tabellen er det tydelig at utvalget av aviser dekker et bredt spekter, både med tanke på interesseområdet til avisen, størrelse og ideologisk standpunkt. Basert på utvalget som nå er i tabell 1 og 2 mener jeg at utvalget er godt, og passer til å besvare forskningsspørsmålene slik de er satt opp. Det passer innenfor de utvalgte parametere som er satt, og størrelsen er slik at det gir mulighet for en god, kvalitativ retorisk analyse.

3.4 Analysemodell og fremgangsmåte for prosjektet

I teorikapittelet til denne oppgaven er det lagt frem en analysemodell for deliberativ argumentasjon i 2.1.1, og i 2.1.2 er det en teori for analyse av den retoriske situasjonen. Analysen vil foregå i to deler, hvor den første vil analysere selve den retoriske situasjonen rundt rasismesaken på KhiO. Den andre delen vil være en analyse av deliberative argumenter i tekstene, hvor analysen går ut på å se etter argumentasjon for politiske syn eller ideer, både eksplisitt og implisitt, som går innenfor de begrepene som er diskutert i 2.3 i teorikapittelet. Det vil være en helhetlig gjennomgang av argumentasjonen i hver av kronikkene for å se på om den er sterk i forhold til Kock sin modell. I tillegg til dette vil det være en gjennomgang av bruken av de retoriske appellformene man kan finne i tekstene. Målet med analysen er til syvende og sist å se på hvordan retorikken benyttes til å skape overbevisning i argumenter som Med denne oversikten vil det være mulig å induktivt utlede fakta og gjøre funn under drøftingen.

3.5 Metodens validitet og reliabilitet

For at metoden skal være vitenskapelig korrekt så må den både være valid og reliabel. Disse to begrepene gjelder for all forskning og er viktige for at forskningen skal være holdbar

Validitet er målet på om det du forsker på faktisk har svar gjennom dataen. Derfor må dataen og metoden være vitenskapelig forankret og korrekt, og at svarene som kommer av analysen faktisk stemmer (Ekström & Johansson, 2019, s. 15). Et av

problemene som kan komme når man skal kvittere for tolkninger er det Silverman (2019) kaller "anekdotisme", hvor man ser på selektive deler av dataen som underbygger det man ønsker å få frem, men hopper over eller unnlater data som ikke underbygger. Dataens tolkning må settes opp mot alternative tolkninger, hvis ikke vil ikke dataen være valid (Silverman, 2019, s. 22-23).

Reliabilitet handler om hvor godt man kan gjenskape resultatet som kommer av forskningen. Dersom resultatene ikke kan gjenskapes så har man på mange måter ikke lyktes med forskningen. Lesere av forskningen skal kunne se på datasettet og komme frem til samme svar. Dette blir problematisk med kvalitativ forskning (Leung, 2015). I kvalitativ forskning så vil den som tolker sine egne tanker og holdninger kunne påvirke funn. Derfor er det viktigste ved kvalitativ forskning å forklare og tydelig vise hvordan man har analysert og "kvittere" for tolkninger. Ifølge Silverman (2019) er dette "reliabilitets-problemet" i kvalitative studier, hvor tolkninger gjort av forfatter ikke nødvendigvis stemmer overens med leserens (s. 21). Silverman setter også fokus på at det er forskjellige deler som det settes fokus på hos forfatter og leser i kvalitativ forskning, og at dette er en av styrkene som kommer frem.

3.6 Ethiske hensyn

I forhold til de etiske vurderinger som må gjøres til denne oppgaven vil jeg forholde meg til de etiske retningslinjene som finnes for forskningen innenfor humaniora og samfunnsvitenskapen. Disse er utgitt av den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) og deres nyeste utgave av det etiske retningslinjene kom ut i 2021 og ble sist endret i 2023 (NESH, 2023). De skal vurderes etter de fem hovedgrupperinger med retningslinjer lagt frem av NESH.

I denne oppgaven forpliktes jeg som forsker å holde den fri fra utenforståendes egeninteresser, og funnene som gjøres i oppgaven er gjort i god vitenskapelig ånd. Ingen roller i eget liv påvirker min dømmekraft i henhold til denne oppgaven. Oppgaven er tydelig i sitt datautvalg som er åpent for etterprøvbarehet, og siteringer av andres arbeid er gjort etter beste evne. Ingen deler av denne oppgaven er

plagiert, fabrikkert eller på andre måter fremskaffet på en måte som bryter med god forskningsetikk (NESH, 2023, punkt 1-14).

Ved forskning på personer er det et krav om samtykke fra de som forskes på. Dette kravet har noen unntak. Et av disse er dersom det forskes på offentlige ytringer. I datautvalget i denne oppgaven mener jeg det er tydelig at samtlige som har ytret seg har gjort det i offentligheten, så plikten til å informere de som forskes på går bort. Det er heller ingen som tilhører en utsatt gruppe slik det er definert av NESH. Jeg er samtidig forpliktet til å være aktsom overfor personene som forskes på, samt respektere deres menneskeverd og ta vare på deres og egen personlig integritet (NESH, 2023, punkt 15-30).

Det er som sagt ingen svakstilte grupper som det forskes på i denne oppgaven. Det er heller ingen institusjon, offentlig eller privat, eller interesseorganisasjon, som har deltatt i min datainnsamling. Overfor del C i NESH mener jeg derfor at denne oppgaven oppfyller alle etiske krav. (NESH, 2023, punkt 31-35) Det samme gjelder overfor del D og del E, hvor oppgaven vil deles etter Universitetet i Agder sin standard, overholde de tidligere nevnte forskningsetiske plikter jeg har overfor institusjonen, deres finansiering og forskningsfellesskapet som helhet (NESH, 2023, punkt 36 - 50).

Spesielt for denne oppgaven er fokuset på ideologi og betente temaer som woke og anti-woke. Det vil derfor være spesielt viktig å ta ansvar for å ikke ilegge meninger blant de som har skrevet datautvalget de ikke har. Det må være tydelig at mine vurderinger i analysen kommer fra det teksten sier. Det må samtidig påpekes at det er teksten som er gjenstand for analyse og gjennom en vurdering av teksten kan det komme frem at det er retorikk som kan overbevise, slik problemstillingen og forskningsspørsmålene etterspør. Da er kravet om aktsomhet overfor personene som forskes på være i fokus, og meninger må tillegges teksten fremfor enkeltpersoner.

4 Analyse

4.1 Introduksjon

I denne analysen vil jeg gå gjennom og ta for meg tekstene i utvalget og analysere dette opp mot forskningsspørsmålene. Analysen av retoriske virkemidler vil først ha en liten analysering av argumenter som bygger på de klassiske retoriske appellformene før det videre vil være en grundig analyse knyttet til Koch sin teori om deliberative argumenter. Det er retoriske argumenter som skal analyseres, derfor er det også viktig å ha med definisjonen på dette: *“Retoriske argumenter er offentlige støtteerklæringer eller motsigelser, som omhandler praktiske utfordringer”* (Kock, 2018, s 491) I denne delen skal retoriske argumenter defineres, så denne definisjonen er viktig for å skille ut det som er retoriske argumenter. For å gi bedre innsikt i tekstene og casen så vil analysen begynne med en analyse av den retoriske situasjonen som tekstene befant seg i.

4.2 Den retoriske situasjonen

Innleggene i analysen av den retoriske situasjonen er gjengitt i sin helhet i vedlegg 5 (Pedersen et al.) og vedlegg 6 (Norderval et al.)

Denne delen av analysen vil foregå etter rammeverket for analyse av den retoriske situasjon som er lagt frem i kapittel 2.1.2. Kort oppsummert går analyse av den retoriske situasjonen ut på å påpeke det påtrengende problemet basert på det man får ut av teksten, vurdere hvordan publikum saken har og se på de andre retoriske vilkårene som påvirker talesituasjonen (Bitzer, 1968, s. 6).

I denne oppgaven hvor poenget er å se på en enkel case så er den retoriske situasjonen av interesse for denne casen. For å se på den retoriske situasjonen så ser jeg først og fremst på de to innleggene som gir bakgrunn for videre artikler: Brevet som er gjengitt av Subjekt (Norderval et al., 2020) og meningsinnlegget i Morgenbladet fra meningsmotstanderne til brevet ved KhiO (Pedersen et al., 2020).

4.2.1 Det påtrengende problemet

Hva er det som skal fikses, hva er mangelen som denne retoriske situasjonen skal gjøre noe med? Den er flerdelt. Det opprinnelige i denne saken er leserbrevet fra studentene, så dette blir et naturlig sted å se etter det påtrengende problemet. Fra brevet finner man fort frem til det de mener er det påtrengende problemet. I tiden før og etter brevet ble skrevet var det en rekke hendelser som utløste store protester mot rasisme verden rundt. Det påtrengende problemet fra denne siden kan da anses å være så enkelt som det de spør etter i første avsnitt.

«Protester og krav om å få slutt på institusjonell rasisme og politivold skjer over hele verden. Fjerning av kolonialistiske og rasistiske monumenter har spilt en viktig rolle i å bidra til dette. Som vitenskapelige ansatte skriver vi dette brevet i håp om at KhiO deltar i dette arbeidet.»
(Norderval et al., 2020)

Fjerning av kolonialistiske og rasistiske monumenter blir tydelig trukket frem som en viktig del av det antirasistiske arbeidet. Det etterspørres at et spesifikt maleri som henger oppe på universitetet skal fjernes som en del av arbeidet. Mer overordnet så kan man også si at ut fra dette så er det rasisme, strukturell rasisme, forskjellsbehandling og mangel på “*mangfold, kritisk bevissthet, ansvar og gjensidig respekt*” (Norderval et al., 2020). Men dette er ikke hele bakgrunnen for den retoriske situasjonen og det som ble utfallet av dette opprinnelige brevet. Den retoriske situasjonen innebærer hele ordkrigen som kom ut fra dette brevet.

Vi ser med stor bekymring på KhiOs videre utvikling, og er enig med Brekke i at deler av den nye «antirasistiske» bevegelsen minner om en vekkelsesbevegelse. «Den er blitt en trussel mot akademisk frihet i USA, og den vil gjøre det også her i Norge om ikke lenge, hvis vi ikke tar til fornuft,»
(Pedersen et al., 2020)

I utdraget sier Pedersen seg enig i det “Brekke” hevder, som er et meningsinnlegg skrevet av professor Torkel Brekke hvor han sammenligner den antirasistiske

bevegelsen i USA med en religiøs vekkellesbevegelse. Brekke hevder i artikkelen sin at Black Lives Matter-bevegelsens holdninger til meningsmangfold og åpen debatt står i strid med liberale ideer som vestlig akademia er bygget på (Brekke, 2020).

For motparten i denne casen så er det påtrengende problemet nettopp det opprinnelige brevet og etterfølgende maning til handling ved universitetet. Ut fra Pedersen og hans medstudenters leserinnlegg så er problemet et forsøk på indoktrinering i politisk ideologi ved KhiO, hvor målet for skolen skal være å undervise kunst. Det trekkes frem at det er et fokus for skolen å ha forelesninger og kursing på politisk korrekthet.

*Vi er studenter ved KhiO fordi vi vil lære fag, ikke fordi vi vil ha obligatorisk indoktrinering, slik ledelsen nå legger opp til.
(Pedersen et al., 2020)*

Problemet ifølge leserinnlegget er at et lite knippe medstudenter og ansatte sammen med rektor har et ideologisk syn som de ønsker å forkynne og indoktrinere samtlige studenter i. Trusselen er da at man setter den akademiske friheten i fare ved å la politiske tanker styre pensum og undervisningen.

Dersom man trekker disse sammen kan man finne et overordnet retorisk problem. Fellesnevnerne for disse to synspunktene på det påtrengende problemet er behov for politisk korrekthet, sensur, akademisk ytringsfrihet og rollen til akademia i saker om ideologi. Disse påtrengende problemene oppfyller Bitzers krav til det påtrengende problemet som ble presentert i kapittel 2.1.2. Det er åpenbart forhold som åpner for respons, det er en interesse for problemet. Det er også et problem som kan tenkes å løses gjennom retorisk respons. Begge sider driver med meningsutveksling, og ettersom retorikk ofte brukes til overtalelse, så er det et forsøk på overtalelse av meningsendring på begge sider. At saken har fått respons, samt at den er skrevet om i flere aviser, gjør at det er et retorisk publikum.

4.2.2 Retorisk publikum

Hvem er det retoriske publikummet i denne saken? I de innledende sakene kan det virke som publikummet er ledelsen ved KhiO. Det første brevet fra stipendiatene ved KhiO adresserer noen spesifikt.

Kjære direktør Annemarie Bechmann Hansen og rektor Måns Anders Wrangle.[...]Derfor ber vi KhiO om å opprette et offentlig forum.[...]Vi ber respektfullt om svar fra KhiO-administrasjonen angående dette problemet.

(Norderval et al., 2020)

Målet med brevet fremstår som om det kun er tiltenkt ledelsen ved KhiO. Likevel så er det en del av brevet som gjør at det kan være at det skal treffe bredere enn dette. Brevet er et åpent brev, som vil si at det er delt offentlig. Publikummet er ifølge Bitzer de som kan påvirkes av den retoriske ytringen, og som har mulighet og vilje til å gjøre endringen (Kjeldsen, 2015, s. 83-84). Brevet er delt med offentligheten gjennom en gjengivelse av brevet i sin helhet i avisen Subjekt. Det kommer ikke frem tydelig hvor de har fått tilgang til brevet, men det blir omtalt som et åpent brev i saken. (Subjekt-redaksjonen, 2020), og man kan da tenke at poenget med at det er delt offentlig er for å overbevise og få støtte til tiltakene som ble etterspurt. Man kan videre anta, basert på ensidigheten i argumentasjonen i teksten hvor det ikke blir tatt mye forbehold om meningsmotstandere, at publikummet som er ønsket i offentligheten er de som er enige om de faktiske forholdene og som har felles interesse.

I leserinnlegget fra meningsmotstanderne i Morgenbladet 2. august blant studentene ved KhiO er det mer tvetydig hvem det retoriske publikummet er. Gjennom lesingen er det ingen tydelig gruppe som adresseres. Istedenfor så omtales det om gruppene som kritiseres. Det snakkes om KhiO, ledelsen ved skolen, stipendiatene som skrev det første brevet og leserne av dette brevet. Eneste unntaket er et sted hvor skolen adresseres:

Vi tar på det sterkeste avstand fra slike ideer og oppfordrer KhiO til å besinne seg før aktivisme og identitetspolitikk erstatter undervisningen helt.

(Pedersen et al., 2020)

Ved å ikke adressere spesifikt så virker det som denne teksten henvender seg mer til leseren enn den forrige. Det er et meningsinnlegg hvor poenget er å fremme nettopp sin egen mening. Avismediet i seg selv tydeliggjør at målet er å nå ut til lesere. Man kan anta at det er vanskelig å vurdere hvor investerte leserne av avisartikkelen er. Dersom man bare leser gjennom sakene i Morgenbladet og ser denne saken, kan man anta at det er svært varierende interesse, lydhørhet, mulighet til å konfrontere problemet og kunnskap på temaet. Innlegget strekker seg ut mot alle lesere, men på samme måte som brevet er det skrevet ganske ensidig. Derfor kan man vurdere artikkelen til å henvende seg hovedsakelig til dem med en felles interesse og enighet om de faktiske forholdene.

De faktiske forholdene fra forfatteren sin side er ganske tydelig definert i overskriften til saken.

Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø på Kunsthøgskolen i Oslo
(Pedersen et al., 2020)

Dette er ganske langt fra de forholdene som legges frem i brevet fra stipendiatene.

Det er mange som opplever Vanessa Beecrofts verk «vb48.721» forstyrrende, som vises på KhiO i det offentlige området ved siden av scene 2. Det har vært diskusjoner rundt rasismen og sexismen i dette verket, og det har tidligere kommet krav om å få det fjernet.
(Norderval et al., 2020)

Det er tydelig at i dialogen som denne saken utgir seg fra å være så er det svært stor uenighet om både de faktiske forholdene og interessen. Den ene siden av diskusjonen mener at problemet ligger i fortsettende rasistiske og kolonialistiske ideer og kunstverk får fortsette på KhiO, mens den andre siden mener problemet ligger i nettopp problematiseringen og korrigeringen av et problem de mener er overdrevet.

4.2.3 De retoriske vilkårene

De retoriske vilkårene er alt det som påvirker den retoriske situasjonen utenfor det retoriske publikummet og det påtrengende problemet. I Bitzers teori innebærer det alle de ikke-fagtekniske vilkårene (se 2.1.2). Ytringsrommet her er i nettaviser og via tekst som er delt elektronisk. Den retoriske arenaen er internett og alt det bærer med seg. Gjennom tekst som kommunikasjonsmiddel så mister man muligheter man kan ha gjennom en muntlig tale. Samtidig muliggjør det en bedre gjennomtenkt, gjennomlest og fremført tekst når den retoriske ytringen leses og ikke høres. En annen del av de retoriske vilkårene er endringene i samfunnet som fant sted samtidig som denne saken begynte. Som følge av drapet på George Floyd var det ekstra fokus på rasisme-spørsmålet i samfunnet (Gottbrath, 2020). Følelser og interesse for saken var i allmennhetens fokus på denne tiden i 2020. Polariseringen i samfunnet, den såkalte kulturkrigen og et økt fokus på politisk korrekthet bidro også til at denne saken gikk langt utenfor veggene på kunsthøyskolen og påvirket meningene til publikummet på begge sider.

Det er nok også den økte fokuseringen på institusjonell rasisme som gjorde at det ble en diskusjon i det hele tatt. Som det står i brevet fra stipendiatene så kommer oppfordringen om fjerningen av kunstverket som følge av protestene rundt om i verden. De valgte et tidspunkt hvor det er et stort retorisk publikum som har en økt interesse. På samme tidspunkt var det økt kritikk av Black Lives Matters-bevegelsen og som det ble lagt frem i teorikapittelet var det allerede en økende holdningsendring over til den alternative eller nye høyre-siden. Disse to faktorene lagde en unaturlig stor arena for retorisk argumentasjon i en så "nisje-sak" som et enkelt kunstverk sin betydning på en høyskole.

4.3 Retorisk analyse

4.3.1 Innledning

Denne retoriske analysen vil være hoveddelen av analysen i denne oppgaven.. Det vil deretter være en gjennomgang av hver enkelte av de seks artiklene.Målet med analysen er å se om det kan gjøres funn som kan svare på problemstillingen og

forskningsspørsmålene. De retoriske argumentene er objekt for analysen og vil identifiseres og analyseres. Først vil det være en analyse for å se etter de retoriske appellformene og deretter vil det være en dypere analyse gjennom Kock sin analysemodell som er detaljert i kapittel 2.1.1 i denne oppgaven.

I Kock sin modell er det tre hovedkategorier man kan vurdere politisk argumentasjon etter. Den første er riktighet. Det skal fremstilles fakta, og i hvert fall ikke noe som er direkte usant, og det skal ikke utelates deler av fakta for å male et annet bilde enn det som det i realiteten er. Videre er det relevans, som er en analysering av hvor godt argumentasjonen holder seg til saken som diskuteres. Den tredje og viktigste analyse-kategorien i Kock sin modell er vektighet, hvor man skal analysere hvor godt det argumenteres for sitt ståsted. Argumentasjonen må være både relevant og riktig. Den må også gjøre vurderinger av hvorfor sitt synspunkt er bedre eller sterkere enn meningsmotstanderne eller alternative forslag til det problemet som diskuteres.

4.3.2 Brevet fra stipendiatene 25.06.20

Innlegget i sin helhet finnes i vedlegg 6

Brevet er skrevet som en appell til ledelsen, en maning til handling. Brevet var skrevet til og adresserte ledelsen ved KhiO. som en appell, en maning til handling. Samtidig var det et åpent brev som ble delt med offentligheten. Brevet er hentet fra Subjekt sin gjengivelse av brevet som opprinnelig er skrevet av Norderval (et al., 2020). Målet med brevet kan forstås som en appell for å skape mer debatt rundt rasisme ved skolen, samt å sette lys på den strukturelle rasismen ved skolen og ellers i samfunnet.

Til å begynne med skal jeg se på bruk av de retoriske appellformene i brevet fra stipendiatene som er gjengitt i Subjekt.

Det er brukt ethos appeller i teksten slik som dette:

“Som vitenskapelige ansatte skriver vi dette brevet i håp om at KhiO deltar i dette arbeidet.[...]

Vennlig hilsen,
Ph.d.-stipendiater:"
(Norderval et al., 2020)

De to eksemplene over er ethos-bygging i teksten. Ethos-argumentene her er der hvor de refererer til seg selv som vitenskapelige ansatte og Ph. d.-stipendiater. Begge disse måtene å beskrive seg er en måte å gi sine egne ytringer mer tyngde. Det viser til en ekspertise innenfor faget og academia og viser til egne evner. Det viser rett og slett leseren at det ikke er hvem som helst som har skrevet brevet og gir taleren større autentisitet.

Det er ikke brukt særlig mange pathos-argumenter. Det kan være på grunn av måten teksten er skrevet, den forsøker å være objektiv og skrevet fra et fellesskapsperspektiv fra stipendiatene. Pathos-argumenter som appellerer til følelser er kanskje ikke helt passende, spesielt med tanke på måten brevet er adressert til ledelsen ved skolen. Likevel kan det virke som det er implisitte pathos-argumenter. Med referanser til protestene som fant sted på tidspunktet vekker det en viss følelse i leseren og gir bakgrunnen for oppropet et emosjonelt preg. Annet enn dette så er det ikke noe særlig pathos brukt.

Logos er det som er mest brukt i brevet. Gjennom teksten brukes argumentasjon, som fremstilles som logisk deduktiv og gyldig, til å underbygge meningene til de som har skrevet brevet.

Protester og krav om å få slutt på institusjonell rasisme og politivold skjer over hele verden. Fjerning av kolonialistiske og rasistiske monumenter har spilt en viktig rolle i å bidra til dette. Som vitenskapelige ansatte skriver vi dette brevet i håp om at KhiO deltar i dette arbeidet.
(Norderval et al., 2020)

Her er det en tydelig logos struktur i appellen. Det fremstilles som fakta at det er protester og krav på å få slutt på rasisme i hele verden. Implisitt ligger også det faktum at dette arbeidet er viktig, ved å vise til et ønske om å delta i arbeidet. Videre

så viser de til at fjerningen av kolonialistiske og rasistiske monumenter er en måte å bidra til dette positive arbeidet. Derfor burde KhiO gjøre noe med dette. Dette er en helt klassisk logos-argumentasjon som er tydelig.

Avslutningsvis ber vi KhiO om å støtte forslaget vårt om å opprette et offentlig forum, og vårt første foreslåtte emne om Beecroft-kunstverket. Vi er klar over at systematisk rasisme både er eksplisitt og implisitt. Disse foreslåtte plattformene har som mål å øke bevisstheten og fungere som pedagogiske strategier for å begynne å adressere kompleksiteten i disse problemene.

(Norderval et al., 2020)

Her er et annet eksempel på logos. Her fremstilles problemet og igjen er det implisitt at det er et problem. Ved å si at systematisk rasisme er der for deretter å komme med metoder for å bevisstgjøre andre på saken, så tydeliggjøres det at dette er noe som må gjøres noe med. Måten det kan gjøres noe med er ved at KhiO støtter forslaget, og med det offentlige forumet så vil det bli økt bevissthet. Dette er da en logisk slutning som ikke nødvendigvis er skrevet fullt ut.

Det er tydelig å se at de retoriske appellformene forekommer i saken basert på funnene over. Videre så skal teksten analyseres med tanke på Kock sin teori. For hva er de deliberative argumentene man kan finne i teksten? Vi ønsker å se på de argumentene som går på de ideologiske verdiene som ligger bak teksten.

Riktighet i argumentet: Fra nærlesning av teksten så finner man ikke faktafeil. Det er selvfølgelig diskutabelt om de faktaene som fremstilles i logos-argumentene er fakta, men i forhold til Kock sin modell så må de anses som riktige. Det er ingen store hopp i logiske slutninger eller åpenbare selvmotigelser i teksten. Spørsmålet blir jo da om det mangler noe i teksten, om det er utelatt informasjon. Ved å hevde at fjerningen av rasistiske og kolonialistiske monumenter faktisk har bidratt i kampen. I USA ble fjerning av monumenter fra borgerkrigen i sørstatene møtt med stor kritikk, hvor de som ønsket at monumentene skulle stå, hevdet at det var historieløst å fjerne dem. Det endte i en protest hvor en person kjørte bilen sin inn i protesten og tok livet til en person (Storaas, 2020). Å fremstille dette arbeidet som rent positivt er i beste fall en

forenkling, og det mangler litt informasjon om konteksten til fjerning av monumenter i utlandet.

I teksten så refererer forfatteren til seg selv som vi og undertegner til slutt brevet med en rekke akademisk tilsatte. Gjennom teksten så strekker ikke forfatteren sin agenda lenger enn seg selv. De refererer ikke til hele studentmassen eller andre som er enige, men holder seg til egne synspunkter og vi. I et tilfelle skriver de "mange" istedenfor vi, men det blir samtidig begrunnet med å referere til de som tidligere har diskutert kunstverket. Ettersom politisk argumentasjon er agendafremmende så vil det ikke nødvendigvis være et problem at de ikke argumenterer for problemene som kan oppstå ved deres forslag. De har holdt seg til de synspunkter som de selv har og fremstilt de faktaene som fantes om de tidligere diskusjonene som finnes på temaet.

Relevans i argumentet: Det settes frem en tydelig agenda i saken hvor det er et ønske om å ha en offentlig debatt på skolen om kunstverket til Vanessa Beecroft. Ved å se på relevansen ønsker man å se på om argumentasjonen holder seg til saken. Her er det noen eksempler på argumentasjon som ikke passer helt inn i hjemmelen de har. De har gått ut og etterspurt en diskusjon rundt k Som det ble nevnt i kapittel 2.1.1 så er hjemmel Serien med spørsmål som stilles mot slutten av brevet kan virke som ikke har så mye relevans i forhold til saken.

— *Hvordan endte Beecroft-kunstverket opp i KhiO sine lokaler?*

– *Hvem tok disse beslutningene, ledet av hva slags prosess(er) eller protokoll(er)?*

– *Hvilke svar fikk de som tidligere har stilt spørsmål ved dette arbeidet?*

– *Hvilken effekt har dette bildet på personalet, studenter, potensielle studenter og gjester ved KhiO?*

– *Mener den nåværende administrasjonen at dette arbeidet representerer KhiOs verdier og ambisjoner?*

– *Hvordan planlegger KhiO å adressere de problemene folk har med dette arbeidet?*
(Norderval et al., 2020)

Her ser det ut som om de ønsker å ikke bare ha en offentlig debatt, men heller ønsker å holde noen ansvarlig. Noen spørsmål er helt legitime, som hva slags svar det tidligere har blitt gitt og historien til maleriet ved skolen. Det er også en del sterkt ledende spørsmål som benyttes. Ved å ta opp at verket har blitt oppfattet rasistisk i artikkelen, så blir det å spørre om arbeidet representerer KhiO sine verdier i realiteten å spørre om KhiO støtter rasistiske og sexistiske holdninger, som strengt talt går utenfor hjemmelen de har. Den implisitte hjemmelen som er i brevet er at det er riktig å ta opp problematiske og støtende deler ved skolen. Det som ikke er en hjemmel er stipendiatenes autoritet til å forlange svar på ledende spørsmål på måten som gjøres her. Ved å dra inn protestene som foregikk på tidspunktet dette brevet ble skrevet og bruke dette i argumentasjonen lager også taleren en større arena enn det som egentlig er hensikten til brevet. Dette er kanskje ikke direkte irrelevant, men det er ikke direkte relevant i situasjonen heller. Det kan forstås som å forsøke å skape en bredere relevans i brevet enn det det i utgangspunktet hadde.

Vektighet i argumentet: Hvor godt vektet argumentasjonen i teksten? Ettersom brevet har både relevans og riktighet så kan man se nøyere på vektigheten i argumentasjonen i brevet. Den retoriske analysen med tanke på appellformene viser frem flere argumenter som er med å vektet det overordnede argumentet. Gjennom teksten legges det på gode grunner til hvorfor de ønsker å ha et offentlig forum hvor de kan diskutere. Gjennom brevet forklares det mer og mer hva forumet er til, det legges vekt i argumentet gjennom teksten. De viser til tidligere forsøk på dialog, det blir vist frem hva som kan gjøres med diskusjonen og hvilken funksjon dette foreslåtte forumet skal ha. Likevel er det en mangel på drøfting og vurdering av forslagene som legges frem. Ingen steder i teksten står det hvorfor dette forumet er beste mulighet. Det tas ikke opp hvordan disse forumene skal fungere, annet enn at en kan tolke det som om de som har skrevet brevet ønsker å styre forumet.

Det første arrangementet som blir holdt av dette offentlige forumet som vi foreslår, omhandler Vanessa Beecrofts kunstverk. Vi vil benytte denne anledningen til å

invitere hele samfunnet til en åpen dialog, slik at meningene og synspunktene rundt kunstverket kan bli hørt og diskutert av alle interesserte.

(Norderval et al., 2020)

Det som blir problematisk er da at det er en tydelig mening om maleriet blant de som styrer debatten. Dette svekker vektigheten til argumentet, det underbygger en del av argumentet de selv gjør. Alternative tiltak eller en større diskusjon av temaet er åpenbart manglende i oppropet. For å oppsummere så er det en helhetlig argumentasjon som føres, som samtidig gjør lite i å ta forbehold om motforestillingene til diskusjon før de er ytret. Argumentasjonen tar lite forbehold om egne meninger, svakheter ved egen argumentasjon og kanskje den største mangelen er en diskusjon om hvorfor saken er viktig. Annet enn et tre setningers langt avsnitt er det lite debatt rundt det aktuelle problemet.

Det er en tydelig bruk av retoriske virkemidler i måten teksten er skrevet på, og den fremstiller saken tydelig. I forhold til problemstillingen kan man si at dette meningsinnlegget er et forsøk på å bruke retorikk til å overbevise for sin sak. Dersom man ser på måten motstanderne av woke klassifiserer woke så kan man forstå denne argumentasjonen som innenfor det som er "woke". Det er opprop for antirasisme og for å vise sensitivitet overfor minoritetsgrupper. I brevet argumenteres det med fokus på logiske slutninger, at argumentet selv holder for å overbevise, samtidig som det brukes ethos-argumentasjon for å understreke poenget.

4.3.3 Kunstnere i norsk akademia uttaler seg i Morgenbladet 11.08.20

Innlegget i sin helhet finnes i vedlegg 1

Den 11. august i 2020 kommer det i Morgenbladet, den samme avisen hvor en gruppe studenter reagerte på det de kalte identitetspolitikk ni dager tidligere, en kronikk skrevet av en gruppe velutdannede kunstnere som tidligere har studert ved diverse kunstinstitusjoner i Norge. Denne gruppen kunstnere skrev kronikken som en reaksjon på meningsinnlegget fra de fem studentene som ble publisert 2. august. Dette innlegget er analysert i 4.3.5. Kronikken skrevet av kunstnerne er en

fortsettelse på debatten som begynte med brevet fra stipendiatene og må derfor sees på i sammenheng med den tidligere debatten og retoriske situasjonen. Problemet som tas opp i kronikken er holdningene som holdes i meningsinnlegget i Morgenbladet 2. august. Agendaen er å vise støtte til ideene som ble tatt opp i brevene til ledelsen på KhiO og samtidig argumentere mot ideene som tas opp av Pedersen og hans meningsfeller.

Det brukes flere retoriske appellformer i kronikken. Samtlige medforfattere har signert kronikken med navn og egen kunstutdanning. Dette viser til en ekspertise, både innenfor kunst og spesifikt innenfor kunstutdanning. Det at det er variasjon i utdanningsinstitusjonen gjør også at det blir bygget mer troverdighet til meningene til de som skriver, ettersom de har bred erfaring fra kunstfeltet ved flere akademiske institusjoner, og når disse kommer til en konsensus om innstilling til problemet gir det mer troverdighet til det opprinnelige brevet. Forfatterne av teksten ordlegger seg saklig. Det er en metodisk gjennomgang av problemene som gjør at publikum får et inntrykk av at de som har skrevet har gjort det nøye og det bærer preg av profesjonalitet i måten det ordlegges på. Kronikken gjør mange grep fra å distansere seg fra meningsinnlegget det reagerer på. Ved å ytre seg på en tilnærmet motsatt måte bygges det også ethos hos det publikummet som var skeptiske til meningsinnlegget.

Logos er det mest fremtredende retoriske virkemiddelet som benyttes i kronikken. Avsnitt for avsnitt fremmes det en påstand, hvor det blir argumentert for og i mot, og man trekker en logisk slutning.

Avsenderne som skriver sin bekymringsmelding, understreker at de primært vil studere kunstneriske fag. Hvem vil ikke det? Nå er det dessverre slik at de fleste kunstinstitusjoner i Norge domineres av hvite mennesker og en eurosentrisk historie som ikke reflekterer samfunnet vårt i dag, og for mange BIPOC-kunstnere (Black, Indigenous and People of Colour) er det derfor ikke et trygt sted å studere kunstneriske fag. Å slippe å ta hensyn til trakassering og rasisme er et gode som er reservert for kun deler av befolkningen. Målet er at alle skal kunne fokusere utelukkende på sitt kunstneriske virke, men for øyeblikket er KhiO og andre institusjoner ikke trygge steder å studere kunstneriske fag for mange studenter

(Ablett et al., 2020)

I utdraget fra teksten over ser vi tydelig bruk av logos-argumentasjon. De starter med påstanden fra meningsinnlegget. Deretter diskuteres det hvorfor tiltakene som ønskes av motparten er dårlige tiltak. De tar for seg de positive sidene ved motpartens argument, og drar så frem hvorfor et slikt tiltak ikke er hensiktsmessig. Alle utsagn begrunnes med et hvorfor. De sier seg enig i at målet om å kunne fokusere kun på kunsten er det man ønsker og begrunner videre hvorfor deler av de som studerer kunst ikke kan gjøre dette på tidspunktet.

De viser også til lover og regler som finnes for institusjonen som må følges. Ved å referere til likestillings- og diskrimineringsloven så er det en hjemmel, som eksplisitt uttrykkes, som underbygger logos-argumentet. Det er også logos-argumentasjon som brukes for å vise til at det faktisk eksisterer et problem.

Denne uken har vi lest bekymringsmeldingen fra KhiO-studenter som ser på identitetspolitikk som noe som begrenser akademisk frihet, og vi kan si oss enig med de bekymrede studentene i at den nye antirasistiske bevegelsen kan minne om en vekkesbevegelse. Det er plutselig veldig mange som har begynt å bry seg om antirasisme.

(Ablett et al., 2020)

“Det er mange som bryr seg om antirasisme” er å vise til en generalitet og så anvende denne generaliteten til et enkelttilfelle som her. Det er et logos-argument i den kraft at det er en logisk motbevisning av argumentet de responderer til. De prøver å logisk vise til at det er en argumentasjonsfeil i det som er problemstillingen. Dette er igjen politiske meninger som det argumenteres for, så å si at den ene eller andre siden er faktisk feil kan ikke gjøres. Politisk argumentasjon er ikke sannhetssøkende, men agenda-fremmende, og gjennom logos-argumenter fremmes agendaen til forfatterne av kronikken godt.

Det er også noe bruk av pathos argumentasjon i kronikken. Det brukes en del sterke ord og uttrykk som har som mål å vekke følelser hos publikum. Når de bruker uttrykk som “de som utsettes for rasisme”, “antirasisme” og “sexisme” så gir det leseren et

visst sinnelag, det er en slags appell til følelsene kun gjennom enkeltord. Det uttrykkes også følelser eksplisitt knyttet til saken.

Disse initiativene gleder oss [...] Vi håper mange vil sette av tid til å lytte, støtte og feire disse studentene og ansatte ved KhiO.
(Ablett et al., 2020)

Ved å si at initiativene gleder og oppfordre til å feire disse, så er det en følelsesmessig appell, det er en oppfordring for medfølelse for disse tiltakene. Det er også mer negativt ladede pathos-argumenter i kronikken.

Å slippe å ta hensyn til trakassering og rasisme er et gode som er reservert for kun deler av befolkningen.

[...]

Når arbeid for rettferdighet og likestilling blir definert som en trussel, hører vi ekkoet fra århundrer med undertrykkelser mot kvinner, urfolk, lgbtq+ og melaninrike mennesker.

[...]

og da vi som en gruppe ble kjent med hverandre, var det for å samle inn metoo-historier fra billedkunstfeltet i Norge.

(Ablett et al., 2020)

Ved det første eksempelet er det en appell for medfølelse for de som ikke er i denne privilegerte gruppen for å få publikum til å forstå at ikke alle er så privilegerte. Det andre eksempelet er igjen en appell til et publikum som har emosjonelle tilknytninger til gruppene som det sammenlignes med, eller har en innstilling som er enig at denne undertrykkelsen er etisk galt. Det siste er et forsøk på en sammenligning på metoo-sakene som kom frem verden rundt hvor kvinner fortalte sine historier om sexisme og seksuelle overgrep fra ledere og mennesker i maktposisjoner. Alle disse er pathos-argumenter for å endre på sinnelaget til publikum.

Riktighet i argumentet: Denne kronikken har det samme problemet med riktighet som flere av de andre analyseobjektene i denne oppgaven. Det er meninger som diskuteres og derfor så må riktigheten vurderes ut fra om hele bildet er tatt med og om det ikke er noen klare faktafeil. Et diskuterbart aspekt ved kronikken er der

forfatterne hevder at det er umulig å ha en ikke-ideologisk påvirket utdanningsinstitusjon. Videre så skriver de at utdanningsinstitusjonen skal være et trygt sted å studere ifølge likestillings- og diskrimineringsloven. Dette blir på grensen til å være selvmotsigende. Dersom en institusjon er ideologisk påvirket så vil det være vanskelig å hevde at institusjonen er et like trygt sted for alle med forskjellig ideologisk bakgrunn å studere. Det kan nesten virke som det må være et ideal om ikke-ideologi for at det skal fungere. Når det er sagt så ligger det implisitt i utsagnet at KhiO befinner seg i Norge, har mennesker som leder skolen og studenter og ansatte som alle har en ideologisk bakgrunn som gjør at det blir et visst ideologisk preg. Ut over denne ene uttalelsen så er det ikke andre faktafeil i oppgaven.

Som tidligere nevnt så er det en systematisk gjennomgang av argumentet fra meningsinnlegget til Pedersen et al. som gjøres gjennom teksten. På denne måten så garderer forfatterne av kronikken seg godt mot det å utelate viktige deler av diskusjonen. De viser frem et helt bilde. Selv om de ikke tar opp alle argumentene som brukes i meningsinnlegget direkte, så er det referert nok til at den som ønsker å få sett begge sider av saken lett kan få informasjonen.

Relevans i argumentet: Relevans i denne teksten må sees på i to perspektiver. På den ene siden så går teksten langt vekk fra problemet som skal løses. Det er et svar på en spesifikk sak og går langt ut over det som meningsinnlegget tar for seg. Kronikken ser på de større linjene som hva kunst er, hvordan den skapes og hvilke perspektiver som behøves for å drive med kunst. Den går også mer inn på samfunnets problemer med systematisk rasisme. Man kan derfor tolke dette som at det går utenfor det som er relevant i saken.

Man kan også se hele saken som mer enn bare en debatt rundt tiltak ved KhiO. Debatten er en refleksjon av de større problemene rundt rasisme, politisk korrekthet og kulturkrig i verden og i Norge. Kronikken går fra en relativt liten sak og drar det over i den store debatten som var til stede på denne tiden. På denne måten gjør de det de diskuterer relevant til den større debatten. Problemene som tas opp er tydelig relevante til problemet som diskuteres hvis man ser på problemet i sammenheng med den større politiske og ideologiske konflikten.

Vektighet i argumentet: Hvor godt argumentet vektes er avhengig av flere faktorer. Kronikken skaper sin egen vektighet på aktivt og tydelig gjennom teksten. Vektighet handler om hvor godt man argumenterer for eget synspunkt og holder seg til sakens kjerne. I kronikken blir sakens kjerne tydelig argumentert for og det argumenteres godt for hvorfor kjernen og saken har mye større implikasjoner enn det den tilsynelatende har. Det blir tatt grep for å eksplisitt peke ut de større konsekvensene som forfatterne mener kan komme av den type holdninger som meningsinnlegget til Pedersen har. På denne måten pekes sakens kjerne tydelig ut, og argumentasjonen trekker linjer mellom de større linjene i samfunnet og de spesifikke problemene i meningsinnlegget.

Argumentasjon vektes også godt gjennom måten de tar for seg motargumentet. Kronikken er et motargument, og derfor så har de allerede den andre siden sin argumentasjon klar for seg. Det som kanskje er en mangel og gir argument mindre vekt er ved at de ikke tar for seg motparten sine innsigelser for det de argumenterer for igjen. Det er selvfølgelig en begrensning med tanke på plass i en kronikk, men bare det å vurdere noe av det som kan anses som motforestillinger til sine egne motforestillinger hadde vært ønskelig for å gi enda mer vekt.

Med tanke på temaene som tas opp i kronikken så kan denne vurderes til å falle inn under "woke". Den tar seriøst for seg samfunnslige problemer som finnes, argumenter for støtte til minoritetsgrupper og oppfordrer til antirasisme. Alt dette er det anti-woke forkjempere ville klassifisert som woke. Kronikken er skrevet tydelig med retoriske midler og argumentasjonen holder seg godt når den vurderes etter Kock sin modell.

4.3.4 Historisk blick på diskusjonen i Klassekampen 01.09.20

Innlegget i sin helhet finnes i vedlegg 4

En liten stund etter at saken for alvor ble stor i media skrev Asbjørn Grønstad en kronikk som ble publisert i Klassekampen. I denne kronikken tar Grønstad et overblikk over saken. Han går gjennom sakens gang så langt og tar opp medieomtalen som har vært på saken. Deretter blir det gjort en gjennomgang av historien av politiseringen i akademia og den akademiske tilnærmingen til ideene

som er etterspurt i brevet fra studentene som er analysert i 4.3.2. Målet til Grønstad i kronikken er å få frem at de etterspurte endringene i academia er allerede eksisterende i store deler av academia og at ismene som etterspørres allerede er valide akademiske teorier som det ikke er galt å lære bort.

I teksten finner vi bruk av retoriske appellformer. Grønstad gir seg selv ethos gjennom måten han blir introdusert på. Som universitetsprofessor så gir det et inntrykk av at han har ekspertise, spesielt i denne kronikken hvor academia selv diskuteres. I tillegg så er mediet som presenterer saken med å bygge ethos. Klassekampen er det største mediet som står langt ute på venstresiden og det er en forventning at sakene som skrives følger interessen til lesermassen. Den vanlige lesermassen til Klassekampen vil være hvertfall noe enig i de ideene som tas opp i kronikken og vil derfor være et bestemt publikum som er mottakelige for Grønstads synspunkt. Troverdigheten overfor dette publikumet vil også øke ettersom kronikken følger den linjen som er forventet. Språket som benyttes i teksten er tydelig og saklig. Det er en systematisk gjennomgang av de historiske linjene som ligger bak diskusjonen og stemmer overens med den innledende ethos som Grønstad får fra å være en professor. Dette bygger avledet ethos gjennom teksten.

Det er lite pathos-argumentasjon fra Grønstad. Dette er nok for å holde seg til saken og et ønske at argumentet skal kunne stå for seg selv. Det kommer likevel frem noe pathos i den avsluttende kommentaren hvor det uttrykkes eget synspunkt på saken slik den sto da Grønstad skrev kronikken.

De fem som uttaler seg i Morgenbladet, «krever å få en kunstutdanning tilbake for studielån». De betrakter med andre ord seg selv som passive kunder som anser utdannelsen sin som en transaksjon eller vare. De 136 fra oppropet, derimot, agerer slik gode studenter skal, ved å utfordre det bestående, mobilisere et kritisk blikk på egen institusjon, og arbeide for strukturelle endringer som kommer fellesskapet til gode. For denne innsatsen fortjener de både vår respekt og støtte.
(Grønstad, 2020)

Med tanke på den radikale bakgrunnen Klassekampen har og det tiltenkte publikum så kan man tolke slutten av kronikken som en pathos appell. Ved å si at den siden

av debatten som Grønstad står mot kun ser på utdanning som en transaksjon, mens de som er med på oppropet er gode studenter ved å være kritiske, kan tolkes som en emosjonell appell. Det radikale publikummet som Klassekampen sikter seg inn på vil nok være enige i beskrivelsen av hvordan en student skal være og kjenne på den samme respekten og støtten som Grønstad ønsker å tilskrive studentene. De fem studentene som sto frem i Morgenbladet blir også stemplet som dårlige studenter som ikke har forstått poenget med sin utdanning, og med denne beskrivelsen gir han en negativ assosiasjon til disse studentene.

I hovedsak benyttes det logos for å appellere til publikummet. Det store argumentet som det appelleres for med logos er at ønskene om endring som kommer fra brevet fra studentene er genuine akademiske disipliner som i mange år har vært en økende del av academia. Det er et stort antall implisitte logos-argumenter som brukes i teksten. Dersom man ikke har noen forkunnskap i saken så vil noen av argumentene virke litt mangelfulle. Hvis man ser på argumentasjonen under kan man se dette.

Det meste av det som faller inn under dekoloniseringspremisset i studentens opprop, utgjør bestanddeler av postkoloniale studier, en tverrfaglig semi-disiplin som etablerte seg i academia fra 1980-tallet og framover
(Grønstad, 2020)

Du er litt avhengig av å vite hva som er dekoloniseringspremisset for å vite at dette kan stemme overens med postkoloniale studier. Logos-argumentasjonen i akkurat dette tilfellet kunne vært mer eksplisitt for å gjøre argumentasjonen klarere. Mye av kronikken går ut på å underbygge den store problemstillingen, og Grønstad fortsetter å gi belegg til argumentasjonen gjennom hele teksten.

Riktighet i argumentet: I kronikken til Grønstad så er det et veldig stort fokus på faktisk riktighet. Store deler av argumentasjonen viser tydelig til klare fakta som underbygger hans argument med at det som av kritikere blir sett på som nylig politisering av academia er noe som har pågått i en årrekke. Grønstad refererer tydelig til forskning og teori fra åtti- og nittitallet som er med å styrke argumentasjonen. Spørsmålet blir heller om det mangler en helhetlig fremstilling av saken.

Grønstad legger ikke stort fokus på eget synspunkt i saken, noe som skiller seg fra mange av de andre artiklene som er med i denne analysen. Samtidig så settes det lite fokus på hvordan diskusjonen har vært i akademien. Uten noen større innsikt i den historiske utviklingen av postkoloniale strømninger er dette ganske ukvalifiserte uttalelser som man bare må godta. Det at personen er en akademiker bidrar selvfølgelig til at man får litt mer troverdighet til det som ble påstått. Det som er mangelfullt i forhold til riktighet, er å representere hele saken. Når fokuset på argumentasjonen er den historiske bakgrunnen for debatten så burde det også legges frem det som har vært av diskusjon når disse teoriene først kom inn i akademien.

Relevans i argumentet: På en måte kan man si at denne kronikken strekker seg et stykke fra den opprinnelige sakens kjerne. Dens funksjon i den overordnede debatten er å gi belegg for påstandene i brevet fra studentene, samt å vise støtte til disse. Etersom argumentasjonen er fremstilt veldig saklig så vil man kunne tolke hele argumentasjonen sin funksjon er å gi belegg til det opprinnelige brevet, samt å motbevise de argumentene som ble tatt opp av studentene i Morgenbladet 2. august. Hvis man da ser på argumentasjonen i hele saken sin kontekst så kan man hevde at kronikken holder seg nær sakens kjerne. Argumentasjonen sin relevans blir vist gjennom å vise til historien til postkolonial akademisk tradisjon og hvordan det bør være perspektivet denne saken sees i. Grønstad angriper selve hjemmelen til de som er på "anti-woke" siden i saken, som er svært relevant for diskusjonen i sin helhet.

Vektighet i argumentet: Grønstad har argumentert både relevant og riktig, som er et krav for å i det hele tatt kunne vurdere vekten i selve argumentasjonen. En av de viktigste grepene Grønstad tar for å vekke argumentasjonen sin er ved å trekke frem fakta i saken, den er ikke meningsfylt. Det dras ikke over i meninger før han allerede har saklig og faktabasert diskutert saken. Videre er argumentasjonen at essensen i det estetiske feltet er at kunsten er en gjenspeiling av det mangfoldige samfunnet.

Det har jo vært en bærebjelke i det estetiske feltet helt siden modernismens gjennombrudd, at kunsten skulle gjenspeile et størst mulig mangfold av menneskelige erfaring.
(Grønstad, 2020)

Et annet viktig punkt i argumentasjonen hans som virkelig understreker poenget kommer i siste avsnitt

De fem som uttaler seg i Morgenbladet, «krever å få en kunstutdanning tilbake for studielån». De betrakter med andre ord seg selv som passive kunder som anser utdannelsen sin som en transaksjon eller vare. De 136 fra oppropet, derimot, agerer slik gode studenter skal, ved å utfordre det bestående, mobilisere et kritisk blikk på egen institusjon, og arbeide for strukturelle endringer som kommer fellesskapet til gode. For denne innsatsen fortjener de både vår respekt og støtte.
(Grønstad, 2020)

Grønstad argumenterer her for at studentene som skrev under på oppropet, og her referer han hovedsakelig til det andre brevet som ikke er analysert i denne oppgaven (Kifle, 2020), er gode studenter som utfyller rollen sin som student ved å lage oppropet, som igjen støtter og vektlegger argumentasjonen hans om at det er positivt å stille seg kritiske til mangelen på innføring av progressive tanker og ideer i academia.

Grønstad vektet argumentet sitt godt ved å tidlig peke ut hva han mener er feil i hjemmelen til meningsmotstanderne. Han fortsetter å understreke hva som er galt gjennom argumentet samtidig som han viser frem hva det positive aspektet ved oppropet på kunsthøyskolen er. Ved å dra veksler mellom diskusjon av de negative og positive aspektene han legger frem går han langt i å vise til refleksjon av begge sider og legger mer vekt på sitt eget argument.

Grønstad er tydelig i sitt standpunkt i saken. Han stiller seg på siden som ønsker mer fokus på den systematiske rasismen og de andre ismene som tas opp i brevet til ledelsen ved kunsthøyskolen. Derfor kan man legge denne sammen med sakene i 4.3.2 og 4.3.3 som står på den "woke" siden av denne diskusjonen. Den benytter seg hovedsakelig av logos-argumentasjon med tanke på retoriske appellformer og

velger muligens aktivt å ikke appellere med pathos. Argumentasjonen er både relevant og riktig, og vektes godt gjennom artikkelen.

4.3.5 Medstudentenes motsvar i Morgenbladet 02.08.20

Innlegget i sin helhet finnes i vedlegg 5

Debattinnlegget i Morgenbladet er skrevet av en gruppe studenter ved KhiO som reagerte på brevet som er analysert i 4.3.2 og det andre brevet som senere ble sendt fra en større gruppe elever ved skolen. Det andre brevet ble sendt til ledelsen ved KhiO, og kort oppsummert ber brevet om en avkolonialisering av pensum, større representasjon av ikke-vestlige ideer i utdanningen, mer fokus på skeiv teori og feminisme og inkludering av BIPOC-representasjon blant de ansatte og elever (Kifle, 2020; Pedersen et al., 2020). Debattinnlegget i Morgenbladet er skrevet som en kritikk av disse brevene og svarene som kommer fra skolen, og går inn på de ideologiske tankene som ligger bak opprops-brevene og tar et oppgjør med disse. Målet som argumenteres for er ensidigheten i saken og overdreven endring til fokus på saker som inngår i identitetspolitikken.

Retorisk brukes appellformene i dette debattinnlegget. Det lages en historie i innlegget som bygger på pathos-argumenter. Gjennom debatten appellerer forfatteren til følelsene til leseren ved å dele egne meninger på saken som benyttes som pathos-argumenter.

*Klarere kan det ikke uttrykkes, hvilket fremstår som et skoleeksempel på
hersketeknikk*

[...]

Vi vil ha kunnskap, ikke ideologi. Kvalitet, ikke politikk. Perspektiver, takhøyde og redelighet, ikke indoktrinering. Fremfor noe krever vi av KhiO å bli behandlet som voksne mennesker med frihet til selv å utvikle oss kunstnerisk.

(Pedersen et al., 2020)

Det kan tolkes som en offerrolle som blir tatt fra forfatterens side ved å si at skolen hersker med dem, og ved å si at de mottar ideologi, politikk og indoktrinering fra skole. hvor Meningen er å overbevise om at den store majoriteten ved skolen blir undertrykt og herset med. Det er også flere andre steder i teksten hvor det blir beskrevet det som tolkes som ideologiske overgrep fra ledelsen. De deler sin egen bekymring over tilstandene ved skolen. Igjen bruker de emosjonelt ladede ord og setninger.

Så langt ser denne prosessen ut til å gå skremmende raskt og uimotsagt.

[...]

Vi mener at identitetspolitikk svekker faglig integritet og begrenser akademisk frihet.

[...]

*Studentene går også åpent til angrep på hvite professorer og deres angivelige
mangel på kunnskap
(Pedersen et al., 2020)*

I eksemplene over så er det et forsøk på å vise til egen frykt, referere til den faglige integriteten og den akademiske friheten og anklager om angrep fra meningsmotstandere mot ansatte ved høgskolen. Alt dette går er pathos-argumentasjon fra Pedersen sin side.

Ethos-bygging i teksten kommer på flere forskjellige måter. I selve fremføringen av saken, måten den er skrevet på, bygger taleren ethos. Språket er klart og har et preg av saklighet. Det benyttes begreper som identitetspolitikk, BIPOC og faglig integritet blant annet. Det gir en form for troverdighet til forfatteren ved at han i hvert fall har en viss oversikt over de store linjene som debatten er utledet fra.

Det er også et tydelig publikum som de henvender seg til i teksten. I begynnelsen refereres det til en tidligere artikkel fra en som hevdet at tilstandene på KhiO begynte å ligne på amerikanske tilstander og referanser til de såkalte amerikanske tilstandene er gjentakende gjennom teksten. Det er et tydelig tiltenkt publikum som er enige i hovedargumentet i saken, som er at tiltakene på skolen har gått for langt og er på grensen til latterlige. Med dette i baktankene så er det gjennomgående en nesten hånlig tilnærming til det som har blitt kommunisert fra skolen sin side.

Vi lærer også at «hvithet er en posisjon hvem som helst kan inneha uavhengig av deres hudfarge». Det blir bedre: «Hvithet i alle disse tilfeller, til tross for dets innsats til å hjelpe, opprettholder makt til enhver pris og foreviger privilegier for noen mennesker over andre.» Hva sier en til noe sånt?
(Pedersen et al., 2020)

Her er det en understrekelse av at saken er dum. Både ved å si “det blir bedre” og “hva sier en til noe sånt” så appellerer forfatteren til publikummets oppfattelse av saken som dum, det er en banalisering av motstandernes argumenter. Det er også her sakligheten sklir litt ut for Pedersen. For de som kanskje ikke har tatt noen side eller er meningsmotstandere så blir denne formen for latterliggjøring av meningsmotstandere fort oppfattet som noe useriøs.

Logos-argumentasjon i teksten ser vi også. I tittelen legges det frem en påstand fra forfatterne av teksten, *Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø på Kunsthøgskolen i Oslo*. Gjennom teksten begrunnes påstanden gjentakende.

Nye krav og forslag fra rektor, ledelse, ansatte og en mindre gruppe studenter ved KhiO truer med å sette utdanningen ytterligere i fare. På dagsorden står (mer) obligatorisk kritisk raseteori, interseksjonell feminisme, queer-teori, antikapitalisme og postkoloniale teorier.
(Pedersen et al., 2020)

At dette er å sette utdanningen i fare er et lite begrunnet argument, men den påfølgende påstanden om at det skal nye ting inn på pensum som vil kunne bli klassifisert som identitetspolitikk er en god begrunnelse av den innledende påstanden. Flere andre steder gjennom teksten vises det til argumentasjonen fra den andre siden av debatten som implisitt blir klassifisert som identitetspolitikk av Pedersen.

Riktighet i argumentet: Det er vanskelig å vurdere sannheten i argumentet i denne artikkelen. Meninger er det som fremstilles. Det som blir viktig er da at argumentet er godt begrunnet og at det ikke er manglende informasjon eller et manglende forsøk

på en helhetlig fremstilling av problemet. Problemet som er lagt frem skiller seg fra problemet som er fremstilt i brevet som er analysert i 4.3.2 som denne artikkelen er et svar på. Det er derfor problemstillingen om at woke-tankegangen som ligger bak det som er kravene i brevene fra studentene er problematisk som er det som det argumenteres for i denne teksten. Selve argumentet har mangler i sin nyanse. Etter Kock sin modell så er det nødvendig med et rettferdig argument. Som tidligere nevnt så er det en nesten hånende tone som går igjen i teksten, uten at forfatterne tar for seg den andre siden sine argumenter og argumenterer for disse. Samtidig så må man også ha med at ifølge Kock så er målet med politisk, retorisk argumentasjon å fremme sitt eget synspunkt. I forhold til de fakta som forfatterne mener er fakta holder de seg til dette gjennom teksten og det er ikke faktafeil eller klare selvmotsigelser i teksten.

Relevans i argumentet: Det som er problematisk med relevans i denne typen meningsinnlegg er at det ikke er satt et veldig tydelig tema eller problemstilling, så å vurdere hvor relevant argumentasjonen er i forhold til problemstillingen kan bli litt problematisk. Mye av meningen i innlegget er å diskreditere de to tidligere oppropene som har kommet ved å trekke frem argumentasjonsfeil og andre mangler fra disse. Dette gjøres gjentagende ganger gjennom teksten, som man kan se i utdragene fra teksten over. Teksten holder seg til argumentet og trekker frem flere poenger som alle følger den røde tråden som går gjennom teksten. Argumentasjonen holder seg tydelig til problemet og gjør at argumentasjonen er sterk med tanke på relevans.

Vektighet i argumentasjonen: Argumentasjonen i teksten vektes lite. Det tas lite hensyn til den andre siden. Det er nesten utelukkende negativ holdning til de motsatte synspunktene.. De tar ikke for seg hvorfor noen kan holde de synspunktene som det argumenteres mot. I Kock sin modell så er hovedpoenget med å analysere vektigheten i argumentasjonen å se på hvor godt de støtter opp egen argumentasjon og forklarer hvorfor deres synspunkt og fremgangsmåte er den beste måten å løse problemet som eksisterer fremfor andre alternative løsninger. Derfor er mangelen på vurdering av synspunkter fra den andre siden en faktor som gjør at argumentet blir mindre viktig. Den vektingen som gjøres er også veldig meningsfokuseret. Forfatterne mener at dette er farlig, de mener at den andre siden har latterlige

grunner, de mener at undervisning erstattes med identitetspolitikk. Annet enn det at de ønsker seg “(...)kunnskap, ikke ideologi. Kvalitet, ikke politikk. Perspektiver, takhøyde og redelighet, ikke indoktrinering.” (Pedersen et al., 2020) så blir det verken begrunnet hvorfor “ikke”-ene er dårlig og heller ikke begrunnet hvorfor de ikke får kunnskap, kvalitet eller perspektiver.

Basert på hvordan meningsinnlegget angriper de tidligere brevene kan man vurdere at dette er argumentasjon som er anti-woke. Det benyttes retoriske virkemidler i argumentasjon, hvor spill på følelser er en viktig del av den retoriske argumentasjonen. Det argumenteres både relevant og riktig, men det er i vektleggingen at argumentasjonen faller litt sammen. Retorisk blir anti-woke her representert på en måte som er veldig pathos-ladet, samtidig som argumentasjonen har mangler ifølge Kock sin modell.

4.3.6 Støtte til de fem studentene fra Rossavik i Aftenposten 03.08.20

Innlegget i sin helhet finnes i vedlegg 2

Kort inn i den litt tvetydig titulerte “*Kun akademisk selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademisk*” får man fort med seg hva hensikten med denne kommentaren er. “*Kampen må tas på innsiden*” er den første setningen i kommentaren hvor kulturkommentator i Aftenposten, Frank Rossavik, gjør et oppgjør med de ideologiske strømningene som er kommet frem gjennom debatten som har pågått i løpet av sommeren og høsten 2020. Han viser støtte til studentene som sto frem i Morgenbladet 2. august og legger frem veien videre for denne gruppen studenter. Rossavik ser også på hele debatten og ser den i sammenheng med lignende tendenser i det amerikanske samfunnet.

Det er en god del pathos-argumentasjon som benyttes i kommentaren fra Rossavik. I teksten er det flere steder han appellerer til det publikummet som er meningsfeller med studentene i Morgenbladet og har lignende syn på saken.

*For det krever sitt å stå mot. Det merker alle som prøver å engasjere seg i
2020-versjonen av debatter om rasisme og antirasisme.*

[...]

*For det første risikerer vi som er kritiske til dem – spesielt hvis vi også er hvite – å bli
anklaget for ikke å ta rasisme alvorlig*

[...]

Man må for all del ikke bruke humor.[...] I dag er det alvor. Alt. Hele tiden.

[...]

*Det samme er studentopprøret fra 1968, som kom til norsk høyere utdanning på
1970-tallet.[...] Dessverre skapte det siste opprørets autoritære islett også AKP (ml),
noe pessimisten i meg vil minne om. Noe slikt bør unngås nå.*

(Rossavik, 2020)

Gjennom teksten appellerer Rossavik til følelser. Det å si at det krever sitt å stå mot er å validere og hylle de som er meningsmotstandere til det Rossavik hevder er identitetspolitikk. Å videre henviser til 2020-versjonen av debatter er også å implisitt latterliggjøre hele denne diskusjonen. Ved å videre klage på å kunne bli stemplet som rasist ved å være kritisk er et argument som er mot den siden av debatten som er politisk korrekt. Den er ladet av pathos og maler den "politisk korrekte siden" i en negativ farge. Dette negative narrative om den politisk korrekte siden fortsetter også videre. Det går ikke an å bruke humor, alt tas alt for seriøst.

Det siste utdraget ovenfor skiller seg litt ut fra de andre. 68'erne som det refereres til er et vanlig frustrasjonspunkt for den nye/ytre høyre (jf. Tromp, 2023). De får ofte mye av skylden for utviklingen av venstresiden, politisk korrekthet og "woke-ness". Bare referansen til 68'erne gir et ideologisk preg på hele debatten, og kan sees på som quasi-emosjonelt. For det publikummet som ikke har noe forhold til 68'er begrepet er det neppe veldig følelsesladet. De som har det, både den alternative, anti-woke høyre og den politisk korrekte venstresiden, vil få emosjonelle reaksjoner på referansen. Ved å videre beskyldte dette studentopprøret for å gi opphav til AKP (ml) så skaper det et enda mer polarisert pathos-argument. For det publikummet som er overbevist på Rossavik sin side så er dette et sterkt appellerende argument, mens publikummet som står på den andre siden ideologisk vil få sterke reaksjoner.

Rossavik er ansatt som kulturkommentator i Aftenposten, og gjennom dette får han en viss innledende ethos. Det gir en faglig troverdighet. Med tanke på avisens

ideologiske ståsted som konservativ så gir innholdet og perspektivet også en viss innledende ethos for det publikum avisen vanligvis har.

Det er viktig å huske på at ethos er publikumsavhengig. Måten innholdet er skrevet på gjør at ethos både blir svekket og styrket, avhengig av publikum. Innlegget er polariserende. Om dette er bevisst eller ubevisst er diskutabelt, men det er absolutt ethos byggende. Selve ordbruken og språket i teksten er troverdighetsbyggende for det publikum som er enig i innstillingen til problemet. Ved å bare bruke uttrykket identitetspolitikk viser Rossavik tilhørighet til anti-woke og motstandere mot endringene ved KhiO. Han velger også ut oppramsingen av ismer og ideologier som studentene i Morgenbladet viste til som problematiske og gjentatte ganger gjennom teksten viser han en enighet med disse. Til sammen gjør dette at han bygger ethos gjennom hele teksten ovenfor dette spesifikke publikummet og virker oppriktig i sin enighet med disse.

Bruk av logos er også i teksten. Som med de andre tekstene i utvalget i denne analysen så går argumentasjonen ut på meninger. Det er ikke en faktabasert argumentasjon, men heller en meningsbasert en. I en del av avsnittene så kan det tolkes som logos argumentasjon. Det er en påstand i begynnelsen av avsnittet som blir fulgt opp av videre argumentasjon. I begynnelsen av artikkelen så kommer han med en påstand om at det krever sitt å stå mot. Etter dette lister han opp og nummerer fem grunner som skal underbygge dette, som går i takten “for det første”, “for det andre” og så videre. På denne måten skaper han en viss struktur i argumentasjonen og viser til at han har flere belegg for å hevde det han hevder.

Andre steder i teksten legger han også frem en påstand og begrunnelse som er logos-argumenter. Det er induktive logos-argumenter, hvor han peker på enkelttilfeller, slik som kulturkrigen på universitetene i USA eller på studentopprørene i 68, og trekker generaliseringer ut av disse. For å få et enda sterkere logos-argument hadde det i disse tilfellene vært sterkere å ha flere saker som samsvarer før det generaliseres.

Riktighet i argumentasjonen: I denne artikkelen leker Rossvik med linjen mellom meningsdeling og faktafeil.

Dessverre skapte det siste opprørets autoritære islett også AKP (ml), noe pessimisten i meg vil minne om. Noe slikt bør unngås nå.
(Rossavik, 2020)

Det er i grenseland å si at studentoppøpet kan føre til at man oppretter noe som kan ligne på AKP (ml). Det at denne gruppen oppsto etter 68'erne og at det var en viss inspirasjon der kan diskuteres, men å hoppe til at dette er 1) negativt og 2) en reell fare, er nært å bare være usant. Det er snakk om et opprop fra rundt 130 studenter og ansatte ved en kunsthøgskole i Norge, ikke et verdensomspennende opprop fra marxist-lenninister.

Listen med hans fem grunner til at det er vanskelig å stå mot fremstår også som noe fjernt fra fakta.

For det første risikerer vi som er kritiske til dem – spesielt hvis vi også er hvite – å bli anklaget for ikke å ta rasisme alvorlig, eller for ikke å skjønne at det er viktig å ta innover seg Europas koloniale historie.

Dernest, og det følger av det første, slås konservative, liberale og radikale kritikere i hartkorn med ytre høyre. Hvis noen i Resett-segmentet har delt det samme innlegget som deg i sosiale medier, har du tapt. Da hagler skyllebøttene.

For det tredje selges dette som et ungdomsopprør. Mange vegrer seg naturligvis for en reaksjonær posisjon som forsvarer av «det gamle» mot «det nye».
(Rossavik, 2020)

Å anta at man blir stemplet som en som er meningsfeller med redaksjonen i Resett, at mennesker over 30 ikke har kjennskap til begreper som interseksjonalisme eller at debatten forstås som et ungdomsopprør, henger lite sammen med fakta i saken. Andre debattanter i saken har klart å debattere for samme side som Rossavik uten at de har blitt stemplet av offentligheten som rasister.

Der hvor Rossavik kanskje treffer mer er hvor han påpeker at den delen av KhiO som står for oppøpet er et mindretall. De drøyt 130 studentene har fått mye

gjennomslag som en liten, men høylytt, gruppe gjør at argumentet til Rossavik om at det er den som roper høyest som får gjennomslag virker som faktisk og sterkt.

Relevans i argumentet: Rossavik hopper fort fra den spesifikke saken og ser på problemet i en større kontekst. På denne måten så forklarer han hvorfor det han sier er relevant til saken i sin helhet. Problemet som skal løses er den spesifikke saken ved KhiO, men den settes i kontekst med den større bevegelsen av politisk korrekthet og wokeness i samfunnet. Rossavik gjør dette relevant, han viser til eksempler andre steder og i andre tider og sammenligner disse med hva som skjer på KhiO. Han går aldri utenfor dette narrative og holder seg til hjemmelen han har, selv om diskusjonen går over på et ideologisk plan fremfor det spesifikke ved saken. En rød tråd i argumentasjonen er hva som må gjøres av disse fem studentene som sto frem i Morgenbladet for å ikke "tape kampen". Dette er en gjentakende henvisning gjennom teksten som alt knyttes til og hjelper med å holde innholdet relevant til hjemmelen.

Vektighet i argumentet: Ifølge Kock sin teori så må argumentet være både relevant og riktig. Riktighetsspørsmålet er det åpenbare her. Spørsmålet om faktisk riktighet blir viktig om man i det hele tatt skal kunne vurdere om det ligger vekt i argumentasjonen. For analysens del så vil vi gjøre den beslutningen at argumentet ikke er direkte usant, men heller en fremstilling av en mening som maksimerer de negative utfallene som kan komme fra saken.

Det teksten gjør lite av er å vekte argumentene sine. Det er lite vurdering av for- og motargumenter for den ene eller andre siden. Argumentet om at tiltakene som tas på KhiO både er negative og at de forsterker en ideologisk vekkelsesbevegelse i verden er lite diskutert og underbygget. Det er en sterk mangel på underbygging av negativiteten som om det er forgitt at det er negativt og at identitetspolitikk automatisk er en trussel til fri akademia. Det at det i norsk akademia allerede er en sterk tilhørighet til venstresiden er noe som burde underbygges og vises til, og dette er en stor forskjell mellom å tilhøre venstresiden og å si seg enig i alle tiltak som er ønsket av studentene i brevene som ble skrevet til ledelsen. Argumentasjonen blir mangelfull i sin vektighet, det er generelt for lite vekting i argumentasjon.

Rossavik gjør sitt syn på saken veldig eksplisitt. Han legger seg på linje med studentene som skrev om sine bekymringer i Morgenbladet og kritiserte tydelig det som er “woke” og blir da i denne debatten sett på som anti-woke. Det er bruk av flere retoriske appellformer og det brukes mer pathos her enn det man kan se i mange av de andre meningsinnleggene som er del av utvalget i denne oppgaven. Med tanke på Kock sin modell er argumentasjonen i artikkelen som vist noe tvilsom.

4.3.7 Dagbladets ledelse sin appell til rektor Wrange 07.08.20

Innlegget i sin helhet finnes i vedlegg 3

Den 7. august kom det et innlegg fra ledelsesgruppen i Dagbladet. I innlegget kommenterer ledelsen på den pågående saken ved KhiO. Innlegget er skrevet som en appell til ledelsen ved høgskolen. Appellen tar for seg saken fra brevene fra studentene, svaret som kom fra ledelsen og meningsinnlegget som ble skrevet av en gruppe studenter i Morgenbladet 2. august. Problemet som appellen forsøker å løse er ledelsen sin innstilling til saken, hvor forfatterne av appellen hevder at ledelsen har gått med på kravene i oppropet uten konsekvensutredning, og naivt sagt seg enig i tankene bak oppropet.

Teksten er ikke særlig lang, den består kun av seks relativt korte avsnitt. Likevel er det bruk av de klassiske retoriske appellformene i teksten. I overskriften og som forfatter står det leder og dagbladets ledergruppe. Dette er for å vise til sin innledende ethos. Dette er et standpunkt som tas av avisen som helhet gjennom ledelsen, og ledelsen har en viss autoritet i den kraft at de er ledere. I begynnelsen av teksten står det:

Leder: Dette er en lederartikkel fra Dagbladet, og gir uttrykk for avisas syn.

Dagbladets politiske redaktør svarer for lederartikkelen.

(Dagbladets lederavdeling, 2020)

Som vist i tabell 2 så er Dagbladet en tabloidavis, men den har sine røtter på høyresiden (Eide, 2024). I denne teksten så brukes denne tidligere tilknytningen til å bygge ethos ved at den følger den historiske, ideologiske retningen avisen har.

I tillegg så bygges ethos gjennom måten selve teksten er skrevet og hvordan det forholder seg til publikum. Hvis man ser på det fra det perspektivet som Dagbladet historisk har hatt så er publikum den liberale/radikale høyresiden. Med det perspektivet bygges det troverdighet gjennom sin innstilling til problemet. Det at det i det hele tatt er et problem for forfatterne er bygging av avledet ethos. Samtidig så er det tegn på å appellere til den andre siden av debatten. I begynnelsen av det første avsnittet sier ledergruppen:

Det er dessverre mulig å kjempe for en god sak med tvilsomme midler, og i et opprop fra en andel av studentmassen kommer det krav om endringer i pensum, personale og tilbud ved KhiO som grenser mot det illiberale.
(Dagbladets lederavdeling, 2020)

Her er det anerkjennelse av problemet som er i samfunnet. Ved å kalle det en god sak så gjør man mye for å imøtekomme andre deler av publikum som ikke har tatt noen side eller allerede er enige i brevet og innholdet i det. Det skaper en nyanse som igjen gjør at det virker som om argumentasjonen i appellen er gjennomtenkt. Det følges opp med at saken kjempes med tvilsomme midler. På denne måten sier ikke forfatteren seg uenig i saken, men i fremgangsmåten, som ifølge Kock nettopp er essensen i politisk argumentasjon. Videre anerkjennes også flere andre sider ved problemene som tas opp i brevet, samtidig som fremgangsmåten brevet fra studentene foreslår argumenteres mot. Teksten bærer også preg av at den inneholder meninger, den fremstilles ikke som fakta, som også bidrar til troverdigheten og ethos i appellen.

Det er ikke mye pathos brukt i appellen. Om dette er bevisst eller om det er på grunn av størrelsen teksten er uvisst, men ved å utelate pathos argumenter unngår også forfatteren av teksten å ha emosjonelle appeller som kan slå ut feil i forskjellige publikum. Appellen er ytret offentlig i en relativt stor avis som gjør at forfatteren

kanskje gjør et bevisst valg om å unngå argumentasjon som bygger på følelsene til publikum.

Det som er gjentakende i teksten er bruk av logos argumenter, og på mange måter ligner strukturen i argumentasjon på den man finner i kronikken som er analysert i 4.3.3. Hvert enkelt avsnitt åpner med en påstand som debatteres. Hvis vi ser på et enkelt avsnitt så er det lettere å se på hvordan logos argumentasjonen gjøres i teksten.

Det er sunt og bra at det jevnlig stilles spørsmål ved pensum på en viktig utdanningsinstitusjon, og ved hva slags kompetanse de ansatte har. Men den typen tiltak som foreslås åpner ikke bare for nye perspektiver, den ser også ut til å ville avvise bestemte andre - også personer utelukkende basert på deres bakgrunn. I den forstand framstår oppropet autoritært.
(Dagbladets ledergruppe, 2020)

Som tidligere diskutert så tar appellen for seg argumentasjonen fra brevet fra studentene, sier seg enig i problemet og uenig i fremgangsmåte. Det blir tatt for seg problemet og så legges det frem hva problemet med den opprinnelige argumentasjonen er. Det er et implisitt belegg i argumentet som man kun har kunnskap til dersom man har lest det opprinnelige brevet. Hvis man går ut fra at denne kunnskapen er kjent fra tidligere hos publikum så vet man at det som hevdes er at man utelukker syn som ikke er enige i endringene i pensum og driften av høyskolen. Igjen så kommer problemet med politisk argumentasjon frem, at argumentasjonen er agendafremmende fremfor sannhetssøkende. Derfor kan man ikke vurdere om det er faktisk riktig å hevde dette, men det er begrunnet implisitt, og derfor blir det et logos-argument.

Riktighet i argumentet: Appellen fremstiller lite som fakta og gir derfor lite som kan vurderes som faktisk feil. Det er ikke ytringer som fremstilles som fakta som bare slenges ut. Det er tydelig fremstilte, og argumenterte for, meninger. Riktighet i denne teksten blir da å se på om det er utelatt noe fra argumentet, om det er helt og oversiktlig. Som nevnt så er det kort. Likevel så er argumentet i teksten klart og tar opp deler av det som det argumenteres mot tydelig og uten å vri om på det som

faktisk er uttalt. Det kunne selvfølgelig blitt malt et tydeligere og større bilde for å gi leseren mer kontekst, men det er ikke nødvendig. Ved å referere til både det opprinnelige brevet og vise til meningsinnlegget til studentene i Morgenbladet så gir forfatteren mulighet til publikum å få oversikt over hele saken slik den sto på dette tidspunktet.

Relevans i argumentet: Teksten sitt mål er å ytre sin mening om saken slik den sto 7. august. Den klargjør allerede i overskriften hva målet og temaet er. Teksten er titulert "Ikke gi etter for studentene". Den har et tydelig formål og viser frem et tydelig problem. Gjennom teksten holder argumentasjonen seg til problemet gitt i overskriften. Den forholder seg til at det er en oppfordring til ledelsen ved rektor Wrangle ved kunsthøgskolen. Relevans er avhengig av at argumentet som gjøres har en hjemmel og at argumentasjonen følger hjemmelen. Med hensyn på dette kan man si at det i teksten holdes relevant til problemet og hjemmelen, med noen unntak.

I et avsnitt sier ledelsen:

Kunsten skal være fri, og kunne utforske alle deler av det menneskelige, også det mørke og moralsk tvilsomme. Kunstnere eller kunststudenter er ikke på noen måte forpliktet til å kjempe bestemte politiske kamper eller støtte aktivismen i sin egen tid. De regimene som har forlangt at kunstnere skal oppdras i en bestemt ideologi, er de vi vanligvis ikke liker å sammenligne oss med.
(Dagbladets ledergruppe, 2020)

Dette faller litt utenfor det som ellers er et veldig spesifikt argument som knyttes direkte til saken og brevet fra studentene til ledelsen. Her synes det noe. Det er langt utenfor det som diskuteres å snakke om å forplikte kunstnere til å kjempe politiske kamper eller støtte aktivisme. Det har ingen steder vært et krav om at dette skal inn i kunsten deres eller i deres privatliv, men inn i egen kunstutdanning. Dette er en overdramatisering, spesielt når man trekker linjer til ekstreme, ideologiske regimer, som går langt utover det som er relevant for argumentet.

Vektighet i argumentet: Poenget med denne appellen er å forsøke og overbevise ledelsen ved KhiO samtidig som å uttrykke sin egen mening på hele saken. Som vi allerede har sett på så går teksten systematisk gjennom de tiltakene som ledelsen har sagt seg enig i og deretter vist til hvorfor disse ikke er gode tiltak. Problemet med vektigheten i denne appellen er at den ikke gjør en nøye vurdering av hvordan de andre tiltakene ikke gir gode resultater. Samtidig så gir ikke appellen noen alternative tiltak som burde tas. Det er ikke nødvendigvis en mangel ved argumentasjonen at de ikke foreslår egne tiltak, men ved å ikke gjøre dette så gir man heller ikke noe alternativ som kan vurderes som bedre enn det som allerede fantes. Derfor blir argumentasjonen kun ren kritikk av andres forslag. Det er også det hovedsakelige målet med appellen også, men da er det viktig å dra frem hva som er til det felles beste fra eget synspunkt, ikke bare hva som ikke er til det felles beste.

Videre så er grunnene som gis noe tvetydige. Det mangler en viss diskusjon som forklarer hvorfor tiltakene som vurderes er feil, annet enn ved å vise til en hypotetisk verst-tenkelig situasjon. Selv om det vises nyanse i innstilling til problemet så mangler det nyanse i hvorfor argumentene er feil til å begynne med. Sammen med noen deler av den helhetlige argumentasjonen som går utenfor det som er relevant og litt mangel på eksplisitt riktighet så faller noe av vekten til argumentet bort.

Denne appellen viser mer nyanse i saken enn det andre artikler i utvalget i denne analysen. Selv om de tar for seg og ser seg enig i deler av det som oppfattes som problemet på den siden som klassifiseres som “woke”, så er argumentene i hovedsak i opposisjon mot meningene som argumenteres for i brevene fra studentene. Derfor så kan man si at denne appellen føyer seg inn sammen med de andre som i denne debatten er “anti-woke”.

4.4 Oppsummering

I dette analysekapittelet har det blitt gjort en retorisk analyse som har sett på den retoriske situasjonen i saken og deretter har det vært en kvalitativ retorisk analyse av casen gjennom analyse av de seks meningsinnleggene som er del av datautvalget i oppgaven.

I analysen har vi funnet ut av måten disse meningsinnleggene har bidratt til diskusjonen på den ene eller andre siden av saken. I samtlige av innleggene er det brukt retoriske appellformer. Uavhengig av hvilken side av saken det er argumentert for i meningsinnleggene så er det aktiv bruk av ethos, pathos og logos. Funnene er at begge sider benytter seg av flere av appellformene samtidig i artiklene.

Gjennom analysen har vi sett at argumentasjonen generelt har vært solide i forhold til kategoriene relevans og riktighet i Kock sin modell. Det er flere av artiklene som har noen aspekter som svekker den respektive relevansen og riktigheten i argumentasjonen. Den videre diskusjonen i denne oppgaven vil gå ut på å se hvor godt de er vektet i forhold til hverandre.

5 Diskusjon og konklusjon

5.1 Introduksjon til diskusjonen

Diskusjonen i denne oppgaven vil vurdere funnene fra analysen og sette disse opp mot de forskningsspørsmålene som er stilt i oppgaven. Etter drøftingen av forskningsspørsmålene skal vi se på hvordan funnene i analysen relaterer til problemstillingen i oppgaven. Oppgavens begrensninger og forhold til tidligere forskning skal også diskuteres. Avslutningsvis vil det være en diskusjon som går på omfanget til oppgavens funn, generaliserbarheten og forslag til videre forskning.

5.2 Diskusjon av forskningsspørsmål 1 “Hvordan ble retoriske appellformer brukt i de to sidene av saken rundt rasismedebatten på KhiO?”

Det første forskningsspørsmålet som stilles er hvilke retoriske appellformer som ble brukt i ideologiske argumenter i debatten rundt KhiO. Fra analysen kan vi se at det i samtlige artikler er brukt de klassiske retoriske appellformene, ethos, pathos og logos. For drøftingen sin skyld så kan vi dele opp analysen i to. Tekstene i 4.3.2, 4.3.3 og 4.3.4 er alle på samme side av saken og politikken, og tekstene i 4.3.5, 4.3.6 og 4.3.7 er alle på den andre siden. For å gruppere disse så kaller vi de første tre sakene “woke-sakene” og de siste tre “anti-woke-sakene”.

I woke-sakene ser vi at de tre klassiske appellformene er benyttet. I alle tre sakene er det lite fokus på ethos. Det kommer naturlig inn innledende ethos i argumentasjonen. Ved å presentere seg selv så skaper de innledende ethos. Alle tre artiklene er skrevet av mennesker som har en viss troverdighet knyttet til saken. Det er også interessant å bemerke seg at alle sammen er skrevet av akademikere. Disse akademikerne har alle bortimot samme syn på saken. Det er generelt lite annet fokus på ethos i deres argumentasjon.

I anti-woke-sakene brukes det også ethos og, likt som med woke-sakene, så er det lite fokus på ethos i argumentasjonen. Det er en presentasjon av deres egen tilhørighet av saken, enten som kulturkommentator, studenter eller fra en avis sin egen ledelse. Generelt har de som har uttalt seg på anti-woke siden mindre akademiske tyngde og innledende ethos. Det er, som med woke-siden, lite fokus videre på ethos i teksten, annet enn noen få tilfeller.

Det er ganske stor forskjell i benyttelsen av pathos på de to sidene av saken. Spesielt i Rossavik sin artikkel er det bruk av pathos for å understreke alvorligheten av saken, men det er også generelt mer bruk av pathos for å argumentere for anti-woke siden av saken. I både brevet fra studentene i Subjekt og i Grønstad sin artikkel er pathos nesten fraværende. Som nevnt i analysen av disse tekstene er kanskje dette et bevisst grep fra woke siden i diskusjonen for å få argumentasjonen til å virke mer objektiv. På anti-woke siden er det mer bruk av pathos. Det kan derfor virke som om det er tendens for at anti-woke har en mer emosjonell dimensjon ved seg enn det woke-siden har, ihvertfall i denne debatten.

Begge sider bruker logos-argumentasjon og måten den brukes på er ganske lik på begge sider. Som det blir påpekt i analysen av tekstene så er det hovedsakelig snakk om meningsbasert logos-argumentasjon som er induktiv. I en meningsfylt diskusjon som rasismedebatten ved KhiO så er det naturlig at det ikke er den rene faktaen som er fokuspunktet. Et viktig punkt å understreke er at Grønstad sin tekst skiller seg litt fra resten med tanke på fakta. Grønstad har en mye mer historisk gjennomgang og fokus på rene, historiske fakta. Dette blir mer en utstikker enn en tendens i woke-siden sin bruk av logos-argumentasjon. Felles for begge sider er at

den følger samme formen med en påstand som bygges opp med belegg og har en meningsbasert hjemmel.

Begge sider benyttet seg av retoriske appellformer, og det var generelt mye likhet i måten disse ble brukt på i tekstene. Kanskje dette kommer fra standarder i mediet eller at det er en veldig vanlig måte å argumentere på. Det er hovedsakelig kun med pathos at det er en forskjell å se på de to sidene i saken.

5.3 Diskusjon av forskningsspørsmål 2 “Finnes det, eksplisitt eller implisitt, dialogisk argumentasjon for woke og/eller anti-woke i norske avismedier i rasismedebatten rundt KhiO?”

I teorien i denne oppgaven tas dialogisk argumentasjon opp. Noe av det som var ønsket med denne oppgaven var å se på hvordan argumentasjonen for disse sidene i mediene kan appellere til lesere. Måten debatten utspilte seg i datautvalget i denne oppgaven gjør det ganske tydelig at mesteparten av “debatten” egentlig var dialogisk argumentasjon. I det første brevet henvender stipendiatene seg til ledelsen. I dette tilfellet var nok hovedpoenget å få en dialog med ledelsen, ikke å overbevise noe særlig publikum. Brevet var åpent, men det var ikke de selv som publiserte det. Den videre diskusjonen bærer mer preg av å være dialogisk. Alle de andre artiklene som er analysert er skrevet av personer med interesse i saken. I begge artiklene fra Morgenbladet henvender de seg til den andre siden i teksten og den er skrevet som om det er en respons til den andre siden.

Det som kjennetegner dialogisk argumentasjon er at det kan fremstå som en konkurranse mellom de som deltar i argumentasjonen om publikum sin oppmerksomhet og støtte. Dette gjenkjenner man i argumentasjonen gjennom analyse materialet. Det er en ordkrig som går mellom, hvor siden som er anti-woke gjentatte ganger argumenterer mot brevene fra studentene til ledelsen ved KhiO, og den andre siden sin argumentasjon henviser mye til de fem studentene som sto frem i Morgenbladet. Det er en pågående konkurranse for å vise publikum hvorfor den andre siden tar feil.

Den dialogiske argumentasjonen foregår implisitt, publikum er ikke henvist til i teksten. Det er ikke noen maning til publikum å ta side. Dette kommer kanskje av måten nyhetsmediet fungerer på, at leseren selv må ta standpunkt til saken. Det som er tydelig er at, med et mulig unntak av brevet fra stipendiatene, målet med tekstene er å overbevise leseren, ikke den andre siden.

5.4 Diskusjon av forskningsspørsmål 3 “Er det ulik fremstilling av woke/anti-woke saken i forskjellige avismedier og samsvarer dette med avismedienes ideologiske tilknytning?”

Det fremkommer fra analysen at det er stor forskjell på artiklene, og at de i hovedsak tar et bevisst standpunkt i forhold til saken. Med dette forskningsspørsmålet så ønsker man å se på om sakene som kommer i de forskjellige avisene samsvarer med den oppfattede ideologiske tilknytningen til avisen.

Den mest interessante av alle er kanskje artikkelen i Dagbladet. I denne artikkelen står det svart på hvitt at artikkelen er et uttrykk for meningene til avisen. I tabell 2 i denne oppgaven er det en oversikt over avisenes ideologiske tilknytning. Dagbladets ledelse fremstiller saken som en fare for academia og setter rektor Wrangle ansvarlig for å ikke gjøre noe med saken. Deres fremstilling av saken samsvarer med de høyre-liberale, tidvis radikale, ideologiske verdiene som Dagbladet har (Eide, 2024).

De andre artiklene samsvarer også med det man ser i tabellen. Aftenposten har en konservativ bakgrunn hvor Rossavik sin artikkel stemmer overens med denne politiske innstillingen. Klassekampen er på venstresiden og artikkelen fra Grønstad er positiv til de endringene som er foreslått av studentene. Morgenbladet er politisk nøytrale og har artikler som står på begge sider av saken. Den eneste utstikkeren her er Subjekt. Dette kan være fordi artikkelen derfra kun var en gjenfortelling av brevet og fremstår ikke som et meningsinnlegg fra Subjekt sin side.

En viktig begrensning som må diskuteres er knappheten av utvalget. At samtlige av de seks tekstene som er valgt ut så stemmer synspunktet på saken med avisens ideologiske bakgrunn, men dette er et veldig snevert utvalg å ta utgangspunkt i en generalisering av forskningsspørsmålet.

5.5 Diskusjon av problemstillingen "Hvordan blir woke og anti-woke retorisk argumentert for i meningsinnlegg i norske avismedier?"

Målet med denne oppgaven var å få innsikt i hvordan woke og anti-woke blir argumentert for i norske avismedier. For å få svar på dette så jeg på en spesifikk case for å begrense utvalget og gi dypere innsikt i problemstillingen. I diskusjonen av funnene vil jeg se på forskjellene i argumentasjonen i forhold til Kock sin modell, diskutere de to sidene hver for seg og se på forholdet mellom sidene. En viktig del av diskusjonen er også å se på den overbevisende kraften og gjøre en etisk vurdering av de funnene som er gjort i forhold til spredningen av ideologi i norske avismedier.

Til å begynne med ønsker jeg å se på den siden som er "woke" i forhold til klassifiseringen jeg tidligere har gjort. Samtlige av tekstene som er analysert i utvalget som er innenfor det som jeg har kalt woke-siden argumenterer både relevant og riktig. Flere av tekstene reflekterer også over de større bølgene som foregår i verden og setter debatten inn i et internasjonalt perspektiv. De knytter på denne måten denne saken til den pågående "kulturkrigen". Uten å eksplisitt omtale det som kulturkrig så er det tydelig at argumentasjonen ønsker å diskutere disse større linjene. De tar tydelige standpunkt som kanskje bidrar til polarisering i samfunnet, men følger de typiske kjennetegnene på politisk argumentasjon som Kock har.

Spesifikt så er det en del av argumentasjonen til alle tre at det viktige i saken er å vise hensyn til svakerestilte grupper og minoriteter. Denne argumentasjonen går igjen i alle tre artiklene sin argumentasjon og er den røde tråden gjennom hele argumentasjonsrekken.

Samlet sett gjør brevet gjengitt i Subjekt, kronikken i Morgenbladet den 11. august og Grønstad sin kronikk i Aftenposten en god jobb i å lage et helhetlig og godt vektet argument. Gjennom analysen ser vi at alle tre hver for seg lager et helhetlig og godt vektet argument. Sett i kontekst av hverandre kan man si at de bygger videre på

hverandre og lager et mer helhetlig, velkonstruert argument. De tar for seg motforestillingene fra anti-woke siden, drøfter disse og konkluderer fra sitt synspunkt hvorfor deres løsning og problem er det som er det viktigste.

De tre anti-woke sakene spriker litt mer i forhold til relevans og riktighet. Fra analysen av Rossavik sin artikkel så fant jeg at det var mangelfull riktighet i argumentasjonen. Selv om jeg der konkludert med at man kunne strekke seg til å si at det ikke er klare faktafeil i artikkelen så vil jeg fortsatt understreke problemet med å kaste ut hypotetiske scenarioer og kalle dette for klare konsekvenser. I artikkelen skrevet av Dagbladets ledergruppe faller noe av argumentasjonen utenfor det som er relevant til hvordan de presenterer saken. Samlet sett må man si at argumentasjonen fra anti-woke-siden av saken er mer mangelfull enn det den er på woke-siden med tanke på relevans og riktighet. Det må samtidig påpekes at det generelt i disse tekstene er argumentert både relevant og riktig, men med disse to eksemplene som bryter med dette.

Med tanke på vektighet ser vi at den svakere riktigheten og relevansen påvirker vektigheten negativt. Utover dette kan man dra ut fra analysen at det generelt er dårligere argumentert for vektighet i de tre artiklene fra anti-woke siden. I alle tre så er det en mangel på diskusjon av forskjellige sider av saken. Det hadde vært nødvendig med mer vurdering av begge sider av saken, forlemper og ulemper, for så å argumentere for hvorfor sin side av saken er bedre. Det er viktig å ikke svartmale argumentasjonen helt. Selv om det er flere feil og mangler på disse tre artiklene enn de andre tre er det fremdeles steder det kommer frem god argumentasjon. I Dagbladet sin artikkel finner jeg i analysen et mer nyansert og vektet blikk på saken enn i de to andre.

En viktig ting som må pekes ut i forhold til problemstillingen er igjen at utvalget er lite. Det var nærmere 300 treff på mine søkekriterier i a-tekst retriever når jeg skulle finne materialet til saken. Derfor er det utvalget som jeg har kun en liten del av det som kunne ha vært med i en større analyse. Jeg vil fortsatt hevde at utvalget er representativt nok til å kunne si noe generelt om argumentasjon for woke og anti-woke i denne saken spesielt og peke på noen tendenser som kan være interessante generelt.

Ut fra det som er analysert og drøftet hittil så vil jeg si at woke- og anti-woke-saken argumenteres for ulikt i meningsinnleggene i denne saken. Woke-saken bærer preg av en mer ordentlig gjennomgang. Dette kan være fordi det er et større ønske om å appellere til et bredere publikum enn det de som har skrevet artiklene som tilhører anti-woke. Artiklene som faller inn i anti-woke-siden i saken har kanskje et større ønske om å forsterke meningene til de som allerede er enige i det som skrives, og har ikke nødvendigvis en ambisjon om å endre meninger hos de som er uenige. Argumentasjonen fremstår mer usaklig, følelsesladet og fryktspredende i artiklene fra anti-woke-siden i debatten. Hvis man ser dette sammen med teorien som ble lagt frem i 2.3.1 til og med 2.3.4 i teorikapittelet så henger dette sammen med hvordan den siden av politikken ser på nyhetsbildet, meningsmotstandere og kulturkrigen. Det er en oppfattelse av at meningsmotstandere er hjernevasket, at de er styrt av en elite. Hele argumentasjonen bak denne politiske fløyen har lite vektighet hvis man i en svært forenklet forstand skulle sette den inn i Kock sin modell.

Sett i sammenheng med de tre forskningsspørsmålene kan vi se på den helhetlige argumentasjonen på de to sidene. Det er viktig å få med seg at debatten foregår dialogisk, det er et spill for publikum for begge sider. Dette understreker den ideologiske drakampen mellom sidene. Målet for begge sider er å overbevise publikum. Det at den politiske bakgrunnen til avisene i stor del samsvarer med hvilken side av saken det diskuteres for viser også at det kanskje er en voksende polarisering i norske avismedier. At det er aktiv bruk av retoriske virkemidler i alle sakene understreker også at det er et ønske om overbevisning fra begge sider.

Som nevnt så er en viktig del av denne diskusjonen også om det er riktig å ha denne diskusjonen i media på måten den har blitt gjort på. Dersom man ser på hele saken i sin helhet så mener jeg at det er en sunn og riktig debatt å ha. Også siden som er "woke" er ikke feilfri. Det er litt mangel på vektlegging i deres argumentasjon, og det er en reell diskusjon som må tas på hvor langt ytringsfrihet strekker seg sett i forhold til behovet for å være sensitive overfor andre og beskytte minoriteter.

Det som burde være en vurdering er hvordan det argumenteres i enkeltsakene. Det burde ikke være ren ideologisk propaganda som settes frem i mediene, de har et

ansvar å fremstille flere sider av saken. Leser man kun Rossavik sin artikkel så får man en ekstremt ensidig og ideologisk påvirket fremstilling av verden. Generelt så burde det være mer kontekst som gis i denne typen diskusjoner i mediene. Det burde utvises varsomhet fra utgiverne sin side. Det er klart at for mye ensidig medieomtale kan påvirke lesere, styrke et feilaktig verdensbilde på den ene eller andre siden av debatten og skape enda mer polarisering som bidrar til å skape en kulturkrig i det norske mediebildet.

5.6 Oppgavens forhold til tidligere forskning

I introduksjonen til oppgaven gikk jeg gjennom tidligere forskning og i denne delen av oppgaven ønsker jeg å relatere de funnene som er gjort i denne oppgaven til det som er tidligere forsket på.

I Clark (2024) sin artikkel så forklarer hun hvordan retorikk som vanligvis brukes i anti-woke ytringer, da med fokus på amerikansk politikk. Hvis vi sammenligner hennes forskning med det vi kan se i denne saken at mye av det som er kjennetegn i amerikansk anti-woke retorikk går igjen i denne debatten. I Rossavik sin artikkel ser man at det lages hypotetiske scenarioer som skildrer en ganske dramatisk endring i verden. I Pedersen sitt leserinnlegg er det rop om at akademia ikke lenger er fritt, og i Dagbladets artikkel er det en maning om å endre retning “før det er for sent”. Vi kan se at mye av det som gjelder for måten det blir argumentert for retorisk i amerikanske anti-woke diskusjoner går igjen i debatten rundt KhiO. Likhetene i den norske og amerikanske måten det debatteres på kan rett og slett komme av at hele debatten begynte i USA og at retorikken brukt til å debattere er delvis lånt derfra.

Smith (et al., 2023) fant i sin forskning at bruken av begrepene som benyttes i diskusjonen om woke og anti-woke er tydelige på de forskjellige sidene av debatten. På den siden som blir stemplet “woke” og den som er klassifisert som dette i denne oppgaven, brukes det begreper som anti-rasisme, inkludering og post-kolonialisme. Det som skiller seg fra funnene til Smith er hvordan anti-woke siden omtaler sine meningsmotstandere. I Smith sin artikkel finner han at det er en god del bruk av “woke” for å ilegge andre meninger de nødvendigvis ikke har og som skaper et ganske polarisert bilde.

I det utvalget som er i denne oppgaven ser vi at omtalen woke-siden bruker om seg selv stemmer overens med de funnene Smith har gjort, men den andre siden avstår fra å sette akkurat det stempelen på meningene til motstanderne. Dette kan det være flere grunner til. Det kan være at dette ordet ikke hadde den samme betydningen hos allmennheten i 2020 når denne debatten gikk, og at det derfor er bevisst valgt å ikke gjøre det på den måten.

Sammenligner vi funnene gjort i denne oppgaven med det som Storås (2013) kom frem til så ser vi at i denne oppgaven så samstemmer det mye mer med avisens politiske tilhørighet enn det Storås kom frem til i sin kvantitative analyse i 2011. Det kan være flere grunner til dette. For det første er utvalget veldig mye mindre i denne oppgaven enn det som er i Storås sin oppgave. Derfor blir en direkte sammenligning vanskelig å gjøre. I tillegg så innebærer denne oppgaven kun meningsinnlegg, og derfor er det kanskje naturlig at det er en sterkere politisk argumentasjon i disse artiklene. I tillegg så kan det i mange av tilfellene komme av hvem kronikkskriverne henvender seg til for å få publisert kronikkene sine.

5.7 Oppgavens funn, generaliserbarhet og videre forskning

Målet med denne oppgaven var å se nærmere på hvordan det argumenteres for politiske ideer som kan klassifiseres som “woke” og “anti-woke” i norske avismedier. For å gjøre dette så jeg spesifikt på casen som omhandlet rasismedebatten ved KhiO. Ut fra analysen og drøftingen har jeg gjort noen funn som jeg tenker er viktig å påpeke.

For det første så ser man at det på et generelt nivå argumenteres godt på begge sider av debatten. Dette viser til at det er et ønske om å fremstå saklig i debatten. Det er tydelig der det legges frem meninger, det er tydelig når noe representeres som fakta og det er for det meste tydelig der det forekommer hypoteser, teorier og tankeeksperimenter. Det er ikke funnet i utvalget noe særlig personangrep eller konspirasjonsteorier som man lett kunne tenke seg ville være del av argumentasjonen. Dette mener jeg viser til at pressens oppgave med å informere

fremfor å overbevise blir opprettholdt, selv når det er snakk om en så politisk sak og hvor det er meningsinnlegg som analyseres.

Et viktig funn som er gjort er forskjellene på måten det argumenteres for. Det er ikke store forskjeller, men det er viktig å bemerke seg at “anti-woke-siden” i saken spiller mer på pathos og følelser enn det den andre siden gjør. Sammen med de funnene som ble gjort gjennom analysen når det kom til riktighet og relevans i argumentasjonen i tekstene så mener jeg at vi kan se at det er en markant forskjell i måten det blir argumentert. “Anti-woke-siden” gjør en tydeligere appell til sitt publikum og de som allerede holder samme meninger, enn det “woke-siden” gjør.

Av andre funn som er gjort, så er det interessant å se at i denne saken, som utspiller seg som en dialog mellom flere parter i en debatt, så er det tydelig at det tiltenkte publikummet er leserne, og at det i tråd med Kock sin teori så er målet med den politiske argumentasjonen fremvisning av egen mening ovenfor det publikummet som leser, og ikke de det argumenteres mot. I tillegg så er det interessant å se at en del av de funnene som er gjort i oppgaven samsvarer med forskning gjort på lignende temaer i utlandet, spesielt når det gjelder retorikken brukt av “anti-woke” siden av diskusjonen.

Som nevnt i metodekapittelet i denne oppgaven så er det flere begrensninger ved denne oppgaven og gjennom analysen og drøftingen har jeg funnet flere andre begrensninger. Den første og viktigste begrensningen som kommer frem av analysen er at det er et lite utvalg som blir analysert i oppgaven. Tilsammen seks tekster gir et ganske snevert utgangspunkt til å få generalisert noe ut fra oppgaven. Det denne oppgaven gjør er å gi et innblikk inn i temaet woke og anti-woke i norske medier. Selv om utvalget er lite mener jeg at casen er såpass på spissen av diskusjonen at du kan danne deg et visst bilde av hvordan fremstillingen i media foregår.

Når man skal diskutere begrensninger ved oppgaven er det også viktig å gå tilbake til det som ofte oppfattes som det største problemet med induktiv og kvalitativ forskning, kanskje spesielt innenfor retorikk. Mye av retorikken er publikumsavhengig, og jeg kan ikke garantere for at måten jeg har analysert og

tolket de retoriske virkemidlene brukt eller den retoriske styrken i argumentasjonen som er presentert stemmer overens med alle andre sin tolkning av samme datautvalg. Jeg har forsøkt etter beste evne å holde meg objektiv i analysen av datamaterialet, men jeg kan ikke utelukke at noen personlige interesser har påvirket meg i noen grad i analysen.

Det som er en viktig ting å huske på når man ser på denne oppgaven er at rasismedebatten på KhiO allerede er nesten fire år siden, og at det helt sikkert har vært en stor utvikling i mediebildet når det gjelder tematikken i denne oppgaven. Likevel så er det absolutt relevant innenfor forskningen på tematikken med denne casen.

Ved slutten av denne oppgaven mener jeg at det ikke er mulig å få til noen generalisering av de funnene som er gjort. Det er ikke mulig å slå i bordet og si at dette er måten woke og anti-woke blir argumentert for. Det som er mulig ved å se på denne oppgaven er å si at det er tendenser til, eller at det kan virke som at de funnene som er gjort over stemmer. Utvalget begrenser generaliserbarheten av studien, men gir samtidig en del innsikt inn i argumentasjonen for woke og anti-woke i meningsinnlegg i norske avismedier.

Til slutt i denne oppgaven ønsker jeg å gi noen tanker om videre forskning. Jeg mener at tematikken er spennende og at det definitivt er mer informasjon å få. Spesielt tenker jeg det hadde vært interessant med en kvantitativ studie som tar for seg hyppigheten av meningsinnlegg og kronikker som har samme tema som utvalget i denne oppgaven for å se på utviklingen fra 2020 og frem til nåtiden. I tillegg tenker jeg det hadde vært interessant å forske videre på likhetene og forskjellene ved den amerikanske og norske siden av debatten. En del av oppgaven jeg skulle ønske jeg hadde gått dypere inn i er pressens rolle og ansvar overfor publikum i innhold som bærer preg av sterk politisk karakter hvor sidene tilhører de relative ytterpunktene av norsk politikk.

Litteraturliste

Ablett, A., Baltzersen, I., Benammar, H., Korjenic-Hansen, L., Ihle, A., Nicolaisen, C. R. & Rönnbäck, S. (2020, 11, august) KhiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab. *Morgenbladet*.

<https://www.morgenbladet.no/ideer/kronikk/2020/08/11/KhiO-ma-ha-mangfold-i-perspektiver-uttrykk-studenter-og-stab/>

Andersen, I. V. (2021) Meningsfremvisning, ikke meningsutveksling: Uttrykksprinsippet som debattideal, *Sakprosa* 13(1), 1-29.

<https://doi.org/10.5617/sakprosa.8756>

Bitzer, L. F. (1968). The Rhetorical Situation. *Philosophy & Rhetoric*, 1(1), 1–14.

<http://www.jstor.org/stable/40236733>

Bondevik, S. (2023, 19. juni) Jeg er woke og stolt av det!. VG.

<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/9z06or/leserinnlegg-simen-bondevik-er-woke-og-stolt-av-det>

Booth, W. C. (1965). The Revival of Rhetoric. *PMLA*, 80(2), 8–12.

<https://doi.org/10.2307/1261264>

Brandal, N. & Hetland, T. (2024) Klassekampen - avis. *Store Norske Leksikon*. Hentet 12. april fra https://snl.no/Klassekampen_-_avis

Brekke, T. (2020, 14. juli) Deler av den antirasistiske bevegelsen minner om en religiøs vekkelse. *Morgenbladet*.
<https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2020/07/14/deler-av-den-antirasistiske-bevegelsen-minner-om-en-religios-vekkelse/>

Brekke, T. & Heldal, J. (2020, 6. september) Hvordan verne om akademisk frihet ved norske universiteter. *Aftenposten*.
<https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/dOoERq/hvordan-verne-om-akademisk-frihet-ved-norske-universiteter>

Cammaerts, B. (2022). The abnormalisation of social justice: The ‘anti-woke culture war’ discourse in the UK. *Discourse & Society*, 33(6), 730-743.
<https://doi.org/10.1177/09579265221095407>

Choi, D. (2023) *Kanseller meg hvis du kan*. Aschehoug

Clark, M. D. (2020). DRAG THEM: A brief etymology of so-called “cancel culture”. *Communication and the Public*, 5(3-4), 88-92.
<https://doi.org/10.1177/2057047320961562>

Clark, M. D. (2024). Refuse to Say Just What You Mean: Anti- “Woke” Rhetoric As an Exercise in Destructive Abstraction. *Political Communication*, 1(1-6)
<https://doi.org/10.1080/10584609.2024.2341645>

Dagbladets lederavdeling (2020, 7. august) Ikke gi etter for studentene. *Dagbladet*.
<https://www.dagbladet.no/kultur/ikke-gi-etter-for-studentene/72721564>

Dimock, M. & Gramlich, J. (2021, 29. januar) How America Changed During Donald Trump’s Presidency. *Pew Research Center*.

<https://www.pewresearch.org/politics/2021/01/29/how-america-changed-during-donald-trumps-presidency/>

Eide, M. (2024) Dagbladet. *Store Norske Leksikon*. Henter 12. april fra <https://snl.no/Dagbladet>

Ekström, M. & Johansson, B. (2019) Inledning I Johansson, B. (Red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (s. 11 – 23) Studentlitteratur

Enstad, J. D. & Thorbjørnsrud, K. (2022) Politisk meningsmangfold og ytringsfrihet i akademia. I Mangset, M, Midtbøen, A. H. & Thorbjørnsrud, K. (Red.), *Ytringsfrihet i en ny offentlighet* (s. 155-179). Universitetsforlaget

Flyvbjerg, B. (2006) Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219-245. <https://doi.org/10.1177/1077800405284363>

Flåtten, M. (2021, 14. desember) Er «kanselleringskultur» et demokratisk problem?. *Aftenposten, Si ;D*.
<https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/RrE0Ja/er-kanselleringskultur-et-demokratisk-problem>

Gottbrath, L. W. (2020, 31. desember) In 2020, the Black Lives Matter movement shook the world. *Aljazeera*.
<https://www.aljazeera.com/features/2020/12/31/2020-the-year-black-lives-matter-shook-the-world>

Gressgård, R. (2019) Politisk korrekthet, identitetspolitikk og ytringsfrihet. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 60(1), 91-95.
<https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2019-01-09>

Grinde, E. (2023, 29. januar) Når Fox, Frp, Rolness og sløseriombudsmannen alle umiddelbart koser seg, bør man være på vakt. *Dagens Næringsliv*.
<https://www.dn.no/kommentar/rasisme/woke/samfunn/nar-fox-frp-rolness-og-sloserio>

[mbudsmannen-alle-umiddelbart-koser-seg-bor-man-vare-pa-vakt/2-1-1393823?zeph_r_sso_ott=T5SSzQ](https://doi.org/10.1393823?zeph_r_sso_ott=T5SSzQ)

Gripsrud, J. (2023) Polarisering: Et historisk blikk på norsk politikk og offentlighet. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 64(3), 292-298. <https://doi.org/10.18261/tfs.64.3.9>

Grunnloven (1814). *Kongeriket Norges Grunnlov*. (LOV-1814-05-17).
Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn>

Grønbech, T. & Platou, J. (2023, 25. juli) Linn Skåber truet etter nazi-sketsj: – Deilig å vite at humor kan krenke. *NRK nyheter*.
https://www.nrk.no/kultur/woke-eller-krenk_linn-skaber-ble-truet-etter-nazi-sketsj-1.16482381

Grønstad, A. (2020, 1. september) Hva er problemet?. *Klassekampen*.
<https://klassekampen.no/utgave/2020-09-01/hva-er-problemet>

Halloran, S. M. (1975). On the End of Rhetoric, Classical and Modern. *College English*, 36(6), 621–631. <https://doi.org/10.2307/374944>

Hariman, R. (1986). Status, Marginality, and Rhetorical Theory. *Quarterly Journal of Speech*, 72(1986), 38-54. <https://doi.org/10.1080/00335638609383757>

Haslop, C., Ringrose, J., Cambazoglu, I., & Milne, B. (2024). Mainstreaming the Manosphere's Misogyny Through Affective Homosocial Currencies: Exploring How Teen Boys Navigate the Andrew Tate Effect. *Social Media + Society*, 10(1).
<https://doi.org/10.1177/20563051241228811>

Hawthorne, J. (2018) Inductive Logic. I *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
Hentet 1. april fra <https://plato.stanford.edu/archives/sum2024/entries/logic-inductive/>

Hobbs, J., M. & O'Keefe, S. (2024) Agonism in the arena: Analyzing cancel culture using a rhetorical model of deviance and reputational repair. *Public Relations Review*, 50(1), <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2023.102420>.

Holth, P. (2016, 23. mars) Journalister bør vite mer om hvordan saker påvirker folk. *Khrono*.

<https://www.forskning.no/media-journalistikk-juridiske-fag/kronikk-journalister-bor-vite-mer-om-hvordan-saker-pavirker-folk/1168807>

Isaksen, T. R. (2023, 16. mars) Problemet med “woke”. *E24*.

<https://e24.no/naeringsliv/i/76jykw/problemet-med-woke>

Jakobsen, M. L. (2022, 10. januar) Woke-bevegelsen er et økende samfunnsproblem. *Subjekt*.

<https://subjekt.no/2022/01/10/woke-bevegelsen-er-et-okende-samfunnsproblem/>

Johnson, R. H. & Blair, J. A. (2006). Logical Self-Defence. *International Debate Education Association*.

Jørgensen, C. (1998) Public Debate – An Act of Hostility?. *Argumentation*, 12(1), 431–443. <https://doi.org/10.1023/A:1007735127171>

Kallelid, M. (2020, 27. oktober) Rektoren på Kunsthøgskolen går av. *Aftenposten*.

<https://www.aftenposten.no/kultur/i/866qGw/rektoren-paa-kunsthogskolen-gaar-av>

Kallelid, M. (2020, 14. oktober) Trine Skei Grande (V) er bekymret for ytringsfriheten ved Kunsthøgskolen. Tar betent debatt til Stortinget. *Aftenposten*.

<https://www.aftenposten.no/kultur/i/2dGK9R/trine-skei-grande-v-er-bekymret-for-ytringsfriheten-ved-kunsthogskolen-tar-betent-debatt-til-stortinget>

Khrono (u. å.) Om. *Khrono*. <https://www.khrono.no/om>

Kifle, M. (2020, 8. juli) KhiO-studenter krever “avkolonisering” av pensum.

Aftenposten.

<https://www.aftenposten.no/kultur/i/e8Agdg/khio-studenter-krever-avkolonisering-av-pensum>

Kjeldsen, J. E. (2015) *Retorikk i vår tid*. Scandinavian Academic Press

Knudsen, E. (2018) Mistillit til den andre siden. *Norsk Medietidsskrift* 25(2), 1-20.
<https://doi.org/10.18261/issn.0805-9535-2018-02-04>

Kock, C. E. J. (2018). For deliberative disagreement: Its venues, varieties and values. *Paradigmi*, 36(3), 477-498. <https://doi.org/10.30460/91903>

Krzyżanowski, M. (2020). Discursive shifts and the normalisation of racism: imaginaries of immigration, moral panics and the discourse of contemporary right-wing populism. *Social Semiotics*, 30(4), 503–527.
<https://doi.org/10.1080/10350330.2020.1766199>

Lekve, K. (2022, 24. august) Akademisk frihet er ikke truet i Norge. *Khrono*.
<https://www.khrono.no/akademisk-frihet-er-ikke-truet-i-norge/711712>

Lie, T. (2022, 23. september) Dette er tyskervits-saken. *Khrono*.
<https://www.khrono.no/dette-er-tyskervits-saken/507918>

Leung L. (2015) Validity, reliability, and generalizability in qualitative research. *J Family Med Prim Care*, 4(3), 324-327. doi: 10.4103/2249-4863.161306

Mangset, M, Midtbøen, A. H. & Thorbjørnsrud, K. (2022) Ytringsfrihet i Norge: debattens grenser og rommet for kunnskap. I Mangset, M, Midtbøen, A. H. & Thorbjørnsrud, K. (Red.), *Ytringsfrihet i en ny offentlighet* (s. 11-32). Universitetsforlaget

Maxwell, J. A. (2009) Designing a qualitative study. I Bickman, L. & Rog, D. J. (Red.) *The SAGE Handbook of Applied Social Research Methods* (s.214-253) SAGE Publications, Inc., <https://doi.org/10.4135/9781483348858>

Mshvenieradze, T. (2013) Logos, Ethos and Pathos in Political Discourse. *Theory and Practice in Language Studies*, 3(11), s. 1939-1945
doi:10.4304/tpls.3.11.1939-1945

Myklebost, I. T., Juven, O. & Jonassen, A. de B. (2024, 15. april) 17. mai-komiteen har talt: Danby Choi og Christian Mikkel Dobloug får tale på 17. mai. *NRK Nyheter*.
<https://www.nrk.no/stor-oslo/valget-av-danby-choi-og-christian-mikkel-dobloug-som-17.-mai-talere-bestar-1.16840331>

NESH (2023) Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora.

De

nasjonale forskningsetiske komiteene.

<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

Ng, K. (2021, 22. januar) What is the history of the word 'woke' and its modern uses?. *The Independent*.

<https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/woke-meaning-word-history-b1790787.html>

Norland, A. & Hetland, T. (2024) *Morgenbladet*. *Store Norske Leksikon*. Hentet 12. april fra <https://snl.no/Morgenbladet>

Omdal, O. O. (2023, 25. August) Venstresidens polarisering ødelegger debattklimaet blant unge. *Aftenposten, Si ;D*.

<https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/15G3gJ/venstresidens-polarisering-oedelegger-debattklimaet-blant-unge>

Pang, X. (2023, 1. mars) Til krig mot woke. *VG*.

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/JQrz88/jack-chen-20-er-anti-woke>

Pang, X. (2023, 27. februar) Vil være politisk ukorrekt. *VG*.

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/l34g3M/sunniva-18-og-nahn-22-er-anti-woke-vil-vaere-politisk-ukorrekt>

Pedersen, V., Vanebo, M., Veiden, A., Andresen, I. A. & Kallestein, E. (2020, 2. august) Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø på Kunsthøgskolen i Oslo. *Morgenbladet*.

<https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2020/08/02/identitetspolitikk-erstatter-undervisning-og-fagmiljo-pa-kunsthogskolen-i-oslo/>

Perelman, C. and Sloane, T. O. (2023, November 10). Rhetoric. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/rhetoric>

PFU (Pressens Faglige Utvalg) (2024). *Vær varsom-plakaten*.
<https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Ramse, A. H. P. (2022, 25. november) Vi må bli ferdige med kanselleringskulturen. *Aftenposten*.
<https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/8JGwa2/vi-maa-bli-ferdige-med-kanselleringskulturen>

Relling, I. T (2020, 8. juli) Kunststudenter går hardt ut mot KhiO-ledelsen i nytt brev: – Det hvite blikket får definere hva som er relevant. *Subjekt*.
<https://subjekt.no/2020/07/08/kunststudenter-gar-hardt-ut-mot-KhiO-ledelsen-i-nytt-brev-det-hvite-blikket-far-definere-hva-som-er-relevant/>

Rossavik, F. (2022, 5. september) PFUs fellelse av Subjekt var korrekt. *Aftenposten*.
<https://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/i/GMIABl/pfus-fellelse-av-subjekt-var-korrekt>

Rossavik, F. (2020, 3. august) Kun akademia selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademia. *Aftenposten*.
<https://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/i/4q5JLE/kun-akademia-selv-kan-hindre-identitetspolitikken-i-aa-oedelegge-akademia-frank-rossavik>

Rowland, R. C. (2019). The Populist and Nationalist Roots of Trump's Rhetoric. *Rhetoric and Public Affairs*, 22(3), 343–388.
<https://doi.org/10.14321/rhetpublaffa.22.3.0343>

Silverman, D. (2019) *Interpreting Qualitative Data* (6. utg). Sage Publications

Skage, E. (2022, 2. Desember) Det er grunn til å bekymre seg for demokratiet, ifølge ny forskning. *forskning.no*.

<https://www.forskning.no/demokrati-statsvitenskap/det-er-grunn-til-a-bekymre-seg-for-demokratiet-ifolge-ny-forskning/2114346>

Smith-Meyer, T., Pettersen, Ø. B. & Garvik, O. (2024) Aftenposten. Store Norske Leksikon. Hentet 12. april fra <https://snl.no/Aftenposten>

Smith, D. S., Boag, L., Keegan, C., & Butler-Warke, A. (2023). Land of Woke and Glory? The Conceptualisation and Framing of “Wokeness” in UK Media and Public Discourses. *Javnost - The Public*, 30(4), 513–533.

<https://doi.org/10.1080/13183222.2023.2273656>

Solheim, U., Joner, S. & Skarvøy, L. J. (2023, 16. august) Reagerer på Unge Høyre-låt: – Håpløs kulturkrig. TV2.

<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/reagerer-pa-unge-hoyre-lat-haplos-kulturkrig/15962455/>

Stephansen, E. (2023, 17. oktober) Woke kan noen ganger være usmakelig. Det er anti-woke også. *Nettavisen*.

<https://www.nettavisen.no/norsk-debatt/woke-kan-noen-ganger-vare-usmakelig-det-er-anti-woke-ogsaa/o/5-95-1397064>

Storaas, I. H. (2020, 12. juni) Amerikansk historieprofessor: Derfor faller de omstridte statuene. VG.

<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/Op46xw/amerikansk-historieprofessor-derfor-faller-de-omstridte-statuene>

Storås, T. C. (2013) *Norsk presse - politisk forankret for alltid? : En studie av fem avisers valgkampdekning i 2011*. [Masteroppgave]. Universitetet i Oslo

Subjekt (u.å.) Svaret er Subjekt. *Subjekt*. <https://subjekt.no/om-subjekt/>

Subjekt-redaksjonen (2020, 25. juni) Her er brevet stipendiatene sendte til KhiO-ledelsen om «rasistisk» kunstverk. *Subjekt*.

<https://subjekt.no/2020/06/25/her-er-brevet-stipendiatene-sendte-til-KhiO-ledelsen-om-rasistisk-kunstverk/>

Norderval, K., Holte, S. S., Øien, I. F., Moleba, M. E., Iversen, M. K., Bruerberg, C. G., Dean, S. E., Becker, S., Remy, S. D., Pelmus, M. S., Vlnje, P., Johnslie, M. & Næss, T. (2020, 25. juni) Brev til ledelsen ved KhiO. Gjengitt i Subjekt. “Her er brevet stipendiatene sendte til KhiO-ledelsen om «rasistisk» kunstverk”. *Subjekt*.

<https://subjekt.no/2020/06/25/her-er-brevet-stipendiatene-sendte-til-KhiO-ledelsen-om-rasistisk-kunstverk/>

Thomas, D. R. (2006) A General Inductive Approach for Analyzing Qualitative Evaluation Data. *American Journal of Evaluation*. 27(2), 237-246

Thorsen, D. E. (2021) *politisk korrekt*. Store norske leksikon.

https://snl.no/politisk_korrekt

Thomson, I. T. (2010). *Culture Wars and Enduring American Dilemmas*. University of Michigan Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt22p7hg8.3>

Toulmin, S. E. (2003) *The Uses of Argument*. Cambridge University Press.

Tromp, C. (2022) *Kulturkrig - det ytre høyre og normaliseringen av det ekstreme*. Cappelen Damm

Tønnessen, E., Lie, T. & Strand, H. K. (2022, 30. mars) Dette er Eikrem-saken.

Khrono. <https://www.khrono.no/dette-er-eikrem-saken/634486>

Vartdal, R. (2020, 4. august) Uro om akademisk fridom: — Virkar som at leiinga skal installere ein «riktig» tankegang. *Khrono*.

<https://www.khrono.no/uro-om-akademisk-fridom--virkar-som-at-leiinga-skal-installer-e-ein-riktig-tankegang/505021>

Vollan, M. B., Ridder-Nielsen, K. & Hjørdar, H. K. (2020, 4. november) Til forsvar for studentene. *Klassekampen*.

<https://klassekampen.no/samling/strid-pa-kunsthogskolen/2020-11-04/til-forsvar-for-studentene>

Williams, K. & Stroud, S. R. (2020) The Paradox of Pathos: The Ethics of Emotions in Political Communication. *Center for media engagement at The University of Texas at Austin*. <https://mediaengagement.org/research/the-paradox-of-pathos/>

Wrobel, S. (2015). "Logos, Ethos, Pathos". *Classical Rhetoric Revisited*. *Polish Sociological Review*, 191, 401–421. <http://www.jstor.org/stable/44113896>

Vedlegg

Vedlegg 1

12.05.2024, 21:52

KHiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab – Morgenbladet

☰ Meny 🔍

MORGENBLADET

Kjøp abonnement Logg inn

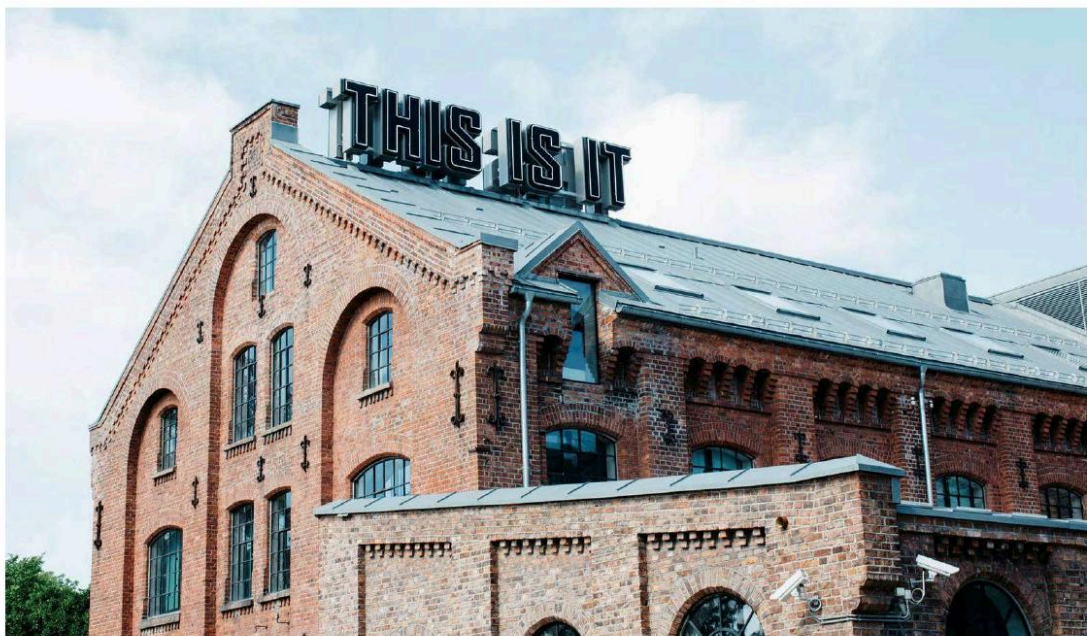
Bli abonnent i 10 uker for 10 kroner

Prøv nå!

KRONIKK

KHiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab

Man må lytte til dem som utsettes for rasisme. Hvor har de fem studentene vært de siste årene?

Ved Kunsthegskolen i Oslo går debatten om rasisme i kunst og undervisning. I to brev har en gruppe studenter etterlyst mer engasjement, mens fem andre studenter har skrevet en kronikk i Morgenbladet om at de opplever at ideologi nå settes foran fag og kunnskap. Foto: Christina Ulriksen

Publisert: 11/08/2020

Sist oppdatert: 01/09/2021

Studenter og doktorgradsstipendiater har denne våren og sommeren formulert åpne brev som krever at institusjonen tar tak i den strukturelle rasismen på KHiO. Disse initiativene gleder oss – flere har gjort et enormt arbeid med å organisere seg

<https://www.morgenbladet.no/ideer/kronikk/2020/08/11/khio-ma-ha-mangfold-i-perspektiver-uttrykk-studenter-og-stab/>

1/3

midt i en pandemi og med å ta opp strukturell diskriminering i utdanningen sin og å foreslå konkrete endringer. Vi håper mange vil sette av tid til å lytte, støtte og feire disse studentene og ansatte ved KHiO.

Aktuelt | Ideer | Kultur | Bøker | Kviss og påfyll | Podkast

akademisk frihet, og vi kan si oss enig med de bekymrede studentene i at den nye antirasistiske bevegelsen kan minne om en vekkelsesbevegelse. Det er plutselig veldig mange som har begynt å bry seg om antirasisme. I innlegget beskrives det som en trend. Det er også noe mange som utsettes for rasisme uttrykker sin uro for. Vi håper ikke det er en trend å være en antirasist, vi vil heller se våre institusjoner ta antirasisme på alvor, ikke bare denne våren.

Vi ser oss nødt til å imøtegå bekymringsmeldingen som vi leste denne uken i Morgenbladet. Vi lurar på hva slags ikke-ideologi som avsenderne i bekymringsbrevet tror KHiO er tuftet på i dag? Hvordan kan de tro at en utdanningsinstitusjon kan være nøytral?

Avsenderne som skriver sin bekymringsmelding, understreker at de primært vil studere kunstneriske fag. Hvem vil ikke det? Nå er det dessverre slik at de fleste kunstinstitusjoner i Norge domineres av hvite mennesker og en eurosentrisk historie som ikke reflekterer samfunnet vårt i dag, og for mange BIPOC-kunstnere (Black, Indigenous and People of Colour) er det derfor ikke et trygt sted å studere kunstneriske fag. Å slippe å ta hensyn til trakassering og rasisme er et gode som er reservert for kun deler av befolkningen. Målet er at alle skal kunne fokusere utelukkende på sitt kunstneriske virke, men for øyeblikket er KHiO og andre institusjoner ikke trygge steder å studere kunstneriske fag for mange studenter.

Vi har tro på at det er fullt mulig å ha to tanker i hodet på en gang: både fokus på kunstnerisk virke og på økt kunnskap om likestilling, inkludering og mangfold. Derfor ser vi med glede på rektor [Måns Wranges vilje til å tilrettelegge](#), med sin «treårig handlingsplan for mangfold, inkludering og antidiskrimineringsstrategier som omfatter alle skolens aktiviteter fra rekruttering av elever og ansatte, pedagogisk innhold og undervisningsmetoder, til informasjonsarbeid, økonomiske tilskudd og så videre». I våre øyne er dette starten på å bygge en institusjon tuftet på likeverd og inkludering.

Bekymringsmeldingen fra studentene ved KHiO bruker ord som «hersketeknikk», «fundamentalistiske trekk», «obligatorisk indoktrinering» som «truer den akademiske friheten (...)» for å beskrive sin motstand mot de antirasistiske tiltak som tidligere ble løftet frem av studenter ved KHiO, og som KHiO nå vil ta tak i. Denne ordbruken som et motsvar til mennesker som opplever rasisme, er dypt problematisk, provoserende og uempatisk. Når arbeid for rettferdighet og likestilling blir definert som en trussel, hører vi ekkoet fra århundrer med undertrykkelser mot kvinner, urfolk, lgbtq+ og melaninrike mennesker. Hvis disse bekymrede KHiO-studentene mener de antirasistiske tiltakene som er nevnt av Måns Wrangle, er problematiske, så hører vi gjerne hva slags alternative tiltak som de ser for seg for å gjøre kunstutdannelsen til et sted som representerer Norges kunstliv for fremtiden.

I studieplanen til master i billedkunst og til bachelor i kunst og håndverk, [som ligger på KHiOs nettsider](#), kan vi lese at utdanningen er «tett knyttet opp mot historiske, sosiale, politiske og kulturelle kontekster», i tillegg til forskjellig kunstfaglig tradisjon gjennom filosofi, teori og praksis. Å studere ved en skole som tilrettelegger for kunnskap om queer-teori, feminisme, antirasisme, antikapitalisme, postkolonial teori og ikke-vestlige kunstformer vil styrke studenters kompetanse for å analysere makthierarkier og få forståelse for ulike perspektiver og kunstuttrykk, og er allerede en del av skolens studieplan. Med dette i bagasjen fra KHiO lover det godt for diskusjon rundt samtidskunsten i Norge fremover uansett hva slags kunst studentene velger å lage. Dette pensumet er ikke en begrensning eller ment å diktere studentenes personlige meninger og synspunkt. Vi leser det snarere som en mulighet til ytterligere refleksjon.

Etttersom KHiO er en statsfinansiert utdanningsinstitusjon, forventer vi at den må jobbe antirasistisk. Det å ha et trygt sted å studere, er en forpliktelse fra [likestillings- og diskrimineringsloven](#). Skal Norges skattepenger gå til institusjoner som ikke oppleves trygge for mennesker med minoritetsbakgrunn? I tillegg til å være en utdanningsinstitusjon, er KHiO en kunstinstitusjon, og for at en kunstinstitusjon skal levere kvalitet, må den også ha mangfold.

I den selvinitierte gruppa vår, jobber vi ikke alle eksplisitt politisk i våre respektive praksiser. Men som kunstnere er et kritisk blikk på samfunnet grunnleggende. Vi har studert ved ulike kunsthøgskoler i Norden, og da vi som en gruppe ble kjent med hverandre, var det for å samle inn metoo-historier fra billedkunstfeltet i Norge. Vi leste ikke bare historier om maktmisbruk som belyste sexismen i feltet vårt, men også flere historier som tok opp rasismen som kunststudenter er blitt utsatt for. Når så studentene bak bekymringsinnlegget klager på at eksempler på strukturell rasisme og seksisme uteblir, er vi ikke imponert. Hvor har de vært de siste årene? Denne våren? Hva med å lytte til folk som utsettes for rasisme? Hva med å lytte til kunststudenter som ikke opplever KHiO som et trygt sted? Ta en titt på styresammensetninger i kunstinstitusjoner, lister over ledelse, ansatte og nyansatte, og vær oppmerksom på hvordan makten i dette feltet ligger hos mennesker med majoritetsbakgrunn.

12.05.2024, 21:52

KHiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab – Morgenbladet

For at en kunstutdannelse skal levere kvalitet, så må den ha mangfold i perspektiver og kunstuttrykk, og mangfold må finnes både blant studenter og stab. Hvordan skal ellers en kunstutdannelse speile et mangfoldig samfunn og forbli relevant?

[Aktuelt](#) | [Ideer](#) | [Kultur](#) | [Bøker](#) | [Kviss og påfyll](#) | [Podkast](#)

KHIB, 2012–2014

Idun Baltzersen

KHIB (avd. grafikk), 2009-2012, Konstfack Stockholm, 2012–2014

Ledige stillinger nå: 1

Finn dine beste kandidater hos oss: Direktører, rektorer, professorer, rådgivere, konsulenter, journalister, ledere og mange flere lesere! ~~Morgenbladet~~ ~~12.05.2024~~

Hanan Benammar

KHIO (avd. Kunstakademiet), 2011–2012

Lona Korjenic-Hansen

KIT, 2009-2012, KHIB, 2012–2014

Anna Ihle

Konstfack, Stockholm, 2009–2014

Camilla Renate Nicolaisen

KHIB (avd. keramik), 2009 -2012, Kunstakademiet i Tromsø, 2014–2015

Sara Rönnbäck

KHIO (avd. Kunstakademiet), 2010–2015

redaksjon@morgenbladet.no

Mer fra Kronikk

Ablett, A., Baltzersen, I., Benammar, H., Korjenic-Hansen, L., Ihle, A., Nicolaisen, C. R. & Rönnbäck, S. (2020, 11, august) KHiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab. Morgenbladet.

<https://www.morgenbladet.no/ideer/kronikk/2020/08/11/KhiO-ma-ha-mangfold-i-perspektiver-uttrykk-studenter-og-stab/>

Vedlegg 2

12.05.2024, 21:54

Kun akademia selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademia | Frank Rossavik

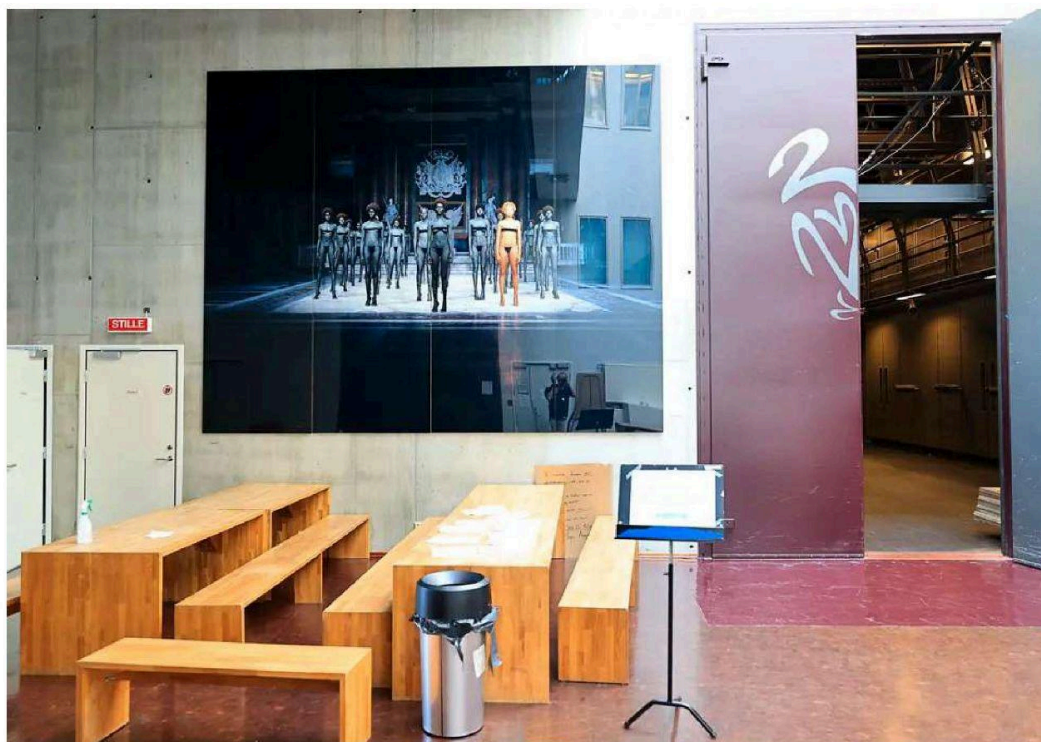
Aftenposten

Full tilgang

Kommentar | Akademia

Kun akademia selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademia | Frank Rossavik

Frank Rossavik
Kommentator

Dette maleriet av Vanessa Beecroft er ett av mange tema som skaper strid ved KHiO. Er det rasistisk? Foto: Olav Olsen

Kampen må tas på innsiden.

Publisert: 03.08.2020 18:25 | Oppdatert: 05.08.2020 12:46

Dette er en kommentar. Kommentaren gir uttrykk for skribentens meninger. [Les mer her.](#)

Nyhetsbrev: Alstadheims analyse

<https://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/i/4q5JLE/kun-akademia-selv-kan-hindre-identitetspolitikken-i-aa-oedelegge-akademia-frank-ros...> 1/6

Fem studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) roper varsko om at den identitetspolitiske bølgen fra USA er i ferd med å slå inn i Norge, hardest i landets fremste institusjon for kunstutdannelse.

I Morgenbladet skriver de fem at «obligatorisk kritisk raseteori, interseksjonell feminisme, queer-teori, antikapitalisme og postkoloniale teorier» på KHiO fortrengrer kunstutdannelsen de vil investere sine studielån i.

«Vi vil ha kunnskap, ikke ideologi. Kvalitet, ikke politikk. Perspektiver, takhøyde og redelighet, ikke indoktrinering. Fremfor noe krever vi av KHiO å bli behandlet som voksne mennesker med frihet til selv å utvikle oss kunstnerisk», lyder konklusjonen.

Det er bare å takke, men de fem kommer ingen vei uten å bli flere. De beklager seg over at et mindretall på KHiO, i kompaniskap med rektor Måns Wrangé, står bak. Men som det fremgår av innlegget, er det snakk om et langt større mindretall enn det de selv utgjør: Drøyt 130 studenter og ansatte, 17 prosent av de 780 som jobber og studerer der.

Heller ikke på amerikanske læresteder trengs det noe flertall. Gjelder det identitetspolitikk, holder det med et handlekraftig mindretall, som ledelsen så ikke vil eller våger å trosse.

Les også

KHiO-studenter krever «avkolonisering» av pensum

Er ikke lett

For det krever sitt å stå mot. Det merker alle som prøver å engasjere seg i 2020-versjonen av debatter om rasisme og antirasisme. Identitetspolitiske grupperinger tar makten til å definere og stemple.

For det første risikerer vi som er kritiske til dem - spesielt hvis vi også er hvite - å bli anklaget for ikke å ta rasisme alvorlig, eller for ikke å skjønne at det er viktig å ta innover seg Europas koloniale historie.

som deg i sosiale medier, har du tapt. Da hagler skyllebøttene.

For det tredje selges dette som et ungdomsopprør. Mange vegrer seg naturligvis for en reaksjonær posisjon som forsvarer av «det gamle» mot «det nye».

Interseksjonell?

En ikke-akademiker over 30 vil dessuten slite med de nye begrepene. Man bør for eksempel ane at «interseksjonell» ikke er et hyllesystem hos Ikea, og så taper man debatten mens man prøver å finne ut av det.

Her ligger også et femte poeng: Man må for all del ikke bruke humor. Hvis dette var på 1990-tallet, ville jeg kanskje ha gjort meg lystig over at en kunsthøgskole skal bli aktivisthøgskole, men det ville jeg ikke finne på å gjøre i 2020.

I dag er det alvor. Alt. Hele tiden.

Optimisten som har gjemt seg et sted inni meg, hevder at den akademiske tradisjonen er sterk nok til selv å ta vare på det som har verdi av nye impulser og forkaste det øvrige.

Les også

Identitetspolitikk ligger bak vår tids mest betente debatter. Men hva er det egentlig?

Ikke første bølge

Det er jo ikke første gang ideer lanseres og bølger slår inn. Positivismestriden på 1960-tallet, der [Hans Skjervheim](#) og andre kritiserte metoder i samfunnsforskningen, er i slekt med dagens debatt.

Det samme er [studentopprøret fra 1968](#), som kom til norsk høyere utdanning på 1970-tallet. Studentene da var for eksempel også opptatt av et manglende oppgjør med kolonitiden.

Dessverre skapte det siste opprørets autoritære islett også [AKP \(ml\)](#), noe pessimisten i meg vil minne om. Noe slikt bør unngås nå.

Nye perspektiver kan ønskes velkommen, i den grad de er verdifulle. Autoritære innslag og annet overspill kan lukes ut. Noen må gjøre det. Hvis de fem på KHiO -

(Artikkelen er oppdatert.)

Vis kommentarer

Tips oss

Send innlegg

Les videre

Kultur | 3. august 2020

Identitetspolitiske debatter raser på Kunsthøgskolen. Disse studentene frykter for retten til å si det man mener.

Kultur | 8. juli 2020

130 studenter krever «avkolonisering» av pensum på Kunsthøgskolen

ratt rasismedebatten til å ta av.
Mener mye er misforstått.

er nesten kjeæug

Akademia

Debatt

Rasisme

Mest lest akkurat nå

1

Debatt | I dag 08:00

Gave? Nicolai Tangen har ikke gitt bort noen kunstsamling.

2

Verden | For mindre enn 3 timer siden

Når de flyr over skyttergravene, vinker de til soldatene. Men i luften har kampen mot Putins styrker blitt langt verre for pilotene.

3

Kronikk | For mindre enn 2 timer siden

Silkehanskene er av. Regjeringspartiet i Georgia har erklært krig mot EU og sitt eget folk.

4

A-magasinet | For mindre enn 2 timer siden

Da ekteskapet røk, måtte Wencke Mühleisen inngå en pakt med seg selv

5

Sprek | I dag 09:00

29-åringen spiser én kilo rødt kjøtt i uken: – Jeg følte at jeg fikk livet tilbake

Sjefredaktør og adm. direktør: Trine Eilertsen
Nyhetsredaktør: Tone Tveøy Strøm-Gundersen
Politisk redaktør: Kjetil B. Alstadheim
Featureredaktør: Lillian Vambheim
Kulturredaktør: Cecilie Asker
Debattredaktør: Erik Tornes
Utviklingsredaktør: Jostein Larsen Østring
Redaktør avis og forlag: Audun Solberg
Tilsynsorgan: Medietilsynet

Tips oss**Send inn debattinnlegg****Logg over rettelsler****Slik jobber vi i Aftenposten****Kundeservice****Annonser i Aftenposten****Personvernpolicy****Informasjonskapsler**

Alt innhold er [opphavsrettslig beskyttet](#). © Aftenposten.
Aftenposten arbeider etter [Vær Varsom-plakatens](#) regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til. Kopiering av materiale fra Aftenposten for bruk annet sted, crawling, skraping, indeksering (for eksempel tekst og datamining) er ikke tillatt uten avtale.

Aftenposten sentralbord: [Tlf. 22 86 30 00](tel:22863000) – Adresse: [Akersgata 55, 0180 Oslo](#)

SchibstedAftenposten er en del av Schibsted. Schibsted er ansvarlig for dine data på denne siden. [Les mer](#)

Rossavik, F. (2020, 3. august) Kun akademia selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademia. Aftenposten.
<https://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/i/4q5JLE/kun-akademia-selv-kan-hindre-identitetspolitikken-i-aa-oedelegge-akademia-frank-rossavik>

LEDER

Ikke gi etter for studentene

Et utvalg studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo vil ha antirasistiske tiltak som beveger seg mot det autoritære. Det er bekymringsfullt at rektor ser ut til å gjøre knefall.

BLIR ILLIBERALT: Kampen mot rasisme er viktig, men den kan ikke kjempes med alle midler. En gruppe studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo foreslår omfattende tiltak som har drag av det autoritære. Bildet er fra London. Foto: Nils Jorgenson / Shutterstock / NTB Scanpix.

Hei, denne artikkelen er **over ett år gammel** og kan inneholde utdatert informasjon

Leder: Dette er en lederartikkel fra Dagbladet, og gir uttrykk for avisas syn. Dagbladets politiske redaktør svarer for lederartikkelen.

PLUSS

TIPS OSS

KJØP PLUSS!

Publisert tirsdag 07. august 2020 - 11:20

[↑ DEL ARTIKKEL](#)

For tiden raser en debatt om hvordan Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) skal forholde seg til kampen mot rasisme, som har flammet opp igjen etter drapet på George Floyd i mai. Det er dessverre mulig å kjempe for en god sak med tvilsomme midler, og i et opprop fra en andel av studentmassen kommer det krav om endringer i pensum, personale og tilbud ved Khio som grenser mot det illiberale. Rektor Måns Anders Wrangé har valgt, i en post til studenter og ansatte, å bøye kneet for disse kravene. Dette bør bekymre alle som er opptatt av kvaliteten på kunstutdanningen i Norge.

Oppropet er sendt av seks studenter og siden signert av 137 studenter og andre. **I brevet** anklager studentene ledelsen ved Khio for ikke å ha kommet med noen «håndsrekning eller anerkjennelse» av de studentene som har opplevd sakene fra USA som «retraumatiserende». Studentene vil blant annet ha «kulturell misappropiasjon» inn i undervisningen, de krever at studenter ved avdelinger som kun har hvite professorer må få egne mentorer, og at ledelsen «må forplikte seg til dekolonisering av pensum» og sørge for «obligatorisk antirasistisk opplæring» av de ansatte. I sitt svar takker rektor for «konstruktive ideer og forslag, hvorav de fleste (...) er fullt gjennomførbare».

PLUSS

TIPS OSS

KJØP PLUSS!

Retter våpen mot demonstranter

DEMONSTRASJON: Et ektepar i St. Louis rettet våpen mot en gjeng demonstranter for Black Lives Matter-bevegelsen. Video: Daniel Shular via Storyful

Det er sunt og bra at det jevnlig stilles spørsmål ved pensum på en viktig utdanningsinstitusjon, og ved hva slags kompetanse de ansatte har. Men den typen tiltak som foreslås åpner ikke bare for nye perspektiver, den ser også ut til å ville avvise bestemte andre - også personer utelukkende basert på deres bakgrunn. I den forstand framstår oppropet autoritært.

Kunsten skal være fri, og kunne utforske alle deler av det menneskelige, også det mørke og moralsk tvilsomme. Kunstnere eller kunststudenter er ikke på noen måte forpliktet til å kjempe bestemte politiske kamper eller støtte aktivismen i sin egen tid. De regimene som har forlangt at kunstnere skal oppdras i en bestemt ideologi, er de vi vanligvis ikke liker å sammenligne oss med.

Det er også verd å minne Wrange om det ikke er uvanlig at en gruppe ildsjeler forveksler seg selv med folket, og at de 137 som har underskrevet oppropet ikke representerer alle studenter knyttet på de foreslåtte utdanningene i oppropet.

[Skrive til oss? Send innlegg her](#)

[Mer info](#)

DEL ARTIKKEL

PLUSS

TIPS OSS

KJØP PLUSS!

TUR SESUINGENS første seier

Annonserinnhold

PLUSSMOBIL

OMSTARTSLÅN

MOBILABONNEMENT

BILLIGSTE FORBRUKSLÅN

KREDITTKORT

BILLIGSTE STRØM

BLACK FRIDAY

VPN

REFINANSIERE LÅN

Utforsk våre merkevarer og logg inn på tvers av **Aller Media****Dagbladet****Postadresse:**

Boks 1184 Sentrum, 0107 Oslo

Besøksadresse:

Karvesvingen 1, 0579 Oslo

Sentralbord:

24 00 10 00

Kundeservice Dagbladet Pluss:

24 00 10 00 - tast 2

Kundeservice Helg / Print:

21 89 77 83

Tilsynsorgan video:

Medietilsynet

TIPS OSS 24 00 00 00

Ledelse

Redaksjonelt regnskap

Dagbladets rettelser

Kundeservice Pluss

Vaktsjef:

Mina Ridder-Nielsen Janssen

Ansvarlig redaktør:

Frode Hansen

PLUS

TIPS OSS

KJØP PLUS!

Jobb i Dagbladet

Vær Varsom-plakaten

Abonnementsvilkår Dagbladet Pluss

Personvernerklæring

Om informasjonkapsler

Annonseinfo

Opphavsrett

Dine annonsevalg

Utviklingsredaktør:

Martine Lunder Brenne

Redaktør Pluss:

Bjørn Carlsen

Direktør TV (konst.):

Tellef Dahll

Politisk redaktør:

Lars Helle

Administrerende direktør:

Alexandra Beverfjord

Khio-oppropet inneholder ideer som for lengst er tatt opp i academia og kulturen.

Hva er problemet?

KRONIKK

Asbjørn Grønstad, professor i Visuell Kultur, UiB, 1. sep. 2020

UTVIDELSE: Å gjenspeile størst mulig mangfold har vært en bærebjelke i det estetiske feltet siden modernismens gjennombrudd, skriver forfatteren. Her verket «vb. 48 721» av Vanessa Beecroft, som henger på Os fellesareal, og som har utløst diskusjoner om rasisme innen kunstfeltet. FOTO: CHRISTOPHER OLSSØN
Christopher Olssøn

Denne sommeren har det, som noen vil ha fått med seg, pågått en diskusjonen om dekolonisering ved Kunsthøyskolen i Oslo. Flere brev og opprop har blitt sendt fra stipendiater og studenter til ledelsen, andre studentgrupper har skrevet motsvar, og en rekke mediekommentatorer har ytret seg om saken. At dagens studenter interesserer seg for, og berøres av, sentrale politiske strømninger i tiden, må være et sunnhetstegn. Men for deres mange kritikere koker dette samfunnsengasjementet ned til å dreie seg om en slags dogmatisk imitasjon av den amerikanske identitetspolitikken. Her behøves det en korleksjon.

Oppropet fra tidlig i juli, signert av 136 studenter og visstnok også noen ansatte, framsetter åtte krav som de ber Khio ta stilling til. Flere av disse er av praktisk art, så som bedre veiledning for internasjonale studenter fra ikke-vestlige land, tilbud om mentorprogram og tilgjengelighet for kunstnere med funksjonsnedsettelse. Av spesifikt faglige krav nevner oppropet en liten bukett med emner som kulturell misappropriasjon, skeiv teori, interseksjonell feminisme, og kritikk av eurosentrisme.

Selv om Black Lives Matter-bevegelsen synes å ha fungert som katalysator for initiativet, dreier selve innholdet i oppropet seg om ideer som for lengst har festet seg både i akademia og i kulturlivet for øvrig. Det er derfor oppsiktsvekkende at så mange finner disse fordringene kontroversielle; kanskje forteller de til dels aggressive tilbakemeldingene mer om hvor bakpå det intellektuelle klimaet er her i landet enn om studentenes krav.

Kjernen i studentenes brev gjelder ønsket om en utvidelse av kunstens erfaringsrom, en prosess som nødvendigvis medfører en problematisering av det hvite blikket som en universell og uangripelig normbærer for estetisk kvalitet. Men dette er tanker som ble tenkt allerede på 1960-tallet, om ikke enda tidligere. Vi finner det for eksempel som et gjennomgående perspektiv i John Bergers klassiske fjernsynsserie og bok «Ways of Seeing» fra 1972, hvor han blant annet påpeker at all kunst impliserer politiske posisjoner.

Omtrent på samme tid skriver den amerikanske professoren og litteraturkritikeren Addison Gayle om «the Black Aesthetic» (1971), en samlebetegnelse for et variert sett med kunstneriske praksiser som fungerer nettopp som utvidelser av kulturens erfaringsfelt.

Det meste av det som faller inn under dekoloniseringspremisset i studentens opprop, utgjør bestanddeler av postkoloniale studier, en tverrfaglig semi-disiplin som etablerte seg i akademia fra 1980-tallet og framover.

«Dette er tanker som ble tenkt allerede på 1960-tallet, om ikke før.»

Dette er altså minst 30 år gammelt tankegods, kanonisert gjennom utgivelser som Homi Bhabhas «The Location of Culture» (1994), Ella Shohats «Rethinking Eurocentrism» (1994), og Bill Ashcrofts «The Post-Colonial Studies Reader» (1995).

Også mitt eget fag, medievitenskapen, har absorbert disse perspektivene; James Curran og Myung-Jin Parks «De-Westernizing Media Studies» utkom i år 2000. I en internasjonal sammenheng begynner det å bli en stund siden postkoloniale studier og *queer theory*, som også nevnes i oppropet, representerte den forskningsmessige avantgarden i kulturfagene. Dette er mainstream nå, og har vært det lenge.

Å påstå at Khio driver med identitetspolitikk i stedet for undervisning, slik fem av høyskolens egne studenter gjør i sitt innlegg i Morgenbladet 2. august, er fundamentalt å misforstå sitt eget studium. Bommer grovt gjør også Bjørgulv Braanen når han i en kommentar i Klassekampen 25. august har fått det for seg at norske utdanningsinstitusjoner gjennomgår en «løpende politisering».

Det dette dypest sett handler om, er en nokså forsinket innlemmelse av veletablerte postkoloniale forskningsperspektiver i en hjemlig kontekst. Fordi drivkraften bak denne kunnskapsproduksjonen, som altså er minst et halvt århundre gammel, har å gjøre med en kontinuerlig utvidelse av det kunstneriske erfaringsfeltet, så innebærer dekolonisering åpenbart en utvidelse snarere enn en innskrenkning av den akademiske friheten.

Dette har jo vært en bærebjelke i det estetiske feltet helt siden modernismens gjennombrudd, at kunsten skulle gjenspeile et størst mulig mangfold av menneskelige erfaring. Å være imot dette er i og for seg en ærlig sak, men hvem er det i så fall da som egentlig bedriver identitetspolitikk?

Det er ellers interessant i seg selv å kunne observere at motsetningen mellom de to studentgruppene ved Khio synliggjør to nokså ulike holdninger til studentrollen.

De fem som uttaler seg i Morgenbladet, «krever å få en kunstutdanning tilbake for studielån». De betrakter med andre ord seg selv som passive kunder som anser utdannelsen sin som en transaksjon eller vare. De 136 fra oppropet, derimot, agerer slik gode studenter skal, ved å utfordre det bestående, mobilisere et kritisk blikk på egen institusjon, og arbeide for strukturelle endringer som kommer fellesskapet til gode. For denne innsatsen fortjener de både vår respekt og støtte.

[Del artikkelen](#)asbjorn.gronstad@infomedia.uib.no

ANNONSE

Striden på Kunsthøgskolen

15
ARTIKLER

Et fotoverk av Vanessa Beecroft i fellesområdene på Kunsthøgskolen i Oslo har ført til en diskusjon om strukturell rasisme.

KLASSEKAMPEN

[Dagens avis](#)

[Ta kontakt](#)

[Kundeservice](#)

[Min side](#)

[Personvernerklæring](#)

[Åpenhetsloven](#)

Sentralbord
21 09 30 00

Kundeservice
21 09 30 01

E-post
klassekampen@klassekampen.no

Adresse
Grønland 4, Oslo

Postadresse
Boks 9257 Grønland, 0134
Oslo

Organisasjonsnummer
925 350 605

Redaktør
Mari Skurdal

Klassekampen arbeider etter Vær Varsom-
plakatens regler for god presseskikk.

Vedlegg 5

12.05.2024, 21:53

Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø på Kunsthøgskolen i Oslo – Morgenbladet

☰ Meny 🔍

MORGENBLADET

Kjøp abonnement Logg inn

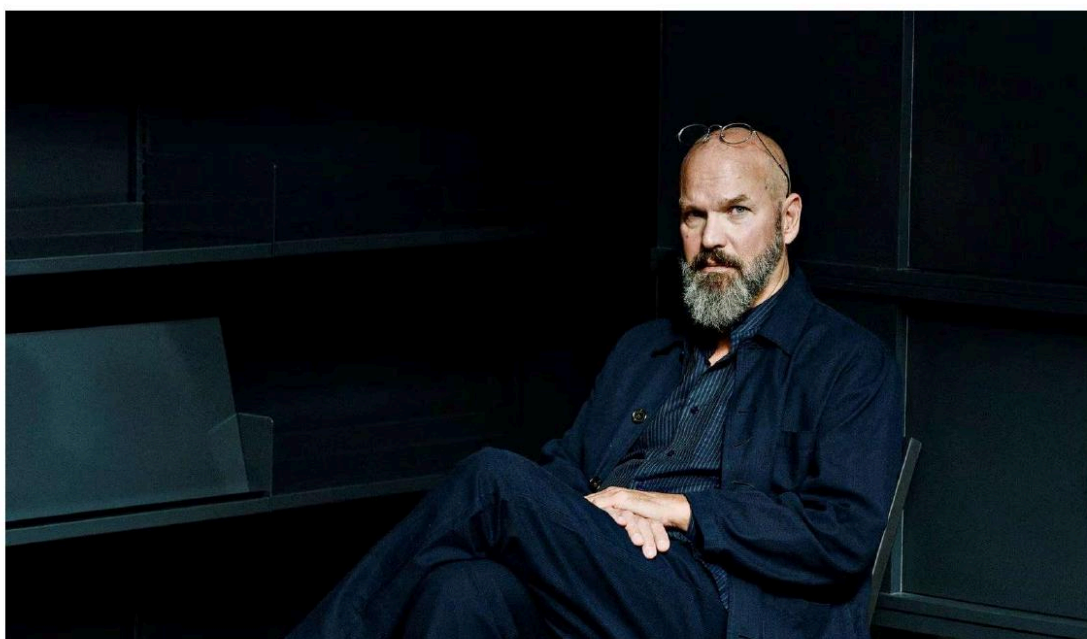
Bli abonnent i 10 uker for 10 kroner

Prøv nå!

DEBATT

Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø på Kunsthøgskolen i Oslo

Vi krever å få en kunstutdanning tilbake for våre studielån. I stedet får vi ideologi, politikk og indoktrinering.

Bekymringsfullt: En mindre gruppe aktivister har funnet en alliert i den nye ledelsen ved rektor Måns Wrangé, skriver studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO). Arkivfoto. Katinka Hustad

Publisert: 02/08/2020

Sist oppdatert: 29/04/2021

Morgenbladet har i det siste tatt opp identitetspolitiske strømninger som truer den akademiske friheten i USA. [Professor Torkel Brekke advarer om lignende trender ved universiteter og høyskoler i Norge](#). Som studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO) kan vi dessverre bekrefte at dette allerede er et faktum.

<https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2020/08/02/identitetspolitikk-erstatter-undervisning-og-fagmiljo-pa-kunsthogskolen-i-oslo/>

1/4

Vi ser med stor bekymring på KHiOs videre utvikling, og er enig med Brekke i at deler av den nye «antirasistiske» bevegelsen minner om en vekkesbevegelse. «Den er blitt en trussel mot akademisk frihet i USA, og den vil gjøre det også her i Norge

[Aktuelt](#) | [Ideer](#) | [Kultur](#) | [Bøker](#) | [Kviss og påfyll](#) | [Podkast](#)

aktivisme. Nye krav og forslag fra rektor, ledelse, ansatte og en mindre gruppe studenter ved KHiO truer med å sette utdanningen ytterligere i fare. På dagsorden står (mer) obligatorisk kritisk raseteori, interseksjonell feminisme, queer-teori, antikapitalisme og postkoloniale teorier.

Så langt ser denne prosessen ut til å gå skremmende raskt og uimotsagt. Vi er altså ikke enig i at «ryktet om amerikanske tilstander er betydelig overdrevet», [slik Markus Slettholm skrev i Morgenbladet](#) to dager etter Brekkes kronikk. Vi mener at identitetspolitikk svekker faglig integritet og begrenser akademisk frihet.

Vi mener at identitetspolitikk svekker faglig integritet og begrenser akademisk frihet.

KHiO er Norges største kunsthøgskole, en statsfinansiert institusjon og kanskje den viktigste premissleverandøren for kunstfeltet. For å gi et bedre bilde av situasjonen ber vi leseren om å bære over med en del sitater. Vi mener at saken bør være av stor offentlig interesse, ikke minst for muligheten av åpen kritikk og en videre debatt.

Studenter og ansatte ved KHiO mottok nylig [et åpent brev](#) fra en gruppe doktorgradsstipendiater. Brevet var en reaksjon på et kunstverk som henger i skolens lokaler, og det påstås at verket har et rasistisk og sexistisk innhold. «Vi er mange som opplever [Vanessa Beecrofts 'vb_48_721](#) som svært forstyrrende», skriver stipendiatene. Påstandene gis ingen forklaring, og de er på ingen måte tydelige basert på i verket i selv eller hvordan dette blir forstått av et bredere publikum. Tvert imot blir Beecrofts arbeid av mange sett på som nettopp kritikk av sexismen og rasisme.

Stipendiatene ber KHiO om å bli med i protestene mot institusjonell rasisme og politivold som har rast rundt i USA og mange vestlige land den siste tiden. De skriver: «Fjerning av kolonialistiske og rasistiske monumenter har spilt en viktig rolle i dette opprøret (uprising)». Stipendiatene ber også om at KHiO skal opprette et offentlig forum for diskusjon om temaer relatert til «rasisme, sexismen, forskjeller, inkludering, maktmisbruk, og alle de ismene vi står overfor i akademiet og vårt sosialkulturelle politiske samfunn».

Svar fra rektor Måns Anders Wrange publiseres så i nettavisen Subjekt den 25. juni, altså tre dager etter stipendiatenes brev. Wrange skriver her at begge parter var i diskusjon om verket allerede uken før og at han selv ønsket verket flyttet vekk. Han bedyrer viktigheten av en «offentlig debatt», men legger til at han personlig ser på verket som «dypt problematisk fra en rekke perspektiver». Han hevder at det er mange andre i ledelsen, samt studenter og ansatte som er enige med ham i dette. At han har flere meningsfeller, ser ut til å stemme, men fortsatt er det ingen involverte som vil gi svar på hva som er problematisk og «forstyrrende» ved verket. Ingen av dem har engang forsøkt. Ligger det forskning til grunn? Empiriske data? Følelser? Vi ser heller ikke noe til partenes uttalte ønske om en «åpen og offentlig debatt».

Opprop fra studenter. Uken etterpå mottar vi [enda et åpent brev, datert 3. juli](#). Brevet starter med å problematisere «hvithet» i statlige og institusjonelle strukturer, spesielt relatert til kunstfeltet. Vi lærer også at «hvithet er en posisjon hvem som helst kan inneha uavhengig av deres hudfarge». Det blir bedre: «Hvithet i alle disse tilfeller, til tross for dets innsats til å hjelpe, opprettholder makt til enhver pris og foreviger privilegier for noen mennesker over andre.» Hva sier en til noe sånt?

Oppropet har totalt 136 signaturer, fra både ansatte og studenter. Minus noen påvist doble signaturer utgjør dette omtrent 17 prosent av skolens omtrent 780 personer totalt.

Studentene skriver: «De siste månedene har debatten rast i media og strukturell rasisme har vært diskutert på akademiske institusjoner og kunstinstitusjoner verden over. Likevel har det vært forbausende stille fra ledelsen på KHiO. I skrivende stund har skolen hverken tatt initiativ til å adressere de rasistiske drapene, politivolden eller demonstrasjonene og kravene om rettferdighet og systemendring. Vi vet at hendelsene og oppmerksomheten rundt dette har vært retraumatiserende for rasifiserte studenter. Til tross for dette, var det ingen håndsrekning, anerkjennelse eller kommunikasjon fra KHiO. Dette avslører den alvorlige mangelen på forståelse og støtte som ofte møter studentene på skolen.»

Helt etter mønster fra USA stiller studentene en rekke krav til ledelsen. De vil ha obligatorisk BIPOC-representasjon (Black, Indigenous and People of Colour) i alle demokratiske prosesser blant ansatte og i studentrepresentasjon, samt i alle administrative avdelinger og i alle studentgrupper. De vil inkludere studenter ved valg av gjestelærere og foredragsholdere, for å «unngå nettverksbaserte valg», og stiller krav til dokumentasjon av rasisme, homofobi, transfobi og

funksjonsdiskriminering. De vil også innføre obligatorisk antirasistisk opplæring for ansatte og studenter, og arbeid for å nå ut til potensielle studenter fra underrepresenterte grupper i Norge. Studentene går også åpent til angrep på hvite professorer

Aktuelt | Ideer | Kultur | Bøker | Kviss og påfyll | Podkast

studentenes kunstneriske arbeid i fare.

En mindre gruppe aktivister har altså funnet en alliert i den nye ledelsen ved rektor Måns Wrangle. Problemet er nettopp samsvaret mellom uttalelser fra både ledelse, stipendiater og gruppen av studenter. Her er ingen egentlig uenighet å spore. Eksemplene på strukturell rasisme og sexisme utelir også her.

Studentene sier ingenting om at menn er underrepresentert og BIPOC overrepresentert på KHiO. Hvorfor er ikke dette «problematiske»? Intensjonene er ikke til å misforstå: «Det hvite blikket får definere hva som blir sett på som relevant og av kvalitet,» skriver studentene. KHiOs pensum ignorerer «hele kontinenter, folk og kulturer» og må derfor «forplikte seg til dekolonisering av pensum og investere økonomisk i å diversifisere administrasjonen og avdelingene.» Om Vanessa Beecrofts kunstverk feller de også tilsvarende dom: «Selv om vi støtter stipendiatenes oppfordring til å få skolen til å undersøke verket og de studentene som lenge har bedt om å få fjernet arbeidet, mener vi at verket er symptomatisk på et større problem, og årevis med uadresserte blindsoner.»

Om leseren fortsatt ikke er overbevist, svarer rektor Måns Wrangle med et nytt, åpent brev 7. juli, til både stipendiatene og studentene. Her påstår han at det foregår utstrakt strukturell rasisme og annen type diskriminering på KHiO spesielt og i kultursektoren i Norge generelt. Både studenter og ansatte er mer enn potensielt skyldige i dette: «Alla på KHiO som inte gör sig skyldig til någon typ av exkludering kan sträcka upp sin hand.» Wrangle avslutter med å se frem til høstsemesteret: «Då ska vi också diskutera hur vi som kunsthögskole genom vår faglige och konstneriske praktik kan støtte Black Lives Matter, antirasism och konstens dekolonialisering. I detta sammanhang är det också viktigt att lyfta fram det arbete – politiskt, aktivistiskt, pedagogiskt och konstnärligt – som redan görs och har gjorts under längre tid av ansatte och studenter. De visar att det inte enbart är KHiO som institution som har ansvar för att driva detta arbete framåt. Det är allas individuella ansvar.»

Ledige stillinger nå: 1

Finn dine beste kandidater hos oss: Direktører, rektorer, professorer, rådgivere, konsulenter, journalister, ledere og mange flere leser Morgenbladet evnlig!

MORGENBLADET

Vi tar på det sterkeste avstand fra slike ideer og oppfordrer KHiO til å besinne seg før aktivisme og identitetspolitikk erstatter undervisningen helt.

Tross obskur begrepsbruk, utallige ubesvarte spørsmål og en virkelighetsbeskrivelse vi finner det umulig å kjenne oss igjen i, legger Wrangle likevel frem forslag til en treårig handlingsplan allerede i høst. En plan for mangfold, inkludering og antidiskrimineringsstrategier som skal omfatte alle skolens aktiviteter. Mest bekymringsfullt er ledelsens uttalte planer om «Kontinuerlig internopplæring for ansatte og kurs for førsteårsstudenter i normkritikk, etikk, kjønnsbevisst og dekoloniseret pedagogikk, studentrettigheter, trakasseringssloven og hva som er definert som uakseptabel oppførsel, diskriminering, krenkende særbehandling, maktmisbruk, hersketeknikker, mobbing, uønsket seksuell oppmerksomhet og seksuell trakassering.» Klarere kan det ikke uttrykkes, hvilket fremstår som et skoleeksempel på hersketeknikk. Herfra kan det nemlig ikke stilles spørsmål eller reises motforestillinger. Alle avvik fra kritisk raseteori, interseksjonell feminisme, antikapitalisme eller postkolonial teori vil altså bli luket vekk. Dette har klare fundamentalistiske trekk, og vi forstår det slik at våre meninger under det nye regimet må oppfattes som uttrykk for «ubevisst rasisme» eller fornektelse, som igjen vil

kreve tiltak fra KHiOs side. Slike praksiser kan ikke ligge til grunn for utformingen av en institusjon som KHiO i et land som Norge.

[Aktuelt](#) | [Ideer](#) | [Kultur](#) | [Bøker](#) | [Kviss og påfyll](#) | [Podkast](#)

Motforestillinger blir ikke grepet an i det hele tatt, men møtes med karakteristikk og vage begreper. Premissene synes allerede å være lagt. «Stillhet er samtykke» (til rasisme), som det lyder i studentoppøpet. Det er altså galt å ytre motforestillinger eller stille spørsmål, og det er galt å tie. Mange studenter og ansatte tør derfor ikke å uttale seg om situasjonen, men privat tigger det inn bekymringsmeldinger fra medstudenter. Hva den «åpne» debatten angår, har den så langt stått til stryk.

Det hjelper også lite at flere av meningsmotstanderne selv er «BIPOC». Privilegier og mangler utdeles etter posisjon i et totalitært offerhierarki, der rollene allerede er fordelt. Ytringer og meninger er derfor ikke individuelle, men må sorteres etter det interseksjonelle skjemaet. Medfødte karakteristikk dikterer et individs gruppetilhørighet og posisjon, hvit eller ikke, BIPOC eller ei. Meninger er bare grader av «rasifisering» og internalisert rasisme. Vi tar på det sterkeste avstand fra slike ideer og oppfordrer KHiO til å besinne seg for aktivisme og identitetspolitikk erstatter undervisningen helt.

Vi krever å få en kunstudanning tilbake for studielån og tiden vi selv investerer i eget arbeid. Vi vil ha kunnskap, ikke ideologi. Kvalitet, ikke politikk. Perspektiver, takhøyde og redelighet, ikke indoktrinering. Fremfor noe krever vi av KHiO å bli behandlet som voksne mennesker med frihet til selv å utvikle oss kunstnerisk. Vi forventer også en større, prinsipiell debatt om hva ledelse ved høyskoler og universiteter kan gjøre for å sikre ytringsfrihet, akademisk bredde og takhøyde med allerede eksisterende lovverk. Vi tror at dette haster, for utviklingen på KHiO demonstrerer at identitetspolitikk allerede har rukket å bli en trussel mot akademiske institusjoner – også her i Norge.

Vebjørn Pedersen

BA2-student, Grafikk og Tegning, KHiO

Magnus Vanebo

MA1-student, Metall- og Smykkekunst, KHiO

Andrea Veiden

BA3-student, Tekstil, KHiO

Iris April Andresen

BA3-student, Kunstakademiet, KHiO

Elias Kallestein

BA3-student, Grafikk og Tegning, KHiO

redaksjon@morgenbladet.no

Mer fra Debatt

<https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2020/08/02/identitetspolitikk-erstatter-undervisning-og-fagmiljo-pa-kunsthogskolen-i-oslo/>

Subjekt

Bli abonnent

Logg inn

Søk

Subjekt har oversatt brevet

Her er brevet stipendiatene sendte til Khio-ledelsen om «rasistisk» kunstverk

S REDAKSJONEN
Journalist

● Har du

opplysninger i
saken?

Tips oss!

Kunst

Nyhet

Publisert
25.06.2020

→
Vanessa Beecrofts verk,
«vb.48 721», henger ved travle
fellesarealer på
Kunsthøgskolen i Oslo, og er
produsert av Kunst i offentlige
rom (Koro). Flere opplever
kunstverket som problematisk.
(Foto: Werner Zellien/Kunst i
det offentlige rom.)

Vanessa Beecroft sitt kunstverk på Khio skaper debatt. I et åpent brev problematiserer doktorgradstipendiater verkets rasistiske konnotasjoner og stiller fem spørsmål til ledelsen.

SJANGER

Dette er en nyhet. Artikkelen skal fortelle om noe som har hendt, og på en tilstrebet saklig og nøytral måte.

SAKEN ER

Tolv stipendiater ved Khio sendte skolen et åpent brev med oppfordring til ledelsen å ta del i arbeidet mot rasisme.

Mandag formiddag sendte tolv stipendiater ved Kunsthøgskolen i Oslo et åpent brev til ledelsen hvor de oppfordrer skolen til å ta del i arbeidet mot blant annet institusjonell rasisme.

I brevet trekkes Vanessa Beecroft sitt verk, «vb48.721», frem som problematisk. Verket henger i et travelt fellesområde på skolen, og stipendiatene mener verket har rasistiske og sexistiske konnotasjoner, og at kunsthøgskolen bør gjøre noe:

«Protester og krav om å få slutt på institusjonell rasisme og politivold skjer over hele verden. Fjerning av kolonialistiske og rasistiske monumenter har spilt en viktig rolle i å bidra til dette. Som vitenskapelige ansatte skriver vi dette brevet i håp om at Khio deltar i dette arbeidet.»

I Subjekts sak om brevet, onsdag, uttalte en av doktorgradsstipendiatene, Kristin Norderval, at hun ønsket verket fjernet. Hun presiserte at dette var en personlig mening, og at hun ikke snakket for den samlede gruppen.

Stipendiatene oppfordrer skolen til å opprette en offentlig plattform som skal holde en serie med arrangementer som skal ta for seg temaer som rasisme, sexisme, maktmisbruk og inkludering. De ber om at første arrangement skal omhandle Beecroft sitt verk.

Subjekt har oversatt brevet, som ble sendt på engelsk, til norsk. Se hvem som har signert brevet nederst i artikkelen.

Les brevet her

«Kjære direktør Annemarie Bechmann Hansen og rektor Måns Anders Wrangle,

Vi opplever for tiden en global oppfordring til handling mot rasisme og hvitt overherredømme. Protester og krav om å få slutt på institusjonell rasisme og politivold skjer over hele verden. Fjerning av kolonialistiske og rasistiske monumenter har spilt en viktig rolle i å bidra til dette. Som vitenskapelige ansatte skriver vi dette brevet i håp om at Khio deltar i dette arbeidet.

Det er mange som opplever Vanessa Beecrofts verk «vb48.721» forstyrrende, som vises på Khio i det offentlige området ved siden av scene 2. Det har vært diskusjoner rundt rasismen og sexismen i dette verket, og det har tidligere kommet krav om å få det fjernet. Nylige eksempler på dette spenner fra samtaler i ledergrupper og en diskusjon om fjerning av Beecroft-bildet fra en salgsfremmende video som Khio produserte i vår, til plasseringen av et håndskrevet protestkort som ble lagt ut ved siden av verket forrige uke. Selv om disse diskusjonene er til stede, har de stort sett skjedd isolert, og det har ikke fremprovosert Khio til å gi dem en offentlig plattform der de kan diskuteres åpent. Vi er stolte av å være en del av denne anerkjente utdanningsinstitusjonen som verdsetter mangfold, kritisk bevissthet, ansvar og gjensidig respekt, og vi føler sterkt at for å opprettholde disse verdiene, er det på tide at Khio gjør noe med dette.

Derfor ber vi Khio om å opprette et offentlig forum, som skal være en plattform der vi som helhet vil holde en serie arrangementer for å diskutere eventuelle temaer som dukker opp rundt spørsmål om rasisme, sexisme, forskjeller, inkludering, maktmisbruk, og alle de ismene vi står overfor i akademiet og vårt sosialkulturelle politiske samfunn. Vi ønsker at denne plattformen skal være et rom der vi kan utforske og synliggjøre maktstrukturene og

ansvarlighetstiltakene som er nødvendige for å skape et mangfoldig, åpent og støttende utdanningsmiljø.

Det første arrangementet som blir holdt av dette offentlige forumet som vi foreslår, omhandler Vanessa Beecrofts kunstverk. Vi vil benytte denne anledningen til å invitere hele samfunnet til en åpen dialog, slik at meningene og synspunktene rundt kunstverket kan bli hørt og diskutert av alle interesserte. Vi forstår at kunstverket eies av Koro (kunst i offentlige rom/kunst på offentlige steder), og ikke Khio. Vi ønsker at Khio også inviterer kuratorene og beslutningstakerne fra Koro til denne kritiske samtalen, for å åpne den for et bredere perspektiv, spesielt fordi det har en så direkte innvirkning på hva som havner veggene våre.

Fem spørsmål til ledelsen

Videre i brevet stiller de fem spørsmål til ledelsen.

De viktigste spørsmålene vi ønsker å ta opp er følgende:

– Hvordan endte Beecroft-kunstverket opp i Khio sine lokaler?

– Hvem tok disse beslutningene, ledet av hva slags prosess(er) eller protokoll(er)?

– Hvilke svar fikk de som tidligere har stilt spørsmål ved dette arbeidet?

– Hvilken effekt har dette bildet på personalet, studenter, potensielle studenter og gjester ved Khio?

– Mener den nåværende administrasjonen at dette arbeidet representerer Khios verdier og ambisjoner?

– Hvordan planlegger Khio å adressere de problemene folk har med dette arbeidet?

Avslutningsvis ber vi Khio om å støtte forslaget vårt om å opprette et offentlig forum, og vårt første foreslåtte emne

om Beecroft-kunstverket. Vi er klar over at systematisk rasisme både er eksplisitt og implisitt. Disse foreslåtte plattformene har som mål å øke bevisstheten og fungere som pedagogiske strategier for å begynne å adressere kompleksiteten i disse problemene.

Vi ber respektfullt om svar fra Khio-administrasjonen angående dette problemet.

Vennlig hilsen,

Ph.d.-stipendiater:

Kristin Norderval

Solveig Styve Holte

Ida Falck Øien

Mmantidi Eliot Moleba

Marie Kølbæk Iversen

Camilla Gustafson Bruerberg

Sally E. Dean

Signe Becker

Samoa Daria Remy

Manuel Sebastian Pelmus

Petrine Vinje

Marte Johnslie

Tale Næss

**Liker du det du leser?
Da kommer du til å elske Subjekt Pluss!**

Nyhetsbrev
Facebook
Instagram
Twitter

Bli abonnent
Annonsering
Debattinnlegg
Tips oss

Subjekt AS
919 342 994 MVA

Telefon
02469

E-post
post@subjekt.no

Post og besøk
Thorvald Meyers
gate 51
0555 Oslo

Sjefredaktør
Danby Choi

Nyhetsredaktør
Geir Bergersen
Huse

Debattredaktør
Mikkel Ihle Tande

Salgssjef
Mats Flåten

2024 © Alle rettigheter forbeholdt Subjekt

Subjekt er landets ledende kulturavis. Redaksjonen er underlagt Vær varsom-plakaten og opererer etter høye presseetiske standarder. Sjefredaktør Danby Choi er medlem i Norsk redaktørforening og ble i 2020 nominert til Årets redaktør i kategorien «nyskaper». Avisen er utgitt med støtte fra Fritt ord, Kulturrådet og Medietilsynet. [Les mer om Subjekt.](#)

Norderval, K., Holte, S. S., Øien, I. F., Moleba, M. E., Iversen, M. K., Bruerberg, C. G., Dean, S. E., Becker, S., Remy, S. D., Pelmus, M. S., Vlnje, P., Johnslie, M. & Næss, T. (2020, 25. juni) Brev til ledelsen ved KhiO. Gjengitt i Subjekt i saken "Her er

brevet stipendiatene sendte til KhiO-ledelsen om «rasistisk» kunstverk”. *Subjekt.*
<https://subjekt.no/2020/06/25/her-er-brevet-stipendiatene-sendte-til-KhiO-ledelsen-om-rasistisk-kunstverk/>

Tabell 1

Tittel	Dato	Avis	Journalist	Vedlegg
<i>KhiO må ha mangfold i perspektiver, uttrykk, studenter og stab</i>	11.08.20	Morgenbladet	Ablett, A. Baltzersen, I. Benammar, H. Korjenic-Hansen, L. Ihle, A. Nicolaisen, C. R. Rönnbäck, S.	1
<i>Kun akademien selv kan hindre identitetspolitikken i å ødelegge akademien</i>	03.08.20	Aftenposten	Rossavik, F.	2
<i>Ikke gi etter for studentene</i>	07.08.20	Dagbladet	Lederavdelingen	3
<i>Hva er problemet?</i>	01.09.20	Klassekampen	Grønstad, A	4
<i>Identitetspolitikk erstatter undervisning og fagmiljø på Kunsthøgskolen i Oslo</i>	02.08.20	Morgenbladet	Pedersen, V. Vanebo, M. Veiden, A. Andresen, I. A. Kallestein, E.	5
<i>Her er brevet stipendiatene sendte til KhiO-ledelsen om «rasistisk» kunstverk</i>	25.06.20	Subjekt	Redaksjonen	6

Tabell 2

Avis	Fokusområder	Ideologisk tilhørighet	Størrelse (Opplag)
Morgenbladet	Kultur - og kommentar ¹	Uavhengig (tidligere liberal) ¹	28000 (2015) ¹
Subjekt	Kultur ²	Liberal/høyreorientert ³	4200 (digitalt) (2024) ²
Klassekampen	Kultur, religion og forsvar ⁴	Radikal/venstreorientert ⁴	21020 (2015) ⁴
Aftenposten	Dagsavis Allmenninteresse ⁵	Uavhengig konservativ ⁵	374140 (2015) ⁵
Dagbladet	Kultur & dagsavis Tabloid ⁶	Liberal/Radikal ⁶	56932 (2015) ⁶

Figur 1

